

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 15 ● ФЕБРУАР 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ СУРЧИН
СТЕВАН ШУША
Сурчин, општина
могућности и
град будућности

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БЕОЧИН
МИТАР МИЛИНКОВИЋ
Нова индустријска
зона даје шансу за
опоравак привреде

ПРЕДСТАВНИШТВО РС У БЕОГРАДУ ПО ТРЕЋИ ПУТ ОРГАНИЗОВАН ПРИЈЕМ ПОВОДОМ ДАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Света је идеја да Срби са ове и оне стране Дрине формирају своју земљу!

ЦИЦОВИЋ: РС ЈЕ СТАРИЈА ОД БИХ

ЂУРИЋ НА САЈМУ ТУРИЗМА

Свака посјета
КиМ доноси
јединство

СТРАНА 15.

ДРАГОСЛАВИЋ

Геноцид у НДХ
био је кључан
фактор за
стварање РС

СТРАНА 14.

ПРЕДСЈЕДНИК УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ХРВАТСКЕ

**КАБЛАР: ТРАЖИМО
САМО ОНО ШТО СМО
ПОШТЕНО ЗАРАДИЛИ**

81
ИСПЛАТУ У ПРОСЈЕКУ
ДУГУЈЕ ХРВАТСКА
ПО ПРОГНАНОМ
ПЕНЗИОНЕРУ

КОМЕСАР ПОТВРДИО ДА СРБИЈА НАСТАВЉА СА ПРОГРАМОМ РЕГИОНАЛНОГ СТАМБЕНОГ ПРОГРАМА

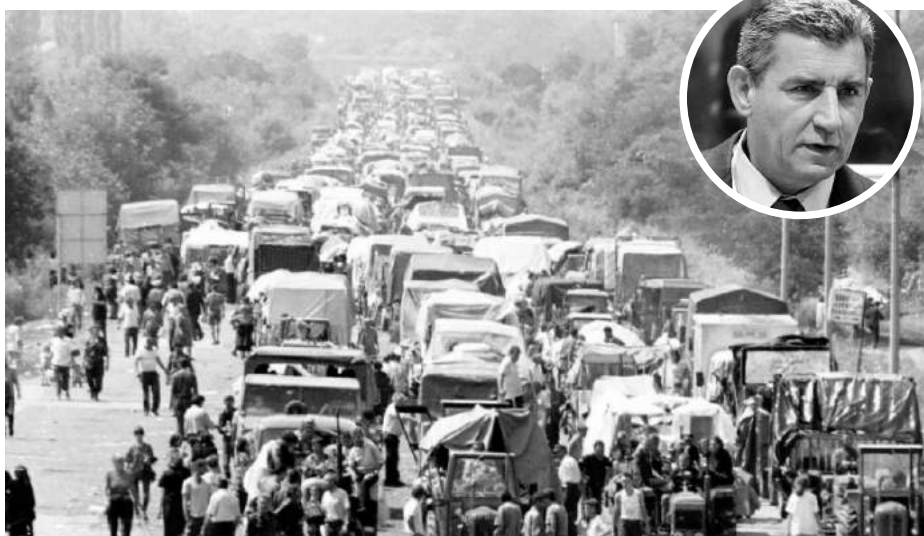
**ЦУЦИЋ: Градимо станове
за још 2.000 избјегличких
породица у 2017. години!**

СКАНДАЛ МИНИСТАР ОДБРАНЕ БИХ ДАО ДОЗВОЛУ ЗА БЕСПЛАТНО КОРИШТЕЊЕ РЕСУРСА ОРУЖАНИХ СНАГА

За филм о генералу Готовини који је протјерао 200.000 Срба кориштена војна опрема БиХ

Министар одбране БиХ Марина Пендеш и начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ Анто Јелеч, без знања заменика министра Бориса Јеринића, одобрили су кориштење опреме и ресурса Оружаних снага за снимање афирмативног филма о Анти Готовини, пише *Еуроблиц*.

Јеринић је потврдио да је у Министарство одбране БиХ недавно стигла молба филмске екипе из Хрватске да им се омогући кориштење опреме и војне технике Оружаних снага БиХ за потребе снимања филма *Генерал*.

БЕЗ СРПСКЕ САГЛАСНОСТИ

Он каже да је био против тога да се дозволи позајмљивање тенкова, топова и камиона Оружаних снага БиХ за снимање филма о Готовини.

– Људи из Хрватске, који раде на снимању тог филма, тражили су да им позајмимо војну опрему и технику са ознакама Хрватског вијећа одбране. Такву молбу, без мог одобрења, једино су им могли услишити министар одбране Марина Пендеш и начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ Анто Јелеч – каже Јеринић.

Један од актера филма, хрватски глумац Славен Кнезовић, рекао је да су им Министарство одбране и Ору-

жане снаге БиХ изашли у сусрет, уступајући тенкове, топове и камионе за потребе снимања.

Члан Скупштине Борачке организације Републике Српске Михајло Парађина рекао је да одлука хрватских кадрова из врха Министарства одбране и Оружаних снага БиХ о посуђивању војне опреме за потребе снимања филма о човјеку који је првостепеном пресудом Хашког трибунала био осуђен на 24 године затвора због стравичних злочина почињених над Србима у *Олуји*, представља незапамћени скандал.

– Овакав скандал не би смио да прође без последица по оне који су донијели

одлуку да ресурсе Оружаних снага БиХ, без српске сагласности, додијеле онима који величају злочине над Србима – каже Парађина.

ФИЛМ О МЛАДИЋУ

Он истиче да не постоји Србин који сматра да је каснија ослобађајућа хашка пресуда Анти Готовини праведна, нити да је тај ратни злочинац невин за убиства и протјеривање српских стараша, жена и дјеце из Хрватске и 13 западнокрајишких општина.

– Ако ћемо правити нека поређења, баш ме занима да ли би Министарство одбране и Оружане снаге БиХ дозволиле да неко из Србије у

Републици Српској почне да снима афирмативни филм о Војиславу Шешељу, против кога није донесена било каква осуђујућа пресуда? Или, на примјер, да ли би Пендешева и Јелеч дозволили кориштење тенкова и топова Оружаних снага за снимање филмова који величају Радована Караџића и Ратка Младића, иако против њих двојице још није донесена правоснажна пресуда? – упитао је Парађина.

Хрватски генерал Анте Готовина у првостепеној хашкој пресуди осуђен је за прогоне, депортације, нечовјечно поступање, убиства, пљачку јавне и приватне имовине и безобзирно разарање градова и села Срба за вријеме и послје *Олује*.

Готовина је у првостепеном поступку пред Хашким судом 15. априла 2011. године осуђен на 24 године затвора, али га је Апелационо вијеће ослободило кривиче по свим тачкама оптужнице.

У *Олуји* је са простора Српске Крајине протјерано око 220.000 људи. **СРНА**

ОДБАЧЕНА ЖАЛБА ГЕНЕРАЛА МЛАДИЋА

28. 2. 2017. Жалбено вијеће Хашког трибунала одбацило је као неосновану жалбу команданта Главног штаба Војске Републике Српске генерала Ратка Младића да нема фер суђење и да му је ускраћена претпоставка невиности.

Жалбено вијеће сматра да су без основа сви аргументи генерала Младића и детаљно подсећа на ток његовог захтјева којим је тврдио да му је судско вијеће повриједило права на фер и правично суђење, преносе београдски медији.

Суђење генералу Младићу у Хагу почело је у мају 2012. године, а окончано у децембру прошле године, док би првостепена пресуда требало да му буде изречена до новембра 2017. године. **СРНА**

КАПЕТАН ДРАГАН: ДОКАЗАЋУ ДА НИСАМ КРИВ

27. 2. 2017. Драган Васиљковић (61), познатији као Капетан Драган, изјавио је да ће изнијети довољно доказа да није био умјешан у ратне злочине о којима говори оптужница коју је против њега подигла Хрватска.

– Најзадовољнији сам што се у току досадашњег судског поступка видјело да ме свједоци оптужбе не терете онако као што је то приказано у јавности. Сада су на реду моји свједоци – изјавио је Васиљковић за београдске *Вечерње новости*.

У изјави прослијеђеној посредством његовог адвоката Слађане Чанковић, Васиљковић је додао да је досадашње суђење било коректно и да је задовољан поступком, али му због прегледа обимне документације, проблем представља то што му није дозвољено да користи компјутер у затвору.

Адвокат Чолаковић наводи да је притисак јавности био највећи проблем током суђења и изражава увјерење да ће до краја суђења бити јасно какву је улогу имао Васиљковић у догађајима које спомиње оптужница.

Васиљковићев адвокатски тим за сада не помиње колико ће свједока одбране бити, а очекује се да ће на суду бити приказан и видео материјал.

Одбрана ће са испитивањем свједока почети најкасније у мају, а тешко је прогнозирати када ће бити изречена пресуда, наводи лист. **СРНА**

СРНА ГОРА: МИОДРАГ ЈОВИЋ ИЗ ГЛИНЕ ИЗРУЧЕН ХРВАТСКОЈ

22. 2. 2017. Миодраг Јовић (48) из Глине, који је у Хрватској осуђен за ратни злочин, изручен је тој држави, саопштено је из црногорске Управе полиције.

Јовић је према међународној потјерници, коју је расписао загребачки Интерпол, ухапшен 29. новембра прошле године у Тивту.

– Он се потражује ради привођења на издржавање затворске казне од 15 година, која му је изречена због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва, које је почињено на територији те државе – наводи се у саопштењу судије за истрагу Вишег суда у Подгорици. **СРНА**

БУЏЕТ ОД ЧЕТИРИ МИЛИОНА ЕВРА

Снимање филма *Генерал* у режији Антуна Врдољака, који ће, према најјавама, представљати својеврсни хвалоспјев ратном путу Анте Готовине, најскупљи је филмски пројекат на подручју бивше Југославије у последњих 30 година. Филм се снима у продукцији *Киклоп филма* из Загреба, АМВ продукције, Хрватске телевизије, а подржан је и од Фондације за кинематографију Федерације БиХ. Снимање филма коштаће четири милиона евра, а улогу Анте Готовине тумачи познати хрватски глумац Горан Вишњић.

УЛОГЕ

У насловној улози је Горан Вишњић, а глумачку екипу чине Тарик Филиповић, Рене Биторајац, Горан Навојец, Борко Периф, Иво Грегуревић, Мустафа Надаревић, Наташа Јањић, Горан Богдан, Борис Свртан, Зринка Цвителић...

ЗАГРЕБ АМБАСАДОРКА МИРА НИКОЛИЋ ПОВОДОМ ДАНА ДРЖАВНОСТИ СРБИЈЕ

Сретењски устав трасирао пут Србије

– Положај Срба у Хрватској оптерећен је тешким историјским наслеђем као и неотклоњеним последицама сукоба из деведесетих. Срби у Хрватској, као и Хрвати у Србији, треба да буду мост између две земље – изјавила је амбасадорка Србије у Хрватској Мира Николић на пријему који је 15. фебруара, поводом Дана државности Републике Србије, одржан у Загребу.

– Поруке Сретењског устава трасирале су пут стварању модерне, европске, успјешне, развијене и економски јаке Србије. Таква Србија има своје мјесто у свијету; то је европска држава, поштована, уважена и довољно кредибилна да може сама да одржава ону врсту односа са цијелим сви-

јетом који ће омогућити дугорочни мир и просперитет. Европска Србија је савезник и креатор оне политике која искључује конфликт као начин рјешавања било ког проблема – рекла је амбасадорка и нагласила да се Србија данас заједно са просторима које дијели са својим сусједима суочава са многим изазовима који нису једноставни.

Међу окупљенима су били водећи људи српске заједни-

це у Хрватској, бројни локални руководиоци, мањински вијећници и активисти невладиних организација, дипломати и војни аташеи, као и личности из јавног живота. Међутим, пријему се није одазвао нико из Владе РХ. Свечаност је увеличао Хор Православне гимназије *Канџакузина Катшарина Бранковић* из Загреба, под водством професорке музичког Јасмине Велдић. **ПОРТАЛ НОВОСТИ**

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОБРАТ – ВУК

ПРЕДСТАВНИШТВО РС У БЕОГРАДУ ПО ТРЕЋИ ПУТ ОРГАНИЗОВАЛО СВЕЧАНИ ПРИЈЕМ ПОВОДОМ ДАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ДАНА УСТАВНОСТИ

ФОТО: Т. ЂОКИЋ

» Министри у Влади Српске С. Голић и М. Савановић, посланик у Скупштини Српске С. Караџић, председник Србије Т. Николић, Патријарх Иринеј, председник Српске М. Додик, посланик М. Линта, министар А. Вулин, министри у Влади Српске П. Ђокић и З. Клокић

ДОДИК: Света је идеја да Срби са ове и оне стране Дрине формирају своју земљу!

Представништво Републике Српске у Београду ове године је по трећи пут организовало свечани пријем поводом Дана Републике Српске, 9. јануара, и 28. фебруара, годишњице проглашења првог Устава Републике Српске. Овогодишњи пријем има нарочит значај јер је навршено 25 година од оснивања Републике Српске и проглашења првог Устава Републике.

На свечаном пријему у Старом двору у Београду председник Републике Српске Милорад Додик рекао је да је Република Српска успјешан пројекат српског народа, који је у прошлом, страдалничком вијеку изгубио пола мушке популације и нагласио да Српска двадесет пет година свог постојања разумије тек као почетак кретања ка својој трајности.

ПРВИХ 25 ГОДИНА

– Прошли смо тих најтежих 25 година, године рата у којем смо страдали, али у којем смо знали зашто гинемо, као и вријеме након тога када смо одољели многим притисцима да нестане као Срби, да немамо наш српски језик, да немамо наше писмо, ћирилицу, него да постанемо Босанци, да говоримо босански језик и пишемо босанским писмом – рекао је председник Републике Српске Милорад Додик.

Председник Додик је под-

сјетио да се идентична ситуација дешавала и почетком прошлог вијека, када су неки такође хтјели да Срби буду Босанци, али тада се високи представник звао Калај, а данас је то Валентин Инцко.

– У свим тим годинама ми смо успјели да још више постанемо своји, јер смо чврсто вјеровали у оно што је Република Српска. Некадашњи председници и премијери Српске допринијели су њеном јачању и опстанку. Многи од њих су неправедним такозваним судским процесима настрадали, али нису одустајали од свијетле идеје, Републике Српске. Данас им морамо бити захвални јер нису поклекли и остали су досљедни ставу да без српске државе нема ни српске слободе – рекао је председник Додик.

Председник Републике Српске је истакао да су Срби извукли лекцију из многобројних претрпљених злочина и страдања током Другог свјетског рата, додајући да распад Југославије није могао да прође без формирања Републике Српске.

– Данас знамо да многи то нису жељели, као што то ни данас не желе, али има један проблем: то ми жељимо. Ми смо на простору Републике Српске суверени у довољној мјери да одлучујемо о својим правима – рекао је председник Додик.

Председник Републике Српске истакао је да је срп-

ски народ највећи страдалник у протеклим ратовима у бившим југословенским републикама и да Срби нису хтјели рат.

– Зато је света идеја да Срби са ове и оне стране Дрине формирају своју земљу – рекао је Додик и истакао да је увјерен да је прошли вијек, који је био вијек страдања српског народа, формирао основу да овај вијек буде вијек рјешавања српског националног и државног питања.

Он је додао да Република Српска жели да се очува мир, али да се не смије ћутати, не може остати нијем и гледати како се урушавају српски национални интереси.

– Генерација, садашња,

Срба на свим просторима мораће брзо веома јасно да каже оно што упорно говоримо међу собом и да то испоставимо као наш дефинитивни захтјев: да у миру настојимо да кажемо да је то српски национални и државни циљ – нагласио је председник Додик.

ЈУБИЛЕЈ ЗА ПОНОС

Поздрављајући, у име домаћина, високе званике Републике Српске и Србије, директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицковић свима је пожелио да понесу лијепе утиске са пријема поводом Дана Републике Српске.

Рекао је да је 25 година постојања Републике Српске јубилеј који све чини поносним и обавезује да је чувамо и бранимо, свако на свој начин и у оквиру својих надлежности и могућности.

– Двадесет пет година Републике Српске је јубилеј који нас чини поносним, али истовремено и за сваку ту годину више обавезује да је чувамо и бранимо, свако на свој начин и у оквиру својих надлежности и могућности.

СВАКЕ ГОДИНЕ ВЕЋИ БРОЈ АМБАСАДОРА

Међу званицама на пријему били су посланици првог сазива Скупштине Српске Републике Босне и Херцеговине, председници академија наука и умјетности Српске и Србије, академик Рајко Кузмановић и академик Владимир Костић, амбасадори и дипломатски представници Руске Федерације, Бјелорусије, Марока, Босне и Херцеговине, Анголе и других нама пријатељских земаља, као и други представници политичког и јавног живота Србије и Републике Српске.

Пријему су присуствовали председник Србије Томислав Николић и министри у Влади Србије: министар рада и социјалне заштите Александар Вулин и министар рударства и енергетике Александар Антић; министри у Влади Републике Српске: министар индустрије, енергетике и рударства Петар Ђокић, министар рада и борачко-инвалидске заштите Милена Савановић, министар трговине и туризма Драгана Глухаквић, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Сребренка Голић, министар унутрашњих послова Драган Лукић, министар здравља и социјалне заштите Драган Богданић, министар саобраћаја и веза Неђо Тринић и министар за економске односе и регионалну сарадњу Златан Клокић, потпредседници Народне скупштине Републике Српске Соња Караџић Јовичевић, Жељка Стојчић и Ненад Стевандић, председавајућа Вијећа народа Републике Српске Нада Тешановић, председник Владе Војводине Игор Мирковић, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, као и посланици парламената Републике Српске и Србије.

У умјетничком дијелу програма учествовао је Гудачки састав Бањалучке филхармоније и солисти Анета Макавић и Валентина Милекић.

ВУЛИН: ЧУВАМО ЈЕДНИ ДРУГЕ

– Наши грађани су нераздвојни. Брине нас што се покушава судити ономе што је већ одавно пресуђено. Брине нас што се не води рачуна о томе шта је осећај грађана БиХ српске националности, као и што се не води рачуна о томе шта осећају грађани Србије – рекао је министар рада Србије Александар Вулин.

АНТИЋ: ЈОШ БОЉА ПРИВРЕДНА САРАДЊА

Министар рударства и енергетике Србије Александар Антић рекао је да је један од највећих успјеха државне и националне политике Србије то што је створена Република Српска:

– Важно је да однос Србије и Републике Српске буде на највишем нивоу и да прије свега унаприједимо нашу укупну економско-привредну сарадњу.

ЛИНТА: СЛАВИМО И СЛАВИЋЕМО СРПСКУ

– Дан настанка Републике Српске 9. јануар један је од најважнијих датума у историји српског народа. Тог дана 1992. године посланици Скупштине српског народа БиХ одлучили су да створе Републику Српску да би се супротставили антисрпској политици СДА и ХДЗ-а и спречили понављање геноцида из времена НДХ. Крајњи циљ бошњачких представника јесте да се укине Република Српска и створи унитарна БиХ на идејама Алије Изетбеговића, као и да се осуди Србија за непостојећу агресију у и геноцид и обавезе да плаћа ратну одштету Сарајеву. Због тога је од суштинског значаја за опстанак Републике Српске да се никада не одустане од прославе 9. јануара као Дана Републике, као и да постоји опште јединство српског народа.

ПАТРИЈАРХ: ТРЕБА СЕ БОРИТИ

Његова светост патријарх српски Иринеј рекао је да је Српска потреба српског народа и да је српски народ у БиХ заслужио да има своју републику. – Српска је многим трн у оку, али за њу се треба борити – додао је патријарх Иринеј и подсетио да српски народ на подручју Републике Српске није ту од јуче, него да живи већ стотинама година. Патријарх је пожелио срећу и напредак српском народу. – Да живе Република Српска и Република Србија.

ЦИЦОВИЋ: СРПСКА ЈЕ СТАРИЈА ОД БИХ

Директор Представништва Републике Српске у Србији покљонио је гостима књигу *Дејтонска структура БиХ и правни положај Републике Српске*, на српском и енглеском језику, наводећи да је текст преузет са званичног сајта председника Републике Српске. Цицковић је рекао да овај текст аналитичким приступом међународном уговору, којим је у Дејтону створена БиХ као државна заједница двају ентитета: Републике Српске и Федерације БиХ, односно заједница држава које су на БиХ пренијеле само дио своје суверености, показује да је Српска не само старија од БиХ, него и да је као потписница свих анекса Дејтонског споразума стекла високо међународно признање.

СРБИЈА НАСТАВЉА СА ПРОГРАМОМ РЕГИОНАЛНОГ СТАМБЕНОГ ПРОГРАМА

ЦУЦИЋ: Градимемо станове за још 2.000 избјегличких породица у 2017. години!

Регионални стамбени програм (РСП), који у Србији има за циљ да донаторским средствима стамбено збрине преостале најугроженије избјегличке породице из Босне и Херцеговине и Хрватске, у пуном је замаху.

Владимир Цуцић, комесар за избјеглице и миграције, рекао је у Новом Саду на конференцији за медије организовану у оквиру годишњег скупа локалних пољереника за избјеглице, који је овог пута посвећен РСП-у, да је до сада одобрено шест потпројеката укупне вриједности 104 милиона евра. Ови пројекти би требало да обезбиједи стамбена рјешења за око 5.200 породица, односно око 15.000 избјеглица.

– Србија планира да овим програмом у 2017. обезбиди једи 2.000 нових стамбених рјешења за избјегличке породице. Поред више од 4.000 већ одобрених корисничких породица идентификовано је још око 8.000 породица које испуњавају услове и немају ријешено стамбено питање. У току је или треба да почне градња станова у Београду,

Новом Саду и Сремској Митровици, док се у више од 100 локалних средина обезбјеђују сеоска домаћинства у којима ће живјети избјегличке породице. Више од 100 комисија ради на томе да се утврди ко задовољава критеријуме и да се новац утроши на најадекватнији начин – рекао је комесар Цуцић.

Никола Бизел из Делегације Европске уније у Србији нагласио је да је ЕУ, која је и највећи донатор Програма, обећала 230 милиона евра за РСП, од чега је 121 милион већ предвиђен, истовремено најавивши да ће ЕУ наставити са финансирањем РСП-а и да ће за Србију у 2017.

бити предвиђено додатних 20 милиона евра.

Сем Хили из амбасаде САД у Србији је рекао да је Регионални стамбени програм дио напора Владе САД да помогне расељеним лицима на Балкану и изразио је наду да ће сарадња и напори успостављени на РСП-у наставити да пружају успјешан модел и основу и за будућу сарадњу између земаља у региону.

Представници УНХЦР-а и ОЕБС-а у Србији представили су додатну вриједност РСП-а (регионална сарадња, јачање капацитета државне управе за спровођење пројеката и сарадња са локалним нивоима власти) и на-

гласили да обје организације настављају да буду чврсто посвећене настојањима да се најугроженијима обезбиде стамбена рјешења као и да се осигура одрживост тих рјешења.

Регионални стамбени програм Републике Србије спроводи се уз подршку ОЕБС-а и УНХЦР-а, а финансиран је средствима Европске уније, која је највећи донатор, Сједињених Америчких Држава, Њемачке, Италије, Норвешке, Швајцарске, Данске, Турске, Луксембурга, Кипра, Румуније, Чешке, Словачке и Мађарске, као и уз значајан допринос Републике Србије. **КИРС**

У НОВОМ САДУ ОДРЖАН 12. РАДНИ САСТАНАК ПОВЈЕРЕНИКА ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ

Морамо превазићи посљедице прошлости!

У организацији Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије и уз подршку Банке за развој савјета Европе у Новом Саду је од 27. фебруара до 1. марта 2017. године одржан 12. радни састанак повјереника за избјеглице на ком је главна тема била спровођење Регионалног стамбеног програма (РСП).

Скуп у Новом Саду окупио је високе представнике Владе Републике Србије и других државних институција, представнике донатора и међународних организација уз чију помоћ и подршку се спроводи РСП, делегације из региона (Републике Хрватске, Босне и Херцеговине и Црне Горе), УНХЦР-а и ОЕБС-а, као и више од 350 пољереника и њихових сарадника из цијеле Србије.

Отварајући свечани дио скупа комесар за избјеглице и миграције Владимир Цуцић захвалио се свим донаторима на додатно одобреним средствима крајем прошле године у Паризу, међународним организацијама и партнерским земаљама на досадашњој сарадњи. Он је позвао да се посао око збрињавања најугроженијих породица које још немају свој кров над главом доведе до краја.

– Регионални стамбени програм представља свијетско примјер изградње партнерских односа у региону. Истовремено, он је шанса да последице више од 20 годи-

ПРОЦЕС ПОМИРЕЊА У РЕГИОНУ

У име Комисије за координацију процеса трајне интеграције избјеглица у Републици Србији говорио је Вељко Одаловић, генерални секретар у Министарству спољних послова РС. – Сарадња у оквиру Регионалног стамбеног програма важна је због процеса помирења у региону који доприноси превазилажењу посљедица прошлости. Влада Републике Србије свјесна је значаја те сарадње и снажно подржава програм који спроводите – рекао је секретар Одаловић.

на збринемо најугроженији дио избјегличке популације, у чему је ваша улога као пољереника од великог значаја. Треба да помогнемо тим људима и сви заједно завршимо тај посао – рекао је комесар Цуцић.

Скupu више од 400 учесника обратили су се и: Бојан Стевић, државни секретар у Министарству за државну управу и локалну самоуправу; Јан Луненбург у име Организације за безбједност и сарадњу региону (ОЕБС); Џон Јанг из УНХЦР-а; Марја Сепала у име Банке за развој Савјета Европе;

Предраг Јовић, замјеник министра за људска права и избјеглице БиХ; Давор Чордаш, министар за избјеглице и расељена лица Републике Српске; Шефка Пало, у име Федералног министарства расељених особа и избјеглица; Никола Маџар, државни тајник Средишњег државног уреда за обнову и стамбено збрињавање РХ; Жељко Шофранац, директор Управе за збрињавање избјеглица Црне Горе; представници Града Новог Сада; Јединице за управљање пројектима и Српског народног вијећа.

СРПСКИ НАЦИОНАЛНИ САВЈЕТ У ЦРНОЈ ГОРИ

Уставни суд мора да поштује ћирилицу

Српски национални савјет (СНС) у Црној Гори затражио је од црногорског Уставног суда да у администрацији и кореспонденцији потпуно изједначи ћирилично и латинично писмо.

СНС је затражио од Уставног суда и да у најкраћем року врати таблу са ћириличним натписом те институције на улазној фасади зграде у којој се налази.

Предсједник Савјета Момчило Вуксановић навео је у писму предсједнику Уставног суда Црне Горе Драгољубу Драшковићу да је СНС кровна институција српског народа у Црној Гори, регистрована код Владе ради заштите националног, културног, језичког и вјерског идентитета српског народа.

– Дужност наше организације јесте да чувамо Уставом загарантована права и позитивно законодавство које нас, као државотворни народ у Црној Гори, штити од дискриминације и асимилације – нагласио је Вуксановић.

Према његовим ријечима, СНС све то покушава да оствари посредством институција државе Црне Горе.

– Али, упркос нашим настојањима да за своје сународнике обезбидимо равноправност и заштиту идентитета, како националног, тако и културног, језичког и вјерског, наилазимо на непрестиве препреке, чак и код институција које су задужене за одбрану уставних права и заштиту од сваког вида дискриминације – рекао је Вуксановић.

Он је истакао да је једна од таквих институција, „нажалост, и Уставни суд Црне Горе, који је трајно и тајно склопио таблу са називом своје институције исписаном ћириличним писмом“.

– Тиме је грубо нарушио уставну одредбу из члана 13 Устава Црне Горе, која изричито потврђује да су ћирилично и латинично писмо равноправни – додао је Вуксановић. **СРНА**

ПРИЈЕДЛОГ БУЏЕТА ОДГОВАРА САМО ХРВАТИМА

Све тежи живот Срба у Ливањском кантону

Предсједник Клуба Срба у Скупштини Ливањског кантона Драго Пузигаћа рекао је да се први пут десило да избрани представници српског народа нису могли да учествују у изради Нацрта и Приједлога буџета Кантона за 2017, због чега је Уставном суду Федерације БиХ (ФБиХ) поднесен захтјев за утврђивање виталног националног интереса српског народа. Према његовим ријечима, легално избрани представници српског народа нису били у могућности да учину на Приједлогу буџета јер о њему није расправљала надлежна Административно-правна комисија, него га је Министарству финансија и Влади Кантона неовлаштено и противзаконито доставио предсједник Скупштине Кантона.

Пузигаћа је истакао да је Клуб Срба ту неправилност покушао да исправи на Колегијуму Скупштине Кантона тражећи да Приједлог буџета буде скинут са дневног реда сједнице Скупштине и да буде доведена одлука о привременом финансирању док не буду усаглашени ставови сва три народа и спроведене законске процедуре у доношењу буџета, али

» Драго Пузигаћа

ни то није уважено. Појашњавајући разлоге за доношење захтјева за заштиту виталног националног интереса у доношењу приједлога буџета, Пузигаћа је нагласио да се учешћем у креирању буџета за ову годину кроз повећање средстава жели побољшати положај повратничке популације.

– Од 70 милиона КМ, колико је предложен буџет за 2017. годину, само 50.000 КМ предвиђено је за повратнике, а скоро милион КМ за текућу резерву премијера и министра финансија. Хтјели смо да то поправимо јер овај буџет не препознаје избјеглице и расељена лица. Од српског становништва у Дрвару ради само 10%, а 90% Хрвата – рекао је Пузигаћа. За приједлог буџета нису гласали ни Бошњаци, који су били уздржани. **СРНА**

57.500

пензионера било је у Хрватској у тренутку када је Хрватски мировински фонд једностраном одлуком обуставио исплату пензија почетком друге половине 1991. године. Обустава је трајала до 1997. године док није потписан Споразум о нормализацији односа између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске 1996. године.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ХРВАТСКЕ ТВРДИ ДА НЕЋЕ ОДУСТАТИ ОД СВОЈИХ ПРАВА КОЈА ХРВАТСКА ИГНОРИШЕ ВЕЋ ДВИЈЕ ДЕЦЕНИЈЕ

ХРВАТСКА ДУГУЈЕ 81 ИСПЛАТУ ПО ПРОГНАНОМ ПЕНЗИОНЕРУ!

ПИШЕ: ЈОВАН КАБЛАР,
ПРЕДСЈЕДНИК УДРУЖЕЊА
ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ХРВАТСКЕ

Од бројних отворених а неријешених избјегличких проблема, прије свега због одсуства политичке воље и елементарна дискриминацијске политике у Хрватској, јесте и питање права на исплату доспјелих а неисплаћених пензија. У Хрватској, која је била под заштитом снага Уједињених народа (УН), односно у Републици Српској Крајини (РСК) до прогона, односно „егзодуса“, било је 57.500 пензионера. Свима њима *Хрватски мировински фонд* једностраном одлуком обуставио је исплату пензија почетком друге половине 1991. године.

Обустава је трајала до 1997. године док није потписан Споразум о нормализацији односа између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске 1996. године. Након што је потписан наведени Споразум стекли

су се безбједнији услови за одлазак у РХ. Према процјени Удружења пензионера из Хрватске – Београд, обустављена је у просјеку 81 пензија по пензионеру. *Хрватски мировински фонд* и данас одбија да овим лицима исплати доспјеле, а неисплаћене пензије, позивајући се на прекид платног промета, ратне околности и слично.

Пензионери су најугроженија избјегличка популација. Оштећени су по два основа: први пут као и све остале избјеглице, и други пут као пензионери у ускраћивању појединих радом и законом стечених права. Ако пензионеру ускратите право на пензију, ускратили сте му право на живот, јер му једино пензија пружа могућност да може остварити могућност егзистенције.

Проблем исплате доспјелих, неисплаћених пензија хрватским пензионерима, и то, углавном, онима српске националности, настао је 1990. године, одмах након што је у Хрватској Хрватска демократска заједница (ХДЗ) дошла на власт. Тадашње хрватско руководство стварало је проблеме пензионерима у мјестима са већинским српским становништвом. Поштари нису доносили пензије на кућне адресе као што су чинили раније, него су захтијевали да се дође по њих у надлежну *Филијалу мировинског завода за социјално осигурање* и том приликом потпише изјава о лојалности актуелној хрватској власти.

ЛИЦЕМЈЕРНО: ХМЗМО признаје ратно стање, а позива се на недостављене потврде о животу

Када је у питању ускраћивање права на исплате неисплаћених пензија ХМЗМО се позива на одредбу члана 135. *Закона о мировинском и инвалидском осигурању*, који је био на снази до 21. 12. 1998. године, а који утврђује да се „доспјела, а неисплаћена мировинска примања која нису исплаћена због околности које је изазвао корисник примања, као недостављена обавијест о промјени адресе, недостављена потврда о животу или необновљена пуномоћ и друго могу исплатити највише три године унатраг од дана подношења захтјева за исплату“. *Закон о мировинском осигурању*, који је ступио на снагу 1. јануара 1999. године такође садржи исту одредбу, али се даје могућност исплате од 12 мјесеци, а не три године. И један и други закон у свом члану 5. став 2. говоре да права из мировинског осигурања су лична, материјална права, која не могу застарјети, осим у случају наведеном у члану 135, односно 87. став 2. закона. Ове одредбе се готово увијек користе као аргумент

за доношење рјешења којима се одбија исплата неисплаћених пензија, иако се у самом диспозитиву рјешења наводи да је обустава пензије извршена због ратних околности. Дакле, обустава исплате није извршена због околности које је изазвао корисник примања, па нема мјеста примјени члана 135, односно 87. и нема основа за застарјелост права на исплату.

Као образложење хрватског пензионерског фонда када

се одбија захтјев за исплату неисплаћених пензија од 1991. до 1995. године за вријеме РСК наводи се да су пензионери примали пензије од стране „парафонда“ и не могу примати двије пензије за исти период. Међутим, треба узети у обзир да је Законом о конвалидацији утврђено да се појединачни акти донијети од стране крајинских власти конвалидирају на захтјев странке или особе која има прав-

ни интерес (а не по службеној дужности), а Уредбом за провођење Закона о конвалидацији за управно подручје рада, запошљавања, мировинског и инвалидског осигурања, доплатак за дјецу, социјалне помоћи и заштите војних и цивилних инвалида рата, утврђује да заинтересована странка или особа може поднијети захтјев надлежном тијелу да донесе нови акт којим се замјењује конвалидирани акт (нпр. Рјешење „парафонда“ о пензији). Све се ради на захтјев странке, а познато је и то да за пензионере којима је својевремено Хрватски фонд до рата издао рјешење о пензији, „парафонд“ није ни издавао никаква рјешења о пензији.

Дакле, нема основа за узимање у обзир члана 89. Закона о мировинском осигурању, који утврђује да странка уколико стекне право на двије или више пензија (интенција законодавца је на избор између нпр. личне и породичне пензије) може примати само једну пензију, према властитом избору.

КРАЈИШНИЦИ НИСУ ИМАЛИ НИКАКАВ ИЗБОР

Пензионери у Крајини, дакле, нису добили никаква рјешења која би се евентуално конвалидирала, све радње од „парафонда“ не могу се узети у обзир у смислу признавања Закона о конвалидацији (нема појединачних управних аката), а пензионери нису ни имали могућност избора пензије (затворена линија раздвајања, немогућност добијања хрватских докумената, јер нису могли добити међународно признате путне исправе, а између СР Југославије и Хрватске до потписивања Споразума о нормализацији односа 1996, па до одређеног периода док се тај споразум није почео имплементирати, нису ни постојали конзуларни односи, гдје би лица могла исходати хрватске документе и доћи у дио Хрватске изван подручја под заштитом / управом УН). Ово је важно и у контексту пресуде Европског суда за људска права који утврђује да су та лица могла ући у Хрватску, и да имају право само на једну пензију, али не помиње задњи дио одредбе „према властитом избору“.

ХРВАТСКИ СУДОВИ ОДБИЈАЈУ ТУЖБЕ

По свим међународним прописима, који регулишу заштиту положаја избјеглица, којих се као чланица Уједињених нација дужна придржавати и Република Хрватска, таква лица за вријеме боравка у избјеглиштву изван државе у којој су имали своја боравишта или пребивалишта до почетка ратних збивања и у којој су остварили своја права, не би смјела тргјети никакве штетне посљедице нити би се на било који начин смјела умањивати њихова права, међу која свакако спадају и права на исплату њихових неисплаћених пензија (која представља њихову покретну имовину). Нажалост, напријед изнијета стајалишта у вези с доспјелим, а неисплаћеним пензијама у Републици Хрватској од стране надлежних органа *мировинског осигурања* у тој држави, потврдили су и надлежни судови у Републици Хрватској, одбијајући тужбе подносилаца захтјева као неосноване. Судови у Хрватској по правилу одбијају жалбе тужитеља (Срба) и у функцији су државних интереса, без обзира да ли је подносилац жалбе или приговора у праву. Хрватска крши људска права од када је осамостаљења, па и сада када је постала чланица Европске уније.

АРБУТИНА: СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ НИЈЕ ПЕНЗИЈА

Новинарка Паулина Арбутина, која се годинама бави питањем неисплаћених пензија, објашњава да је 1997. године Хрватска донијела закон по којем практично мијења правила: нема исплата јер су их Срби из Крајине током рата добијали од тзв. крајишког парафонда.

– Ти људи, који су живјели у Крајини, деведесетих су добијали неки вид социјалне помоћи у износу од пет до 10 њемачких марака. Међутим, они никада нису добили рјешење да је то пензија – прокоментарисала је новинарка Арбутина.

ВОЈНОВИЋ: НЕКА БАР ИСПЛАТЕ РАЗЛИКУ

Удружење оштећених пензионера постоји и у Вуковару. За проблем тзв. дуплих пензија предлажу да од суме која им се дугује одузме се дио који су током рата добијали у Крајини.

– Желимо да хрватска влада објелодани да ови оштећени пензионери имају право да им се обрачуна и то што су примили и то што нису – наглашава Илија Војновић из вуковарског удружења пензионера.

Војновић сматра да власти у Загребу треба да саопште колико новца могу да исплате и у ком периоду.

– Ко буде задовољан нека узме, ко не буде нека иде појединачно – додаје Војновић.

За званични Загреб међународно право представља мртво слово на папиру

» Пензије се у Републици Хрватској обрачунавају по етничком принципу. На снази су двојни стандарди: једни, и то они повољнији односе се на Хрвате, а други, неповољнији, односе се на Србе.

Хрватски пензиони фонд и данас одбија да исплати доспјеле, а неисплаћене пензије, позивајући се на прекид платног промета, ратне околности и слично.

Овај поступак хрватских власти је у директној супротности са Конвенцијом бр. 48 Међународне организације рада, на чију се примјену обавезала и Република Хрватска. Наиме, Међународна организација рада је на свом 19. засједању 1935. године донијела Конвенцију о очувању права на пензију радника који мигрирају.

САВЕЗНИ ПРОПИСИ

Ову конвенцију прихватила је Краљевина Југославија, а исту је наставила да примјењује и Демократска Федеративна Југославија. Закон о конвенцији објављен је у *Службеном листу ДФЈ* бр. 92/45, примјену су касније наставиле ФНР Југославија и СФР Југославија. Приликом једностраног проглашења независности Републике Хрватске и њеног издвајања из СФР Југославије, 25. јуна 1991. године, Хрватска је донијела прописе којима се обавезала да ће дотадашње

КОНВЕНЦИЈА БР. 48 МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА

Да само напоменемо да и данас, на интернет сајту Међународне организације рада, стоји да се ова Конвенција примјењује у Хрватској од 8. октобра 1991. године. Ова Конвенција обавезује на збрајање периода осигурања навршеног у двије или више држава које су прихватиле ову Конвенцију, када је то потребно ради остваривања права за случај старости, инвалидности или смрти (тј. права на пензију). Али, ова Конвенција истовремено обавезује и на очување стечених права на пензију.

Тако члан 10. Конвенције каже да лица која су била осигурана код једне стране уговорнице, уживају у потпуности подршку стечену по основу осигурања:

1. ако бораве на територији једног члана (тј. државе која је прихватила Конвенције), без

обзира на њихову националност односно држављанство;

2. ако су припадници (тј. држављани) једне земље чланице без обзира на њихово мјесто боравка.

Када се одредбе ове Конвенције посматрају у свјетлу проблема неисплаћених пензија лицима која су држављани Хрватске, а избјегла су у СР Југославију или негдје другдје или су живјела у Републици Српској Крајини (ту су дакле, током спорног периода имали боравиште) током деведесетих година, те им због тога, нису исплаћиване пензије за период од неколико година, произилази да Хрватска, одбијајући да овим лицима исплати пензије за период у коме их та лица нису добијала, не поштује обавезе преузете прихватањем међународних уговора.

савезне прописе примјењивати као републичке прописе. Ова конвенција је наставила да важи и у новонасталој Републици Хрватској.

Пензије се у Републици Хрватској обрачунавају по

етничком принципу. На снази су двојни стандарди, једни, и то они повољнији односе се на Хрвате, а други, неповољнији, односе се на Србе. За такву тврдњу посједујемо неопориве доказе које можемо

поткријепити одговарајућим чињеницама.

Наиме, тројица наших колега отишли су у европске, односно прекоморске земље, узели тамошње држављанство, затражили од Републике Хрватске исплату доспјелих, а неисплаћених пензија, које су им убрзо обрачунате и исплаћене.

ГРАЂАНИ ДРУГОГ РЕДА

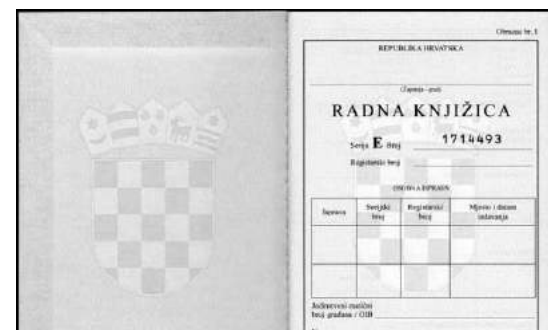
У прилог нашој тврдњи још рјечитије говори и други случај. Радници српске националности који су радили, заједно са својим колегама Хрватима у исто вријеме и у истој фирми, никако не могу доћи до доказа о цјелокупном радном стажу и зарадама у то вријеме, јер су им докази наводно уништени, док истовремено њихове радне колеге Хрвати посједују све наведене доказе и наравно примају пуне пензије. Нису ли то довољни докази да су Срби третирани као грађани другог реда?

Прикривање доказа о уплати доприноса и стажа осигурања

Хрватски завод за мировинско осигурање не бира средства да на различите начине ускраћује право на исплату пензија које представљају радом стечено право. Раширен је проблем недостатка евиденције стажа мировинског осигурања, уплата доприноса за пензијско осигурање (обрасца М4).

У евиденцији недостају дужа раздобља (чак и до једне трећине и више) оствареног *радно-мировинског стажа*, због чега осигураник – подносилац захтјева за остваривање права на пензију бива оштећен, јер му се то раздобље не призна-

је у пензиони стаж, иако се ради о раздобљу прије 1991. године, када по позитивним прописима није била могућа ситуација да се исплати нето плата без претходне уплате разних доприноса, укључујући и допринос за *мировинско осигурање*. Посебно се та оцјена односи на готово све осигуранике који су радили на подручју надлежности Подручне службе хрватског завода за мировинско осигурање у Книну и Госпићу, гдје се ријетко може сусрести особа која нема неевидентираних стажа пензионог осигурања (која нема „рупе“ у стажу осигурања).

ГДЈЕ СУ НЕСТАЛИ ДОКУМЕНТИ ИЗ ГОСПИЋА

Радници који су отишли у пензију прије оружаног сукоба у Хрватској, имају уредан доказ о радном стажу и уплати доприноса. Међутим, грађане који су отишли у пензију након прекида платног промета у дјелу Хрватске, која је била под заштитом снага УН, нема уредних доказа за радни стаж и уплату доприноса. Поставља се питање како су уништени докази за книнско подручје када је за то подручје надлежна Филијала МИО у Шибенику у којем није било ратних дешавања, а Госпић је био у саставу Хрватске па докази нису могли нестати због ратних дешавања, него су намјерно уништени или прикривени.

ВЕРА БАБИЋ ЗА ЈУТАРЊИ ЛИСТ: СВИМА У КРАЈИНИ ЋЕ БИТИ ПРИЗНАТ РАДНИ СТАЖ

Наводимо и примјер објављен у *Јутарњем листу* дана 25. јула 2002. године, који је саопштила тадашња помоћница хрватског министра за рад и социјалну политику Вера Бабић:

– Свима који су се затекли на радном мјесту у Крајини у вријеме када је Хрватска војска ушла у то подручје, стаж се аутоматски признаје. Они који нису били запослени у вријеме реинтеграције, али су радили раније, за вријеме такозване Крајине, такође могу затражити да им се стаж призна, али морају донијети документе којима ће то доказати. Документације пензионих и здравствених фондова су добро очуване, рекла је тадашња помоћница министра за рад и социјална питања Вера Бабић и додала да неће бити проблема код признавања стажа. – То се односи не само на запослене у државном или приватном сектору него и на оне који су обављали самосталну професионалну дјелатност, самосталне привреднике као и на пољопривреднике. Ова одлука би могла значајно помоћи свима који намјеравају да се врате у Хрватску – закључила је тада Вера Бабић.

БИЛАТЕРАЛНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ СРЈ И РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

Билатерални Споразум између СРЈ и РХ о социјалном осигурању, који је ступио на снагу 1. маја 2003. године регулише збрајање стажа осигурања, када је то потребно ради остваривања права на пензију. Овај споразум не утврђује никаква права на давања прије његовог ступања на снагу. Али ту одредбу треба тумачити на тај начин да Споразум не даје права на ретроактивна давања, збрајањем стажа осигурања, а не да оспорава право на давање стечених права. Највећи број избјеглих лица стекао је право на пензију у Хрватској, али му она извјестан број година није исплаћивана због боравка у СРЈ или негдје другдје, чиме се директно крши Конвенција бр. 48. Дакле, Конвенција бр. 48 обавезује сваку државу која ју је прихватила, па тако и Републику Хрватску, да исплати, односно ликвидира, давања из пензијског фонда, својим држављанима,

без обзира на њихово мјесто боравка или националну припадност. Чак и у Упутству *Хрватског мировинског фонда* о исплати доспјелих, а неисплаћених пензија од 10. јула 1996. године, стоји да ће се коначно рјешење за пензионере који се налазе у СРЈ, наћи потписивањем билатералног уговора о социјалном осигурању. Међутим, ово питање није ријешено међудржавним преговорима, иако је било очекивања, па и најава да ће бити ријешено на најоптималнији начин. Хрватска и даље упорно одбија да изврши ову обавезу према својим држављанима и то, углавном, онима српске националности који су у спорном периоду боравили у СРЈ и читав низ година били ускраћени за своја стечена права из пензијског осигурања, чиме се директно крше обавезе преузете чланством у Међународној организацији рада.

ОСВРТ НА ЧЕТВРТИ ГОДИШЊИ СИМПОЗИЈУМ ТЕОЛОГИЈА У ЈАВНОЈ СФЕРИ, КОЈИ ЈЕ И ОВЕ ГОДИНЕ ОДРЖАН У ХЕРЦЕГОВИНИ

Фестивал науке, умјетности и живота

ЋАКОН БРАНИСЛАВ РАЈКОВИЋ
ИЗВОР: ПРАВОСЛАВЉЕ
ФОТО: ВЛАДАН ЂУКИЋ

Четврти годишњи симпозијум *Теологија у јавној сфери* одржан је и ове године, у Херцеговини од 9. до 12. фебруара 2017. године. По први пут симпозијум је одржан у организацији новооснованог Центра за филозофију и теологију Требиње, чији је један од оснивача и Епархија захумско-херцеговачка и приморска.

Ова, од самог почетка, свечаност, кроз четири године свога постојања обогаћивала је свој садржај и уобличавала своју форму. Она је настала као програмска окосница прославе *Епархијских дана Епархије захумско-херцеговачке и приморске* и мјесто сусрета теолога са другим научницима.

Овај већ традиционална мани-

фестација постала је препознатљив скуп научника, теолога и умјетника.

Ова манифестација закључена је на празник Света три Јерарха, када су се јерарси Епархије захумско-херцеговачке и приморске, и других помјесних цркава, окупили у требињском Преображењском храму на светој литургији, коју је служио епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије, чиме је завршен Четврти годишњи симпозијум *Теологија у јавној сфери*.

Овај јединствени скуп окупио је људе са различитих простора на једном мјесту. Утицаји разних временских периода разматрани су са различитих научних приступа и умјетничких израза.

На скупу је обрађена једна по једна тема кроз различита и супротстављена мишљења која су тежила једном – истинитом.

ДАН ПРВИ: ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ У ХХИ ВИЈЕКУ

Након свечаног отварања услиједила је прва панел дискусија, под насловом *Саборност и јединство цркве у ХХИ вијеку: осврт на Свети и велики сабор* (који је одржан прошле године на Криту). Учесници у дискусији, отац Вукашин Милићевић, отац Игнатије Шестаков и проф. др Раде Кисић, уз модерирање доц. др Андреја Јефтића, настојали су да изложе историјски контекст одржавања протеклог Критског сабора, факторе и околности који су довели до његовог одржавања и атмосферу на подручју Руске православне цркве, као једне од четири Помјесне цркве које су отказале своје присуство на Сабору. Истакнут је саборни карактер цркве, независан од одржавања Сабора, који тако није саставни елемент цркве, него појава њене саборности. Самој дискусији потом допринијели су коментари владике Атанасија Јевтића и дубровачког бискупа Мате Узинића, питања публике, као и утисци митрополита црногорско-приморског Амфилохија, једног од непосредних учесника у Критском сабору.

ЕВРОПА НА РАСКРШЋУ

Друга панел дискусија, одржана истог дана, од стране модератора доц. др Марка Вилотића насловљена је *Европа на раскршћу: криза и будућност европског идентитета*. Саговорници на поменутом тему били су др Вук Јеремић, проф. др Дејан Јовић и проф. др Зоран Крстић. Бавећи се поменутиим врло актуелним политиколошким али и културолошким питањем уопште, у тренутном стању кризе европског заједништва, учесници дискусије најприје су појаснили сопствени доживљај појма Европа и синтагме европски идентитет, да би представили и извјесна властита практична искуства у том смислу, а указано је и на хришћанско становиште и допринос хришћанства европском идентитету. У потрази за алтернативом и утицајем „обичног човјека“ на политичко-економско устројство, Европска позиција и њен идентитет сагледани су, затим, у контексту најновијих глобалних политичких прилика: мигрантске кризе, са све већим приливом муслиманског становништва, BREXIT-а и предсједничких избора у САД.

ИЗЛОЖБА: РОМАНОВИ – ЦАРСКО СЛУЖЕЊЕ

Програм првог дана симпозијума завршен је отварањем изложбе слика Бранка Радуловића, мостарског сликара с размеђа XIX и XX вијека, ученика чувеног Влаха Буковца и Академије у Прагу, и изложбе фотографија руске царске породице Романов, под називом *Романови – царско служење*, као својеврсна најважнија обиљежавања стогодишњице њиховог страдања. Указујући на хронолошку везу између двије наизглед неспојиве изложбе, присутнима се као директор музеја обратила Ивана Грујић. Изложбе су затим детаљније представљене, да би их отвореним прогласио савјетник предсједника Владе Републике Србије Владимир Божовић.

ДАН ДРУГИ: СТРАХ И СЛОБОДА

Трећом од четири најављене панел дискусије отпочео је други дан симпозијума. На тему *Страх и слобода* своја размишљања размјенили су доц. др Арта Додај, са Универзитета у Мостару, проф. др Жарко Требјешанин и проф. др Борис Брајовић. Након уводних напомена модератора, оца Гојка Перовића, о важности теме коју обрађују, с обзиром да појмови страх и слобода, као и њихов међусобни однос, улазе у корпус вјечитих питања, првобитно се покушало ове појмове сагледати у савременом политичком тренутку, да би потом они били дефинисани са психолошког аспекта. Исказан је значај страха и слобода, а у психотерапеутској пракси, а уз сугестије, коментаре и питања из публике насловни појмови у извјесној мјери сагледани су у релацији са оним што одређује појам љубав.

ПРОМОЦИЈА ПАТРОЛОГИЈЕ

Један од богословских садржаја овогодишњег симпозијума била је и промоција прве и друге свеске *Патрологије* умировљеног епископа захумско-херцеговачког и приморског Атанасија Јевтића. Након уводног слова протопрезвитера – ставрофора Зорана Илића, о првој и другој свесци *Патрологије* говорили су доц. др Зоран Јелисавчић и доц. др Здравко Јовановић. У првом дијелу обраћања господин Јелисавчић детаљније је разматрао прву свеску *Патрологије* и приступ аутора у презентовању светоотачког богословља првих вијекова хришћанства, да би потом др Здравко Јовановић бројне присутне поштоваоце дјела епископа Атанасија упознао са важнијим чињеницама у вези са другом свеском, периодом и личностима које она обрађује.

ПРЕСТАВА НА СИМПОЗИЈУМУ

По први пут у програму симпозијума *Теологија у јавној сфери* изведена је и једна представа, која је приређена у сарадњи са Међурелигијским вијећем Босне и Херцеговине. Бројна публика одгледала је представу *Седам*, причу о судбини седам жена са различитих крајева свијета.

У овој драми које је написало више аутора, исповјест жена из Пакистана, Русије, Гватемале, Камбоџе, Сјеверне Ирске, Авганистана и Нигерије казивале су жене из Босне и Херцеговине.

УЛОГА ЖЕНЕ У ЦРКВИ И ДРУШТВУ

Као наставак теме поменуте представе, последња, четврта панел дискусија у оквиру симпозијума бавила се *Мјестом и улогом жене у цркви и друштву*, а њени учесници били су др Јулија Видовић и Андреа Јовановић, док је у улози модератора била Милица Ракић. Почетно питање, постављено у циљу свеобухватног разматрања мјеста и улоге жене у цркви и друштву, било је: Због чега уопште морамо да наглашавамо равноправност жене? Представљен је библијски концепт стварања, са нагласком на доживљај полова у том смислу. Допринос дискусији дала су на крају и питања и коментари публике.

ДАН ТРЕЋИ: ПРАВОСЛАВЉЕ И МОДЕРНО ДОБА

На крају трећег и последњег радног дана симпозијума приређено је предавање др Панделиса Калаидзидиса, директора Академије за теолошке студије са Волоса, под називом *Православље и модерно доба*. Током овог нарочито значајног садржаја овогодишњег симпозијума, уважени др Калаидзидис настојао је да обради сљедећа важна питања и теме: Да ли је православно хришћанство застало пред модерном? Потреба за новим оваплоћењем ријечи; Сусрет између хришћанства и хеленизма и теологија богочовјека: „модерна“ прије модерне? Есхатолошко разумијевање предања и односа између цркве и свијета. Посвећујући се врло исцрпном излагању својих промишљања и одговора на актуелне и акутне проблеме савременог богословља и живота цркве, предавач је исто толико пажње и времена посветио и одговорима на питања публике, која су између осталих постављали и учесници панел дискусија, одржаних током овог јединственог скупа.

Непосредно након овог завршног предавања присутнима се са захвалношћу обратио епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије, затварајући радни дио Четвртог годишњег симпозијума *Теологија у јавној сфери*.

ВЕЛИБОР ЦОМИЋ ЗА ПОРТАЛ ЦДМ РЕКАО ДА СВЕТИЊЕ МОГУ ДА БУДУ САМО ЦРКВЕНЕ

Процјеном вриједности светиња могу да се баве само безбожници!

Власници три хришћанске светиње које се чувају на Цетињу, и то икона Богородице Филеримос, честица светог крста и десна рука Јована Крститеља нису ни држава Црна Гора, нити је то хришћански свијет, већ Митрополија црногорско-приморска – каже у интервјуу за ЦДМ протојереј-ставрофор Велибор Цомић, координатор Правног савјета МПЦ.

● **Честица часног крста и рука Јована Крститеља чувају се у Цетињском манастиру, док је Филермоса у Народном музеју Црне Горе. Да ли мислите да су грађани Црне Горе свјесни значаја ових реликвија?**

– Вјерујем да данас нема грађанина Црне Горе који не зна да се ове три велике црквене светиње налазе у Црној Гори. Такође, већина од те огромне већине зна да су светиње, први пут у њиховој многовјековној историји, раздвојене. Чини ми се да се исто ради када су у питању честица часног крста, десница Светог Јована Крститеља и икона Богородице Филеримоске. Упорно се избегава да се каже да су то црквене светиње. Оне су настале у цркви, вијековима чуване у цркви, припадају цркви, али је данас једна од њих, први пут у историји, одвојена. Та духовна веза је нарушена и бојим се да нема благослова

Божјијег у тој читавој причи док се оне не обједине и саборно врате у богослужбени и молитвени живот.

Икона Богородице Филеримос је, а то са великом тугом и жаљењем морам да кажем, утамничена у Народном музеју, уз дужно поштовање које имам према Народном музеју као једној установи културе. Пројекат тзв. Плаве капеле је, морам и то да кажем, пропао, иако је громогласно најављиван и као „историјски” и као финансијски профитабилан. Није се примакло ни првој ни другој одредници. И данас нико не позива на одговорност креаторе тог пројекта. Читам ових дана шта су све у то вријеме изјављивали по новинама и како су врло брзо демантовани.

● **Својевремено се помињало да је Богородица Филеримоса крајем седамдесетих година била процијењена на десет буџета Црне Горе...?**

– И ми смо чули за те „процјене вриједности” светиње. И запањени смо тиме. Могу само да кажем да се на такав начин према светињи може односити само неко ко благе везе нема ни са Богом ни са собом. Сваки буџет се потроши, а светиње се не троше и не мјере на берзама и кантарима, него оне обнављају и кријепе и људе, и народе, и благосиљају и духовно чувају земље и градове у којим се налазе.

● **Да ли честица часног кр-**

ПОКЛОН КРАЉА ПЕТРА МАНАСТИРУ ОСТРОГ

Немам овдје много простора да говорим о путу три црквене светиње до Црне Горе. Неко је недавно нацртао једну карту њиховог путовања од Малте, преко Крита, царске Русије до Краљевине Југославије и Црне Горе. Светиње је у Црну Гору 1941. године донио краљ Петар II Карађорђевић и поклонио их Митрополији црногорско-приморској у манастиру Острогу. Примио их је игуман острошки Леонтије (Митровић) у присуству патријарха српског Гаврила (Дожића). Чуване су у Острогу све до 1952. године када су изузете у једном кривичном поступку. У депоу Секретаријата унутрашњих послова држане су до 1978. године када су честица часног крста и десница Светог Јована враћене Митрополији, а икона Богородице Филермосе је привремено, тако је наведено у акту, повјерена Народном музеју.

ста и рука Јована Крститеља имају примјерену заштиту?

– Двије светиње се чувају у Цетињском манастиру и не само да имају примјерену заштиту него су у жижи богослужбеног живота цркве, а то значи у свом изворном, примјерном и примјереном амбијенту. Није, колико ми је познато, никад нико покушао да их опљачка, али видимо да је Богородица Филеримоса опљачкана тамо гдје је морала да буде чувана. Напротив, светињама се у Цетињском манастиру приступа од стране вјерника са дужним поштовањем. Али, знајући да живимо у свијету у коме су људи подложни сваком искушењу светиње су адекватно обезбијеђене.

● **Да ли Митрополија себе сматра власником ових реликвија, или мислите да оне припадају држави Црној Гори. Јасно је да сви хришћани полагају, условно речено, право на њих, али у чијем су суштинском посједу оне?**

– Митрополија црногорско-приморска је данас једини, неспорни и законити власник све три светиње. То што је над једном од њих, конкретно над иконом Богородице, учињено безаконје не може да оправда онога који је незаконито држи. Дубоко сам увјерен и знам да право никад не може настати из неправда. Држава има своју имовину и то треба поштовати. Међутим, тешко да ико разуман, а посебно ико ко познаје државу и право, посебно тзв. секуларну државу, може да тражи својинска права свјетовне државе над светињама које су утемељене на вјери и кроз цркву Христову. У духовном, културолошком и друштвеном смислу тим светињама може да приступи свако и у том по-

гледу Црна Гора се не може игнорисати. Али, неспорна је чињеница да су светиње од ондашњег краља Петра II, као законитог власника и држаоца, на светом и свештеном мјесту, у Манастиру Острогу поред моштију Светог Василија Острошког, поклоњене и остављене Митрополији. И данас смо дошли до тога да онај који је законито дошао у посјед тих светиња треба да показује „папире” и доказује право својине, а онај који је одузео без акта и оскрнавио једну од светиња да буде сматран оним што није, а није власник. Није ни савјестан држалац. Али нисмо далеко од тога да и то питање отворимо на примјереном мјесту, а то мјесто је суд.

● **Да ли је тачно да планирате изградњу саборне цркве на Цетињу у ком би се ове реликвије чувале?**

– Ми то не планирамо. То је давно прије нас испланирано. Ено у Цетињском манастиру камена темеља за Саборну цркву Цетиња као града пресвете Богородице. То би било добро и примјерено рјешење за све. Ова папзјанија са пећином у коју су намјерили да утамниче Филеримосу не само да је антицивизацијска и антибогородична него је и незаконита а њени актери дубоко су забасали у зону кривичне одговорности. На то смо недавно указали надлежнима. И борићемо се да сачувамо Филеримосу од таквог скрнављења. Ко иоле има свијести о духовности, историји, култури, праву, цивилизацији и Црној Гори, не може подржати ујамљивање Богородице у пећину, па она макар била и цетињска.

ПРЕУЗЕТО СА ПОРТАЛА
МИТРОПОЛИЈЕ Ц
ИЗВОР: CDM.ME

ПРАВОСЛАВНА ВЈЕРОНАУКА У КОПРУ

2. 2. 2017. По први пут у просторијама Мандрача у Копру (Јурчичева улица 2, 6.000 Копер) одржано је предавање православне вјеронауке, српског језика и књижевности. У Новој години започела је и лијепа сарадња са Академским културно-умјетничким друштвом Коло из Копра. Часови вјеронауке одржавају се сваког четвртка са почетком у 17:00 часова. Након часа вјеронауке одржава се и час српског језика.

ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ У ЦЕЉУ

5. 2. 2017. У Парохији цељској прослава Светог Саве одржана је 5. фебруара 2017. године. Свету литургију предводио је старшина храма протојереј-ставрофор Милан Дудуковић уз саслужење јереја Горана Шљивића и уз присуство великог броја вјерника и дјечице ове парохије. Старшина цркве одржао је поучну бесједу о Светом Сави и о његовом животу, раду, и о његовом значају за наш српски народ. Потом су дјечица и одрасли приступили причешћу. Освећен је и преломљен славски колач, а дјечица су рецитовала пјесме које су припремили на вјеронауци. Својој присутној дјечи подијељени су пригодни светосавски пакетићи. На крају је настављено дружење уз послужење испред цркве.

НЕДЈЕЉА ПРАШТАЊА У БИТОЉУ

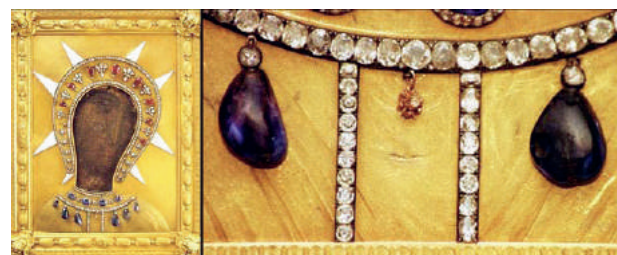

26. 2. 2017. У Недјељу сиропусну – недељу праштања, његово блаженство архиепископ охридски и митрополит скопски Јован служио је свету литургију у Ставропигијалном манастиру Светог Јована Златоустог у Битољу.

ПРОВАЛА ПАРОХИЈСКОГ ДОМА У СМИЛЧИЋУ

10. 2. 2017. Непознати починиоци провалили су у парохијски дом у Смилчићу. Наиме, разбојници су разбили прозор на кухињи и тако ушли у кућу и узели што су нашли новца. Ово није први пут да се овако нешто дешава у нашој парохији. Прошле године је три пута проваљено у Храм Светог великомученика Георгија у Биљанима Горњим и једном у Храм Свете мученице Марине у Биљанима Доњим. О свему овоме је обавијештена полиција, која ће, надамо се, пронаћи починиоце овог недјеља.

СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА САБОРНО ОКУПЉАЊЕ ПРАВОСЛАВНИХ ВЈЕРНИКА У МАНАСТИРУ КРКА

Свечано прослављена крсна слава Крчке богословије

На празник Света три јерарха његово високопреосвештенство митрополит загребачко-љубљански Порфирије служио је свету архијерејску литургију у манастиру Крка.

Слава Крчке богословије окупила је на овом светом мјесту велики број вјерника, а међу њима и многе црквене великодостојнике, као и истакнуте личности из свијета политике. Светој литургији и програму који су припремили крчки богослови присуствовали су домаћин епископ далматински Фотије, епископи бихаћко-петровачки Атанасије, горњокарловачки Герасим и франкфуртски и цијеле Њемачке Сергије. Својим присуством овај догађај увеличали су представници амбасад Ср-

бије у Хрватској, посланици у хрватском парламенту Миле Хорват и Борис Милошевић, директор Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама др Милета Радојевић и многи други званичници.

Након свете литургије епископ Фотије поздравно је све присутне, изразивши неизмјерну радост што су се окупили у толиком броју да прославе велике светитеље, Василија Великог, Григорија Богослова и Јована Златоустог:

– Света три јерарха су наши учитељи и заштитници наше богословије и они су нас учили да је суштина човјековог битисања на Земљи његов призив да се обожи. Да бисмо то достигли, потребно је оставити гријехољубиви начин живота и сјединити се са Богом.

Света три јерарха били су не само научници и филозофи који су изучили сву атинску мудрост већ су постали и светитељи који препорађају све људе које би сусрели и са-

му цркву Божију. Пуноћу наше вјере преокусали смо данас на светој литургији, а њу можемо достићи само аскетским подвигом и сталним распињањем себе да бисмо се удостојили Божијег благослова и кренули путем спасења – рекао је епископ Фотије.

Епископ бихаћко-петровачки Атанасије обратио се окупљеним вјерницима са неколико речи о значају богословије и манастира Крке.

– Ово је место које прочишћава и зато одавде одлазимо лакши него што смо дошли. То је мјесто које сабира простор, вријеме и генерације и које је значајно за цио свијет, јер се богослови који одавде потичу образују и васпитавају у духу својих заштитника, Света три јерарха – поручио је епископ Атанасије.

ОРДЕН ЗА ВОЈИСЛАВА СТАНИМИРОВИЋА

Епископ Фотије се захвалио свима које је у манастир Крка довела љубав према овој светињи, а посебно онима који помажу да ова света породица и богословија функционишу и православном свијету доносе нове пастире и свештенослужитеље. *Орденом Никодима Милаша* одликован је доктор Војислав Станимировић, који је од самог почетка био велики пријатељ и добротвор Крчке богословије.

НИКШИЋ: ПОМЕН ВЛАДИЦИ ХАЦИ САВИ КОСАНОВИЋУ

26. 2. 2017. Недељу сиропусну – Бијеле покладе, 26. фебруара 2017. године, његово преосвештенство епископ будимљанско-никшићки Јоаникије служио је свету архијерејску литургију у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу. Поводом годишњице упокојења блаженог помена владике Саве Косановића, његово преосвештенство епископ Јоаникије у својој бесједи осврнуо се и на дјело овог заслужног јерарха Српске цркве и велике историјске личности нашег народа. – Велика личност је био митрополит Сава Косановић. Радимо на томе да штампамо сва његова дјела, али, још је упечатљивији његов живот и страдање. Имамо обавезу да му учинимо помен, а то нарочито чинимо од када је формирано Удружење које носи његово име. Изаћи ћемо на његов гроб да му благодаримо што је био велики ктитор и добротвор овог светог храма, један од великих добротвора нашег рода, познат у цијелом српству – закључио је владика Јоаникије.

Сретење у манастиру Клисина

Уочи празника Сретења Господњег, који се у манастиру Клисина прославља као друга слава, игуман Василије служио је вечерње богослужење са петохљебником. На сам дан празника служено је јутрење а у наставку јутрења свету архијерејску литургију служио је епископ бихаћко-петровачки господин Атанасије, а саслуживали су му: архимандрит Серафим (Кужић), настојатељ манастира Рман; протојереј ставрофор Петар Миловац, парох оштрлуцки; игуман Василије (Рожић), настојатељ манастира Клисина, те Никола Перковић, епархијски протођакон.

Литургијску радост празника Сретења Господњег увеличала је православна

Сиријка Хилда Хрекес, која је, заједно са чланицама своје појачке групе, чест и увидљив драг гост у нашем манастиру. Упоредо са њима, богослови Никола и Бојан својим појањем употпунили су данашњу празничну радост.

Бесједећи о смислу и значају Сретења Господњег епископ Атанасије нагласио је значај сретења смртног човјека са бесмртним Богом, јер да би човјек окусио вјечност нужно је да на свом животном путу сретне распетог и васкрслог Христа, чија нас љубав из смртне прашине уздиже пред лице Бога живог.

Сретење и сретања, по ријечима епископа Атанасија, нису само чежња истинских хришћана већ и насушна потреба

свих оних којима једино Христово љубав може осмислити и олакшати животна страдања, а таквих је много у затворима, болницама, на шкртим пољима атеизма. Свима њима и свима нама Христос је потреба, највиши циљ и наше тихо пристаниште, за којим требамо чезнути свакодневно, да бисмо у сретењима с њим пронашли сами себе. За све присутне госте братство манастира Клисина припремило је трпезу љубави у просторијама манастирског конака, а игуман Василије, захваливши се епископу, свештенству и вјерницима, посебно је похвалио конобаре, који су у манастиру Клисина када год затреба, показујући тиме своју оданост овој светињи.

ШИБЕНИК: ВЛАДИКА ФОТИЈЕ СЛУЖИО ЛИТУРГИЈУ НА СВОЈ ИМЕНДАН

19. 2. 2017. На дан који је посвећен Светом Фотију великом, његово преосвештенство епископ далматински Фотије служио је свету архијерејску литургију у Цркви Светог Спаса у Шибенику.

– Светог Фотија можемо с правом назвати кумом свијета, јер је он послао свету браћу Кирила и Методија у мисију која је међу словенске народе донијела правослање и ћирилицу. Свети Фотије ријетко се помиње када се говори о раду Кирила и Методија, али је он као њихов духовник константно руководио њихову мисију. Житије овог светитеља треба да проучавамо и да се сјећамо његовог дјела, јер је заиста био велики отац цркве који је наставио традицију Света три јерарха – рекао је епископ Фотије.

Дан послје Сретења Господњег, посвећен Светом Симеону Богопримцу и Светој пророчици Ани, прослављен је у манастиру Лазарици светом архијерејском литургијом коју је служио његово преосвештенство епископ далматински Фотије.

– Света црква је установила овај празник да бисмо се од Светог Симеона Богопримца и Свете Ане поучили његовој суштини и схватили да Спаситељ свијета долази као богочовјек ради нас и нашега спасења. Свако наше богослужење јесте једно мало „сретење“, јер се ту сусрећемо са васкрслим Христом, анђелима Божјим, али и са браћом светом у Христу да с њима дијелимо добро и зло, крст који носимо и да помогнемо свом ближњем који је у невољи и клеца под тим крстом. Овај празник нам поручује да је, да бисмо сусрели Господа, потребно да се према свим људима односимо као према икони Божијој, а никако да их презиремо, нити ниподаштавамо на било који начин, већ да са ближњима будемо једно у Духу Светом – поручио је епископ Фотије окупљеним вјерницима на Далматинском Косову,

ИЗБОР: ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА

ИГУМАН МАНАСТИРА КРУПЕ ОДЛИКОВАН ЧИНОМ АРХИМАНДРИТА

19. 2. 2017. Његово преосвештенство епископ далматински Фотије служио је, на празник Сретења Господњег, свету архијерејску литургију у манастиру Крупци.

Празник је увеличао чин одликовања игумана крупског Гаврила (Стевановића) достојанством архимандрита. Владика Фотије је поручио да овим свечани чином започиње прослава 700-годишњице манастира Крупце, а новом архимандриту пожелио да му високи чин буде додатни подстрек да настави са подвизима и да се и даље труди око обнове древне крупске светиње.

ЛИТУРГИЈА У ЂУРЂЕВИМ СТУПОВИМА

18. 2. 2017. На дан Великих (зимских) задушница када се Православна црква сјећа свих упокојених, његово преосвештенство епископ будимљанско-никшићки Јоаникије служио је свету литургију у манастиру Ђурђеви ступови. Преосвећеном епископу су саслуживали свештенослужитељи беранског намјесништва и братија манастира.

МИТАР МИЛИНКОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БЕОЧИН НАЈАВЉУЈЕ БОЉУ ПОСЛОВНУ КЛИМУ ДО КРАЈА ОВЕ ГОДИНЕ

Највећи проблем општине, као и у многим локалним самоуправама јесте незапосленост, али би коначан завршетак градње нове индустријске зоне требало да поправи укупну слику привреде у Беочину – каже у разговору за *Српско коло* Митар Милинковић, председник општине Беочин.

– Приватизацијом БФЦ-а велики број становника Беочина остао је без егзистенције, многи од њих постали су и социјални случајеви. Коначан завршетак нове индустријске зоне очекујемо до краја године чиме би се инвестициони замаха могао знатно побољшати.

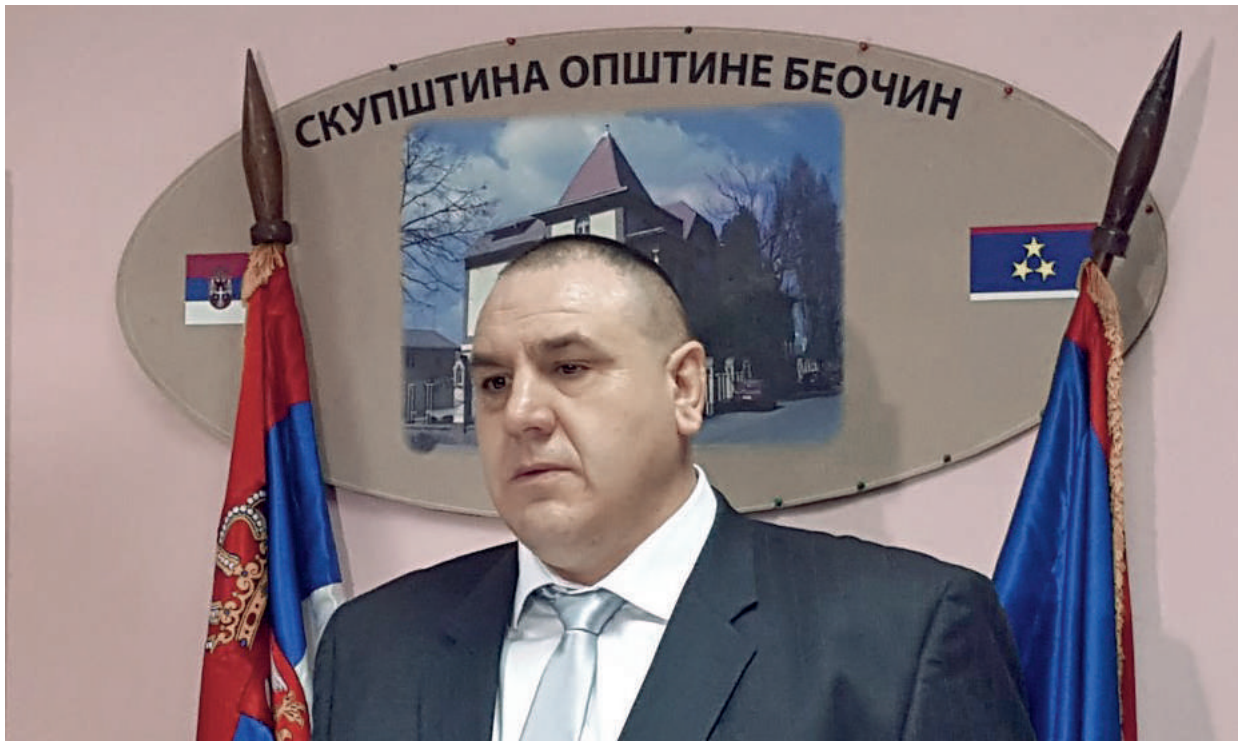
● **Све локалне заједнице покушавају да анимирају инвеститоре да улажу у њихову средину. Која је предност Беочина у односу на друге?**

– Општина покушава да анимира и заинтересује инвеститоре оперативношћу и ефикасном управом. Оно на шта наши инвеститори могу да рачунају јесте могућност коришћења међународне луке у склопу *Бизнис парк* и значајно јефтинији ријечни саобраћај. Постоје и олакшице за нове инвеститоре у погледу плаћања накнада и такси општини. У првој години инвеститори не плаћају накнаду за заштиту и унапређење животне средине. Постоје и умањења у погледу плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта и друге погодности.

● **У којој мјери су у Беочину ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?**

– Беочин је дуги низ година улагао значајна средства у инфраструктурне објекте: путеве, водоводе, канализационе мреже гасоводе... Захваљујући томе Беочин има добру мрежу локалних путева и улица, водоводну, канализациону и гасоводну мрежу у свим насељеним мјестима. Објекти здравства, школства, културе и спорта такође су изграђени у претходном периоду у скоро свим насељеним мјестима. Нажалост, нека од цивилизацијских достигнућа, као што је телефонизација, у поједина мјеста су „стигла“ тек почетком 21. века.

Нова индустријска зона даје шансу за опоравак привреде

Инвестиције које превазилазе могућности локалне самоуправе а које су витално важне су изградња одбрамбеног насипа Беочин–Черевих и реконструкција регионалног пута Беочин–Сусек–Нештин–граница са Хрватском

У наредном периоду наши задаци би били: инфраструктурно опремање и завршетак Нове индустријске зоне, одржавање локалних путева и улица, асфалтирање појединих локалних путева, замјена азбестних цијеви које чине већи део водоводне мреже у Беочину, оптимизација јавне расвјете и заштитно уређење централних градских садржаја, проширење централног предшколског објекта у Беочину, изградња пјешачко-бицикличке стазе на постојећој жељезничкој прузи Беочин–Петроварадин.

Инвестиције које превазилазе могућности локалне самоуправе а које су витално важне су изградња одбрамбе-

ног насипа Беочин–Черевих и реконструкција регионалног пута Беочин–Сусек–Нештин–граница ХР.

● **Беочин има богату културно-историјску баштину. Које бисте манифестације посебно издвојили?**

– Имали смо велики број манифестација које су специфичне и оригиналне за ову средину. Међутим, временом и у складу са ранијим приликама неке од њих су напуштене и те садржаје покушаћемо да оживимо. Познати су *Банашторски дани трожђа*, који се одржавају почетком септембра мјесеца. Ове године, крајем јула и у августу на Дунаву ће се одржати и чувену регату *Река*. Ту су акције од лова на шакала у фебруару, преко изложби

домаћих јела, пића и рукотворина, које организују наша удружења жена. Најмлађима је намијењена свечена манифестација *Беби боелешо*, а ту су и разна спортска и риболочка такмичења, као и смотре аматерских позоришта и културно-умјетничких друштава.

Од културно-историјских знаменитости свакако су ту наши манастири Беочин и Раковац, затим Завичајни музеј у Черевиху, дворца породице Шпицер у Беочину, археолошко налазиште Градина и пећина Бели мајдан у Раковцу.

● **Да ли су искористијени туристички потенцијали?**

– Туризам у општини Беочин нема дугу традицију, али се ситуација поправља последњих година. С обзиром на расположиве могућности, природни и друштвени потенцијал општине је недољовно искористијен. Основни туристички потенцијали су Фрушка гора и манастири који се налазе у окружењу, као и ријека Дунав, која се протеже већим дијелом на-

ше Општине. У наредном периоду очекујемо убрзани развој наше туристичке понуде која ће свакако допринијети афирмацији наше општине и препознатљивости на туристичкој мапи Србије. Већ на прољеће крећемо са изградњом међународног путничког пристаништа у Банаштору са којим општина излази на туристичку карту Европе и са тим се веома поносимо. Такође, у плану је и развој излетничког и спортско-рекреативног туризма, који све више заузима мјесто у животу савременог човјека.

● **Како бисте оцијенили развој осталих привредних грана?**

– Беочин има дугу индустријску традицију и он је, без обзира на негативне транзиционе ефекте, и даље у основи индустријски град. Производња цемента је основна индустријска дјелатност која развија још неколико других привредних активности, од којих је најважнија транспорт. Значајни су капацитети и у металоправаљивачкој индустрији, а про-

изводња камена је све више лимитирана, како природним, тако и еколошким факторима. Пољопривреда, а нарочито воћарство и виноградарство, је у замаху.

● **Какви су услови за развој спорта у Беочину?**

– У Беочину постоји више од 20 спортских организација. Они са својим спортистама, спортским радницима и спортским стручњацима броје готово 1.500 чланова. Беочин је познат као прави расадник младих талената и спортиста а многи од њих проијели су име Беочина, како ван граница Србије и бивше Југославије, тако и широм Европе и свијета. У спорт се доста улаже и једна смо од ријетких општина које из буџета општине издваја за спорт укупно 6,38 % буџетских средстава.

● **Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је у Беочину свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине?**

– Беочин је једна од ријетких средина у којој живи преко 20 националности и сви његију своју културу и обичаје, тако да су се и они у том погледу, последице страха, страдања и свега што су преживјели у протеклом периоду укључили у ову средину. Беочин је врло гостољубив, а морам нагласити да овдје од давних времена имамо становнике који вуку корение из тих крајева. Многи су одабрали ову средину баш из разлога што им овдје живе рођаци. Општина је учинила много да помогне људима који су у тим годинама страдања остали без свог дома и дошли у Србију, бивало са једним кофером. Многи од њих су се врло брзо укључили како у привредни живот, тако и у друштвени живот. На тај начин дали су пун допринос развоју Беочина. Путем разних удружења пренијели су и сачували традицију српске културе која је врло богата.

● **Са којим сте градовима у братским односима?**

– Повеље о братимљењу и сарадњи општина Беочин је потписала са: Угљевицом (Република Српска), Херцег Новим (Црна Гора), Неготином, Батањом (Мађарска) и Новакум (Словачка). Нажалост, ова сарадња у последње време није напредовала, сведена је само на протокол и ми те односе морамо боље његовати јер нас у оваквим временима, поучени искуством, на то обавезују догађања прошлих времена. Братски односи се морају његовати у свим срединама гдје живе наши људи, поготово када нас вежу страдања и погубије људи из овога краја, као и очување и његовање српске културе, језика и школства.

Т. ЂОРОВИЋ

Континуирана брига за проблеме прогнаних лица

– Имајући у виду нагомилане егзистенцијалне проблеме избјеглице популације, локална самоуправа у Беочину и раније и сада изражава апсолутну спремност да активније и ефикасније приступи рјешавању проблема ове популације, кроз дефинисање локалног акционог плана за рјешавање проблема избјеглица, интерно расељених лица и повратника према уговорима о реадмисији.

У току је израда овог стратешког документа, а који носи назив Локални акциони план за унапређење положаја избјеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби, без утврђеног статуса на територији општине Беочин, за

период од 2017. до 2020. године. Сличан локални акциони план постојао је за период 2013–2015.

Заједничким ангажовањем свих релевантних актера у локалној заједници, уз помоћ формираног Савјета за управљање миграцијама, стварају се могућности за активно и координирано праћење проблема ове популације и њихово рјешавање кроз остваривање постављених циљева. Посљедњих година, а нарочито у периоду од 2013. године, у значајној мери се посвећује пажња лицима која нису постале збринута. Велику сарадњу по том питању Беочин има са Комесаријатом за избјеглице и миграције. Средства која Комесаријат за избјеглице и миграције обезбје-

ђује и додјељује, уз субвенционисано учешће Општине Беочин од 10%, намијењена су за пројекте стамбеног збрињавања избјеглица, интерно расељених лица и реадмисаната и то кроз куповину кућа са окућницом, додјелом помоћи у виду грађевинског материјала и кроз доходне активности.

Регионалним стамбеним програмом из четвртог таласа који финансира Европска банка биће стамбено збринута близу 50 избјегличких породица са преко 150 њихових чланова. Реализујући овај програм за сада је купљено 20 кућа са окућницом, а очекује се да се на исти начин обезбједе још шест породица. Када је у питању грађевински материјал, близу смо

завршетка испоруке за 21 породицу, а очекује се проширење пројекта за још девет породица. У све поменуће видове помоћи укључене су избјеглице из готово свих мјесних заједница са територије општине Беочин. Планиране потребе Општине Беочин према Комесаријату за 2017. годину базиране су на помоћи избјеглицама и реадмисантима. Тако је за избјеглице планирано да Општина конкурише за куповину 15 кућа са окућницом, за 15 пакета грађевинског материјала и 10 пакета помоћи кроз доходне активности. Када су у питању реадмисанти потребе у 2017. години, оне су изражене кроз обезбјеђење 20 грађевинских пакета и 10 пакета за помоћ у доходним активностима.

ИСТОРИЧАР ДРАГОСЛАВ ИЛИЋ ТВРДИ ДА ЈЕ ГОРКО ИСКУСТВО ИЗ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА БИЛО ПРЕСУДНО У ЖЕЉИ ЗА СТВАРАЊЕМ РС

Геноцид над Србима у НДХ био је кључни фактор за стварање Републике Српске

Историчар Драгослав Илић бави се истраживањима Другог свјетског рата и Одбрамбено-отаџбинског рата. Посебно га интересују теме из историје српске културе и односа религије и идеологије у модерној српској историји.

У разговору за *Српско коло* Илић истиче да су питања страдања нашег народа током Другог свјетског рата, а посебно геноцида у НДХ, кључна за разумијевање српског двадесетог вијека.

– Ипак, колико год била важна истраживања ратних злочина, ништа мање нису важна ни истраживања идеолошке копрене која их је покривала током периода социјалистичке Југославије.

● Каква је била идеологија НДХ?

– Оно што је важно да знамо јесте да је уништење Срба западно од Дрине био државни пројекат у којем су учешће узеле, без изузетка, све државне институције и друштвене установе Независне Државе Хрватске. Злочин је прво био исплански, затим озаконен и на крају спроведен у свим српским мјестима у којима је то било могуће. Довољно је рећи да готово и нема српског насељеног мјеста у НДХ које је било доступно хрватским оружаним постројбама а да у њему није почињен злочин.

● Да ли је било предуслота да се бар прослијератна политика промијени?

– Након рата имали смо један идеолошки покушај амортизације крвавог ратног наслеђа. Истина, нова држава је још током рата формирала Земаљску комисију за истраживање злочина окупатора и њихових помагача, чији циљ је био прикупити што више података о ратним злочинима на југословенском простору током Другог свјетског рата. Ова Комисија је са радом престала у периоду 1947–48, отприлике кад и сличне комисије у већини европских земаља. Неизмјерно богата, прикупљена грађа је архивирана и на њено кориштење стављен је мораторијум. За разлику од других европских земаља у којима су на мјесто угашених комисија дошли новоосновани институти који су истраживали прикупљену грађу и до осамдесетих година дали озбиљне научне резултате, укључујући у њих и реалан број жртава рата, у југословенском случају након Комисије основан је Савез бораца Народноослободилачког рата (СБНОР – од 1961. Субнор). Од овог периода па

све до средине осамдесетих година прошлог вијека СУБНОР је давао интонацију свакој мелодији говора о темама Другог свјетског рата.

● Можете ли навести неки конкретан примјер улоге СУБНОРА?

– Утицај СУБНОРА у креирању државне политике памћења можда је и највидљивији на примјеру меморијализације Јасеновца. Од момента настанка па до 1961. године ова организација је руководила подизањем више од 14.000 споменика НОР-а на територији Југославије. Интересантно је да ни један од њих у овом периоду није био подигнут на мјестима постојања логора смрти. Једноставно, чекало се стасавање једне нове генерације која не памти рат, а ња која би била у стању усвојити идеологизовану слику рата, у коју је вјештачки читавана свијест о реципрочном учешћу наших народа и народности у рату и револуцији као и у извршењима злочина. Стога ћемо и Меморијал у Јасеновцу добити тек у другој половини шесдесетих година.

● Када се почео користити појам геноцид за злочине почињене у Јасеновцу?

– Интересантно је и како су текла истраживања тема страдања становништва на југословенском простору. Сам појам геноцид у југословенску историографију увео је Владимир Дедијер почетком шесдесетих година, док се он у науци и јавном дискурсу усталио тек деценију касније кад смо добили прве серије извора о јасеновачком комплексу логора смрти и када у лику Милана Кољанића добијемо прво озбиљног историчара холокауста и геноцида. Истину за вољу, страдања становништва током Другог свјетског рата обрађивана су и раније у локалним историјама, али

оне су више били нека врста терцијалних извора, него озбиљних студија.

● Како са ове временске дистанце тумачите улогу Владимира Дедијера?

– Његову улогу видимо прије свега у дефинисању самог појма геноцид, односно у унош ењу у југословенски дискурс Сартрове дефиниције геноцида. Наиме, за разлику од Лемкина, који геноцид дефинише као намјерно, планско, системско уништење националних, етничких, вјерских или расних група у цјелини или дјелимично, Сартр геноцид види као покушај уништења готово сваког скупа појединаца који себе виде као заједницу. Примјена овако растегљиве Сартрове дефиниције у југословенској науци и јавности довела је до тога да је геноцид над Србима доказиван или оспораван увећавањем или умањивањем броја жртава, што је највидљивије у расправама око броја жртава у јасеновачком комплексу логора смрти. Ова, у најмању руку, неморална пракса присутна је и данас. Кажем неморална зато што расправе о броју жртава воде углавном људи који се овим питањем никад нису озбиљно бавили. Испод идеолошке скраме која је у конкретном случају ишчитавана у државној политици памћења жртава Другог свјетског рата, у југословенском друштву је постојала појава коју бисмо могли назвати приватним или породичним памћењем, које је углавном било укоријењено у свом народном и црквеном предању.

● Као један од аутора изложбе о Пребиловцима до каквих сте сазнања дошли?

– Моје мишљење је да Пребиловци не представљају никакву посебност у

СБНОР (од 1961. СУБНОР) је подигла више од 14.000 споменика НОР-а. Ни један од њих у овом периоду није био подигнут на мјестима постојања логора смрти.

свом страдању. Ма колико оно било и огромно и страшно, а огромно је и страшно је, страдање Пребиловчана 6. августа 1941, када је у једном дану у Шурманачку јаму бачено око 650 становника овог села, углавном жена и дјеце, није никаква посебност, већ само дио општег програма Срба у НДХ. Мислим да посебност Пребиловаца требамо сагледавати у њиховом васкрсењу. Радећи са

колегом Предрагом Лозом на изради изложбе Пребиловци био сам зачуђен над снагом Пребиловчана, над њиховом вољом за животом која је, ако знамо шта им се десило, била надљудска. А онда сам дошао до податка који ми је разријешо овај ребус. Пребиловчани су од самог почетка своје страдање чланове породице самотрили мученицима. Они на годишњицу покоља своје дјеце нису радили, већ су молитвено тиховали и тиме исповједили своју припадност хришћанском, светосавском и светозаревском предању. У овој чињеници можемо сагледавати посебност Пребиловаца, не само у свом тихом отпору према званичној, државној политици памћења, већ и у креирању свијести неопходне за самоодржање у надалежем периоду нових страдања.

● Да ли је онда настанак Републике Српске био логична посљедица искуства насталога у Другом свјетском рату?

– Процес настанка Републике Српске морамо посматрати кроз чудан плетер реалних историјских околности, историјског наслеђа и архетипских слика које су умногоме одређивале српски поглед у огледало.

Под реалним историјским околностима подразумјевамо глобална кретања која се огледају у процесима формирања униполарног свијета након пада Берлинског зида и распада Совјетског Савеза. У овим процесима Социјалистичка Југославија, као један од остатака версајског система, послужила је као огледно

поље за дисциплиновање недовољно послушних народа.

● Какав је био положај Срба у заједничкој држави?

– Положај Срба у оваквим историјским околностима можемо симболички посматрати кроз Лајбахову рецепцију скраћеног 20. вијека. Наиме, словеначки Лајбах је 1994. на албуму НАТО-а обрадио и Марш на Дрини Станислава Биничког, само под модификованим називом *Mars on River Drina* – Марс (бог рата) на ријеци Дрини. Лајбах као да се пита шта се то промјенило у динамичном, скраћеном 20. вијеку (1914–1992), вијеку највећих промјена на свим пољима живота у људској историји, ако су његов почетак и крај обиљежени крвавим тријумфом стереотима о Дрини као граници цивилизација. У моменту кад су поново тријумфовали овакви стереотипи Срби су се нашли с ону страну линије којом су оивичени интереси великих сила.

● Какав је био положај Срба у заједничкој држави?

– У условима надлазеће кризе у Југославији код Срба је растао и страх од понављања догађаја из не тако давне прошлости. Данашњи Срби западно од Дрине представљају, како је говорио Милорад Екмечић, остатке остатака недокланог народа. Геноцид почињен над Србима током постојања НДХ многоме је одредио самосвијест српског народа и прецизније подесио националне сензоре за опасност. Зато нас и не треба чудити чињеница да је страх од понављања геноцида саставни дио свих оснивачких докумената Републике Српске.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

НА КОЈУ ЈЕ ДРЖАВУ МИСЛИО ЋОПИЋЕВ ЈУНАК СТОЈАН КЕКИЋ?

Одговор на питање одакле Србима преко Дрине посезање за државом, опет у симболичкој равни, можемо тражити код Ћопића. У *Пролому*, роману првијенцу, Ћопић нам даје описе провођења политике уништења Срба у НДХ, али и њихове реакције на ову политику. Лик Стојана Кекића, радног и поштованог подгоринског сељака, може нам помоћи у разрешењу овог питања. Наиме, он са својим Подгоранима једног јулског дана 1941. бива ухапшен, одведен у варош, тамо затворен, мучен и на крају одведен на губилиште. Неким чудом Стојан Кекић преживио је стријељање, вратио се у родну Подгорину са питањем које га је парализало: зашто нас убијају? Након неколико дана кроз главу му пролази мисао: кад држава пропадне, Србин страда. Мисао која рјешава све

ребусе Стојана Кекића и он се од тог момента укључује у организацију устанка у Босанској Крајини. Ако знамо да је Стојан Кекић средњовјечан човек и да није имао пријашње лично искуство нестанка своје државе, запитаћемо се на коју државу он мисли? Народна предање на којем је васпитан и одрастао Стојан Кекић каже да је на Косову пропало царство и наступио вишевијековни период ропства. Дакле пројавиле су се оне архетипске слике које увелико конституишу српски културни идентитет. Ако у лику Стојана Кекића видимо пројаву културног идентитета који се појављује као нека врста националног имуног система, постаје нам јасно српско масовно учешће у устанку 1941. Како су се Срби могли понашати 1991–1992. ако им је поново запријетила иста опасност?

ДИРЕКТОР КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА КИМ И АРХИЈЕРЕЈСКИ НАМЈЕСНИК БЕОГРАДСКИ ОБИШЛИ СПОМЕН-СОБУ КОСМЕТСКИХ ЖРТАВА

Сјећање на малог Димитрија

На дан једностраног проглашења тзв. независности Косова, седамнаестог фебруара, Спомен-собу косметских жртава у Београду, коју је отворило Удружење киднапованих и убијених Срба од 1998. до 2004. године на Косову и Метохији, својеврсни споменик невиних косметских жртава, посјетили су директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић и архиепископ београдски Владимир Вукашиновић, у име патријарха Иринеја. Након одавања поште минутом ћутања убијеним Србима на КиМ, Сима Спасић предсједник Удружења киднапованих и убијених на Косову и Метохији, захвалио је директору Ђурићу и Влади Републике Србије што редовно посјећују ову спомен-собу и не заборављају невинне косметске жртве.

– Србија се 17. фебруара са пијететом и тугом сјећа жртава тероризма, сепаратизма и злочина неслућених размијера који су почињени у нашој јужној Покрајини од 1998. па током 1999. и 2000. године, све до дана данашњег. Српски народ на КиМ доживио је стравичан терор и прогон. Улице Приштине, које су некада врвиле од живота и Срба на КиМ, школе, Универзитет, хале спортова, сви објекти који су били преплављени жагором српског језика, данас су празни. Седамнаести фебруар је за историју трептај ока, нарочито за народ који има и Видовдан и Митровдан и све друге дане на које ми можемо бити поносни, али је 17. фебруар дан који нас заувјек подсјећа на све оне који су на КиМ убијени само зато што су Срби. Само зато што нису по језику ко-

ЗАХТЈЕВИ ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ

1. Да држава Србија коначно и хитно донесе закон о правима породица цивилних, предратних, ратних и послеријатних жртава.
2. Да држава Србија хитно у Пионирском парку подигне споменик свим српским жртвама.
3. Ми, бескућници, чије су куће опљачкане, срушене, запалене, воћњаци и шуме посјечени, имања узурпирана, гробови праједова преорани, од кога да тражимо збрињавање наших породица – од Владе Републике Србије.

ји говоре, по поријеклу и по ономе што носе у души и глави дио сепаратистичког пројекта такозваног независног Косова – рекао је том приликом Марко Ђурић, директор Канцеларије за КиМ, наглашавајући да никада нећемо заборавити наше жртве.

– Никада нећемо одустати од борбе за то да одговорни за неке од најстрашнијих злочина које свијет уопште памти буду изведени пред лице правде, јер је правда у интересу свих. Држава Србија чврсто подржава борбу породица киднапованих и несталих на КиМ и наставићемо то у будућности. Хвала вам што негујете сјећање, што не заустављате и не прекидате вашу борбу.

Владимир Вукашиновић, архиепископ београдски, рекао је да је дошао у име патријарха Иринеја, да пренесе његов благослов и његове молитве које прате све

оне чије су слике на овим зидовима.

– Наш народ није први пут упознао неправду и није први пут упознао страхоте злочиначког рата, али и не иде први пут трпљењем у побједу зато што се ова битка састоји само у упорности. Они који су ове злочине урадили имају само једну карту, карту да ћете ви посустати да ћете се уморити и да ћете рећи: не можемо више! Али ако не одустанете, ово мора да изађе на видјело и да се задовољи правда. Желим вам то стрпљење и Црква ће вам дати сваку могућу подршку – рекао је Владимир Вукашиновић, архиепископ београдски, док је Сима Спасић казао да команданту тзв. ОВК треба да одговарају по командној одговорности за убиства, киднаповања и депортацију Срба. Подсјећајући да је Хашки трибунал осудио све српске

генерале, војске и полиције на простору бивше СФРЈ који су се одазвали позиву народа и државе да бране народ и државу од терориста, злочинаца и мучахедина, Спасић је споменуо да нико од злочинаца који су ликвидирали Србе није одговарао.

– Држава Србија мора имати дан сјећања на косметске жртве, десети јун, када је потписана Резолуција 1244 Савјета безбједности УН – казао је Спасић, док се у име породица жртава потресном причом обратила Јоргованка, мајка Димитрија Поповића, који је 1999. године протјеран из Приштине, а 2004. убијен испред киоска у Грачаници док је куповао хамбургер.

– Док је мој син, тада ученик треће године медицинске школе, у реду чекао да плати сендвич, Албанац Алберт Краснић зауставио је кола и једним метком убио моје дијете. Двадесет два метка је било у пушци и данису блокирали, признао је да би све покосио – рекла је Јоргованка.

Захваљујући се Марку Ђурићу, директору Канцеларије за КиМ, на борби за опстанак Срба на КиМ, мајка убијеног Димитрија рекла је да је највећа жеља њеног сина била да се врати у свој вољени град, своју Приштину. Она је том приликом директору Ђурићу, у знак захвалности, поклонила књигу у којој су дјеца са КиМ своје пјесме посветила Димитрију. Окупљенима се обратила и Слободанка Ристић, којој је муж киднапован, а она силована. Иначе, у Спомен-соби косметских жртава налази се преко 2.500 фотографија цивила и војника српске националности убијених од стране албанских терориста и у НАТО агресији.

Р. КОМАЗЕЦ / ЈЕДИНСТВО

Ђурић: Свака посјета КиМ доноси јединство

Директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић позвао је грађане да посјете Косово и Метохију и богату културну баштину, наводећи да онг момента када више људи тамо буде одлазило, биће и више јединства и солидарности.

Он је током обиласка штанда Канцеларије за КиМ на Сајму туризма и грађанин Србије треба једном у животу да посјети КиМ јер, како је нагласио, тамо се чува баштина и најлепши и најважнији дио српске историје, културе и духовности.

– КиМ и у географском смислу представља један од најлепших дијелова Србије. На Косову и Метохији, нарочито у Метохијској котлини, налази се дио наше земље који не само да је најплоднији него га карактерише и медитеранска клима. Тамо су и наши манастири који су не само баштина српског народа него и свјетска баштина Унеска – рекао је Ђурић.

Према његовим ријечима, посјетом Косову и Метохији сваки грађанин

добива прилику да научи нешто важно о колијевци српске државности и духовности, али и да покаже своју солидарност са грађанима који тамо живе.

Он је додао да се велики број породица које живе у српским енклавама и у српским срединама око манастира и важних светилишта издржава тако што угошћује ходочаснике који долазе не само из Србије већ и из других дијелова свијета.

– Поручујем свим грађанима Србије да дођу на КиМ, у колијевку српске државности и духовности, али и да виде неке од најлепших природних љепота Србије и Европе, наше Алпе, односно Брезовицу и Шар-планину, и да подрже људе који тамо живе – казао је Ђурић.

Према његовим ријечима, сви који посјете КиМ неће бити мање безбиједни од оних који тамо живе.

Он је нагласио и да Канцеларија за КиМ подржава и промовише вјерски туризам и све организације које организују ходочашће на КиМ.

ШЕСТИ ПУТ У БЛИЗИНИ ВЕЛИКЕ ХОЧЕ ПОСТАВЉЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА НЕСТАЛИМ СРПСКИМ ИЗВЈЕШТАЧИМА ЂУРИ СЛАВУЈУ И РАНКУ ПЕРЕНИЋУ

Ни након деветнаест година није позната судбина несталих новинара

У организацији Удружења новинара Србије (УНС) и Друштва новинара Косова и Метохије (ДНКМ) 10. фебруара чланови ових удружења су у близини Велике Хоче у Метохији по шести пут поставили спомен-плочу својим колегама Ђури Славују и Ранку Перенићу, који су на тој локацији нестали 21. августа 1998. године док су били на радном задатку. Претходне плоче порушили су и однијели непознати вандала. Посљедња је нестала новембра прошле године.

– Пет пута смо постављали ово спомен-обилежје, пет пута је оно порушено. Домаће и међународне институције неће или не могу да расвијетле судбину несталих новинара? Неће или не могу да заштите ово обилежје, неће или не могу да открију ко руши спомен-плочу и коме и зашто она смета? Ова спомен-плоча

није само симбол потраге за несталим новинарима, ово је симбол живота на Косову, ово је симбол искрености и воље домаћих и међународних институција да овдје завладају мир, правда и равноправност – рекао је

предсједник Друштва новинара Косова и Метохије Будимир Ничић. Он је додао да они који за сада побјеђују јесу они који руше ово спомен-обилежје, као и њихови саучесници који им то омогућавају.

– Ми ћемо наставити да обнављамо и 7. и 77. пут ову спомен-плочу ако треба, јер је то наш посао и наша колегјална обавеза – додао је Ничић.

Догађају у Метохији присуствовао је и предсједник

Извршног одбора УНС-а Петар Јеремић:

– Питамо и данас, као што смо питали и до сада, и као што ћемо наставити да питамо и убудуће, шта је са нашим колегама, не само са Ђури и Ранком него и са оста-

лим нашим колегама, укључујући и колеге албанске националности који су нестали и који су убијени? Тражимо одговор од одговорних на ово питање, као и да коначно кажу ко су ти који руше ово спомен-обилежје?

Подсјетимо да су новинари Ђури Славују и Ранку Перенић радили у Радио Приштини у редакцији на српском језику. Требао је да ураде прилог о отетим монасима у манастиру Зочиште крај Велике Хоче. Виђени су у пријеподневним сатима на локацији надамок Велике Хоче. Међутим, грешком су умјесто ка манастиру кренули путем ка Ораховцу. Аутомобил којим су путовали није пронађен. Рејон је у то вријеме био под контролом Ослободилачке војске Косова (ОВК). Воде се као нестали. Ни последице 19. година нема никаквих званичних података о њиховој судбини.

С. И. / ЈЕДИНСТВО

УРЕЂЕНЕ И ПОПЛОЧАНЕ СТАЗЕ ДО СТАРОГ ГРАДА ЗВЕЧАНА

ЗВЕЧАН

Тврђава - магнет за туристе

Стари град Звечан на импозантном вулканском брду изнад Звечана и Косовске Митровице постао је од прије годину дана приступачнији посјетиоцима и туристима који га у све већем броју посећују. Урађене су и поплочане бетонске стазе, једна која води од гробља ка Малом Звечану, а друга од мјеста изнад базена у Звечану, а које се састају испод тврђаве 300 метара и воде до старог града Звечана на висини од 797 метара.

Радови на уређењу поплочане стазе почели су у првој половини маја 2016. године, а радове је финансирао Европска заједница и њена канцеларија у Приштини. На више мјеста, гдје су опасне стрме стране, урађена је и дрвена чврста ограда поред стазе. Поред стазе су клупе за одмор и корпе за отпатке, баш како доликује једном туристичком мјесту. Испод самих зидина старог града урађен је плато, видиковац, са којег се пружа поглед на Звечан, Рогозну и Копаоник. Стаза је уз то освијетљена.

Равно 926 година позната је историја старог града Звечана. Први пут помиње се у вези са пограничним борбама између Србије, којом је владао жупан Вукан и Византије на Косовом пољу између 1091. и 1094. Постоје за-

писи да је Стефан Немања, последице побједи над Византинцима 1170. код Пантине, данас село у општини Вучитрн, наредио да се молитва за успјешни исход битке одржи у Цркви Светог Ђорђа у Звечану. Током владавине Немањића у Звечану се налазио један од краљевских дворова. У њему је умро (задавлен) Стефан Дечански 11. новембра по јулијанском, односно 24. новембра 1331. године по грегоријанском календару, а ту је 1323. године сахрањен и његов брат Константин Немањић. Стефан Душан је 1337. године управу повје-

рио млађем сину властелинке Данице, док је његов син Урош град додијелио челнику Муси, зету кнеза Лазара.

Као стратешко утврђење Звечан се помиње 1092. и 1093. године. Стари град Звечан са остацима Цркве Светог Ђорђа још увијек су добро видљиви као и бројне зидине које свакако треба конзервирати. Стари град Звечан је пао под турску власт 1455. године. Много је историје везано за овај град који је сада приступачнији посјетиоцима. Аустријанци су покушали 1689. године да освоје град Звечан, али без успјеха.

У 18. вијеку град је напуштен и од тада је без становника.

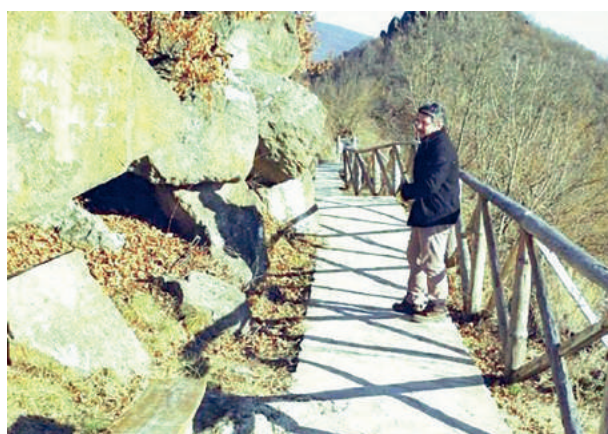
Данас је Звечански Град већином у рушевинама, али се на основу неколико кула које су опстале и остатака бедема на врху усамљене узвишице и даље може наслутити његова некадашња импозантност и јачина.

У подножју Звечана, према Трепчи, налазе се и два извора: Јамбулина, на којем је по предању из народне пјесме *Смрт Мајке Јуловића*, воду пио Дамјанов Зеленко. Други извор се зове Заграђе. Оба су са здравом пијаћом водом. До извора постоји добра стаза из правца Звечана, изнад базена, и друга од избјегличког насеља на Малом Звечану, тачније тамо гдје почиње поплочана стаза до врха старог града.

Са изградњом пута и стазе до старог града Звечана сигурно ће средњовјековни град, кула и извори испод Звечана бити више посећенији. Стаза је званично отворена 28. августа 2016. године, на Госпођиндан. И данас је заиста сваког дана све више посјетилаца који се могу срести према тврђави и старом граду Звечану, који доминира над околином. На више мјеста на лименим плочама у дрвеним рамовима означене су контуре старог града како је изгледао у средњем вијеку. **З. ВЛАШКОВИЋ**

СПОМЕНИК КУЛТУРЕ ОД 1947. ГОДИНЕ

Стари град Звечан је 1947. проглашен спомеником културе, а 1990. године проглашен од Републичког завода за заштиту споменика културе Србије за споменик културе од изузетног значаја. Иначе, у средњем вијеку на Косову и Метохији било је 96 тврђава и старих градова и 14 двораца српске властеле.

ШЕСНАЕСТА ГОДИШЊИЦА ОД НАПАДА НА СРПСКИ АУТОБУС КОД ПОДУЈЕВА ОБИЈЕЖЕНА ПАРАСТОСОМ У ЛАПЉЕМ СЕЛУ

Парастосом и пјесничким часом у Цркви Свете Петке у Лапљем Селу обиљежено је шеснаест година од напада на аутобусе Ниш експреса у Ливадицама надомак Подујева. Прије шеснаест година у нападу на шест аутобуса Ниш експреса погинуло је дванаесторо, а рањено четрдесет троје Срба. Међу страдалима је и Мирјана Драговић, чија се породица сваке године, заједно са мјештанима, окупља у Цркви Свете Петке у Лапљем Селу, како би одали почаст жртвама напада у Ливадицама. Парастос у Цркви Свете Петке служио је локални свештеник Бојан Крстић.

– Њихово страдање није и не смије да буде узалудно, већ подстрек да опстанемо на Косову и Метохији и сачувамо оно што нам је предато од наших предака – поручио је отац Бојан. Парастосу су присуствовали и посланик у Скупштини Косова Срђан Поповић, директор Канцеларије за питања заједница Иван Томић и градоначелник Грачанице Владета Костић.

ЕПИСКОП ТЕОДОСИЈЕ ОСУДИО АНТИСРПСКЕ ГРАФИТЕ У ГЊИЛАНУ

Епископ рашко-призренски Теодосије најоштрије је осудио антисрпске графите који су осванули на неколико локација недалеко од српске православне цркве у Гњилану, као и на путу за село Доња Будрига.

– Ови графити изражавају атмосферу мржње у којој је од 1999. године до данас из Гњилана протјерано 8.000 Срба и гдје данас живи само 20 лица српске националности. Ово је тужна, али истинита слика већински албанских градова и села на Косову и Метохији, гдје се етничко чишћење, што отвореним насиљем и пријетњама, што разним притисцима и дискриминацијом наставља континуирано већ осамнаесту годину након оружаног конфликта – рекао је Владика Теодосије.

– Очекујемо истрагу, али не само обећања, већ и коначно резултате истраге – рекао је епископ Теодосије, апелујући на међународне представнике.

ВИСОКИ ДЕЧАНИ: ПРОСЛАВА СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА И РУКОПОЛОЖЕЊЕ АРХИЂАКОНА КИРИЛА ЗА ЈЕРОМОНАХА

Празник Света Три Јерарха свечано је прослављен у манастиру Високи Дечани. Св. литургију служио је епископ рашко-призренски Теодосије, уз саслужење дечанских свештенмонаха и протојереја Слободана Ђорића из Призрена. Литургију су пјевали заједно дечански монаси и призренски богословци. На светој литургији епископ Теодосије у чин јеромонаха рукоположио је досадашњег дечанског архиђакона Кирила (Ђорђевића). У својој бесједи владика Теодосије говорио је о узвишености свештеног служења којим се новорукоположени клирик не само уводи у ново достојанство већ и позива на још већи труд и жртву у служењу Богу. Узвикујући „достојан“ присутни у цркви узносили су молитве Господу да јеромонах Кирила удостоји да свој свештени чин носи часно и достојно и да се удостоји награде коју је Господ намијенио својим вјерним slugама и служителјима светог олтару. На крају литургије отац Кирило је подијелио нафору и благослов свим вјерницима, међу којима су били и чланови његове породице и више пријатеља дечанског братства, који су дошли на овај празник да заједно са владиком и монашвом подијеле радост празника и увођења новог јеромонаха Кирила у презвитерски чин.

ФИЛМ МУЧНИ ТЕРЕТ ПОДМЕТНУТЕ КРИВИЦЕ У НОВОМ САДУ

Генерал Ђукић: Тузла, моја породица и ја заслужујемо истину

У Великој сали Културног центра Новог Сада приказан је документарни филм *Мучни терет подметнуте кривице*, аутора Драгана Елчића, који доказује да српски генерал Новак Ђукић није одговоран за злочин који се 1995. године догодио на Тузланској капији.

Филм *Мучни терет подметнуте кривице* научно изведеним доказима свједочи да Новак Ђукић, некадашњи командант Тактичке групе Војске Републике Српске, лоциране на планини Озрен, ни на један начин није повезан са злочиним који се догодио 25. маја 1995. године на тргу Тузланска капија.

Суд БиХ осудио је Ђукића, данас генерала у пензији, на 25 година затвора, јер је, наводно, наредио испаливање гранате са српских положаја на Озрену која је на Тузланској капији усмртила 71 лице, док је рањено од 150 до 250 људи.

– Вријеме и наука доказали су међутим супротно: ни ја, нити било ко од мојих потчињених, ни писмено, нити усмено нисмо наредили испаливање гранате од 130 милиметара на тргу Тузланска капија – изјавио је Ђукић након пројекције филма. Он је истакао да је бројне, претежно младе, људе на Тузланској капији те вечери пег минута прије 21.00 часа убило више претходно подметнутих експлозивних направа на Тргу, које је неко синхронизовано активирао.

– У Никинцима је својевремено саграђен трг идентичан Тузланској капији са аутомобилима и луткама на њему. Послије безброј изведених експеримената, дејствовања пројектилама, балистички и артиљеријски експерти из Србије, Републике Српске, Израела, Чешке и Француске доказали су да никакав пројектил није на Тузланску капију испалин са положаја ВРС на Озрену, него да су погибије и рањавања изазвале експлозивне направе претходно подметнуте на тргу Тузланска капија – навео је Ђукић.

На питање да ли постоји могућност да филм *Мучни терет подметнуте кривице* буде приказан и у Тузли, генерал каже да се већ неколико пута обраћао Тузлацима.

– Непосредно и јавним писмима обраћао сам се у више наврата Тузлацима да нам помогну, да тражимо и нађемо истинске кривице за масакр на Тузланској капији. То заслужују и страдали, и њихова родбина, и наш народ, али и моја породица и ја, јер деценијама живимо под стравичним притиском

УЛОГА ТУЖИОЦА

Према Ђукићевим ријечима, сви налази експерата који доказују непостојање његове кривице у случају *Тузланска капија* достављени су Хашком трибуналу.

– Главни тужилац Серж Брамерц, најжалост, поступио је потпуно супротно од оног што смо моја одбрана, експерти и ја очекивали. Умјесто да је извршио анализу поднесених доказа о случају *Тузланска капија*, Брамерц је написао неколико писама БиХ и Србији у којим захтијева да се пресуда Суда БиХ призна – истакао је Ђукић. Он је рекао да је Брамерц чак и непосредно интервенисао и вршио притисак у том смјеру, те да је случај *Тузланска капија* био чист терористички акт, а да такво понашање Брамерца тешко може допринијети борби против тероризма у свијету.

» Генерал Новак Ђукић

терета подметнуте кривице – изјавио је Ђукић.

Он каже да му је Суд БиХ због ретроактивне примјене закона изречено казну од 25 година затвора смањено на 20 година.

– Та пресуда и данас је правоснажна. Поставља се међутим једно горко питање: Шта ћемо сад кад је доказана истина? – рекао је Ђукић.

Генерал је напоменуо да суд није доказао његову кривицу, нити је доказао да је он наредио испаливање гранате 130 милиметара на Тузланску капију.

– А наука и експерти су рекли своје. Упркос свему, сматрам да је поента у томе да народ треба да зна истину, да она буде у циљу помирења, међусобног уважавања, а надасве правде – навео је генерал Ђукић.

Пензионисани генерал Новак Ђукић тренутно се налази на лијечењу у Београду. О филму и случају *Тузланска капија* говорили су Ранка Срдиди Милић, председник Савеза крајишких удружења *Савез Крајишника*, домаћина пројекције филма, као и генерали Илија Бранковић, Видосав Ковачевић и Петар Шкрбић. **СРНА**

ЗЛОЧИНИ ИЗ НДХ ИМАЛИ НАСТАВАК ИЗЛОЖБА СТРАДАЊЕ СПЦ У ЛИЦИ 1941-1995 ГОДИНЕ

Комунисти се потрудили да цркве у Лици страдају и деценијама након рата

Благословом његове светости патријарха српског Иринеја, у навечерје празника Сретења Господњег, отворена је изложба *Страдања Српске православне цркве у Лици од 1941-1995. г.* у Крипти Храма Светог Саве на Врачару у Београду.

Аутор изложбе Невенко Влаисављевић говорио је о начину како је прикупљена грађа за изложбу, износио је и конкретне податке о страдању.

– Храм Светог Саве у Јошану код Удбине усташе су спалиле 28. септембра 1942. године, када је страдало више од 200 житеља села. Храм Светог Николе у Црној Влади запаљен је 22. марта 1943. године. Штаб првог корпуса Народноослободилачке војске Хрватске издао је наредбу: „Сазовите збор народа у Црној Влади и срушите или запалите цркву, ако треба најприје објаснити.“ Наредба је извршена – рекао је Влаисављевић, додајући да су страдања настаљена и након рата.

50 ГОДИНА ЧЕКАЊА

Он је навео и примјер пароха Црновлаштанског Илије Вурдеље, који се спасао од сигурне смрти бјекством у Србију на почетку рата. Међутим, убијен је након ослобођења у новембру 1944. године као парох при Храму Светог Саве у Београду.

– Послијератно вријеме није донијело мир у Горњокарловачкој епархији, која је по броју порушених храмова,

» Аутор изложбе Невенко Влаисављевић и Владика Арсеније

убијених свештеника и народа највише пострадали у рату. Цркве у Лици рушене су и после рата. У Зрмањи је запаљена 1953, у Грачацу минирана 1954, у Србу такође минирана 1955. године. Послијератна страдања по свом обиму готово да нису мања него ратна, а по својим последицама далеко тежа – рекао је Влаисављевић, који је изнио податак да је деценију после рата у Лици на подручју некадашњих 60 парохија било свега петорица свештеника.

– На територији два среза, Кореничког и Удбинског, предратних 15 парохија, први парох постављен је тек 1991. године. У многим, иако порушеним храмовима, свете лигургије служене су по први пут након 50 година. У Грачацу и околини порушени су сви храмови. Једини светионик вјере била је Капела Светог Марка на Ве-

присутнима рекао је да када помислимо на сва страдања која је преживео српски народ и Српска православна црква у Независној Држави Хрватској, која су људском разуму непојмљива, крв се леди у жилама, а уста постају безгласна и не постоје ријечи којима се она могу описати.

– Било је то једно од оних времена за које је Спаситељ рекао: Доћи ће време када ће сваки који вас убије мислити да Богу службу чини и, Оче, опрости им јер не знају шта чине. Браћо, да праштамо морамо, јер је то јеванђељска заповијест, али да им заборавимо не можемо – цитирао је владика Арсеније ријечи блаженочившег патријарха Германа из бесједне изговорене приликом освештања обновљене цркве у Јасеновцу 1984. године. Наводећи бројке владика је истакао да су у НДХ у периоду од 1941 до 1945. г. Српска православна црква и њено свештенство и српски народ доживјели су голготу историјских размјера.

– Од усташког терора страдала су четворица епископа, 171 свештеник, неколико стотина хиљада невиних мушкарца, жена и дјеце, срушено око 450 цркава, а око 800 опустошено и оштећено – рекао је владика Арсеније, који је потом и званично отворио изложбу. У програму је учествовала и оперска пјевачица Бригида Подрумац.

ХРАМ СВЕТОГ САВЕ / ТВ ХРАМ

800

црква је опустошена, 450 срушено, убијен је 171 свештеник и четворица епископа, а број невиних жртава броји се у стотинама хиљада

лебиту, у којој је служба Божија служена једном годишње. Изузетак је била Гацка долина у којој се духовни живот интензивније развијао него у осталим дијеловима Лике, али под будним оком режима – рекао је Влаисављевић.

ЗАБОРАВИТИ НЕ МОЖЕМО

Настојатељ Храма Светог Саве Владика Арсеније на почетку свог обраћања

ДР ЂУРИЋ: ЛИКА ЈЕ СРПСКА МЕТАФОРА

У свом говору в. д. директора Музеја жртава геноцида у Београду др Вељко Ђурић Мишина истакао је да је послератна идеологија комунистичка, она која је спроводена у Народној Републици Хрватској, касније у Социјалистичкој Републици Хрватској, у много чему била наставак оне усташке политике.

– Поставља се питање зашто Лика? Лика је нека врста српске метафоре. За Лиду вежемо неке наше јунаке, догађаје, своју цивилизацију и личности из разних области. На другој страни, Лика памти Хрвате по злу. Њихово зло нас тјера да памтимо Јадовно, да покажемо нашим наредним генерацијама и синовима наших синова шта је било – рекао је Ђурић уз констатацију да докле год говоримо о прошлости, друга страна неће моћи да сакрије лажи.

7. ФЕБРУАР 1942. ГОДИНЕ ОСТАО УПАМЋЕН У НДХ ПО НАЈВЕЋЕМ ЗЛОЧИНУ У ЈЕДНОМ ДАНУ

Дан у коме су усташе побиле 2.300 цивила у Дракулићу

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Миленко Савановић поручио је у Дракулићу, гдје је обиљежено 75 година од усташког покоља у том бањалучком насељу, као и оближњим мјестима Мотике, Шарговац и руднику Раковац, да је 2.300 невиних српских цивила страдало од најекстремније фашистичке творевине, зване Независна Држава Хрватска. Савановић је нагласио да је НДХ била егзекутор онога што су прије 150 година предвидјели тадашњи хрватски лидери у идеји и идеологији рјешавања српског питања: трећину побити, трећину покристи и трећину раселити.

– То говори да сви злочини, чињени на овим просторима, просторима Јасеновца, Шушњара, Грабовице, Херцеговине и Славоније говоре о свијести и покварености нашег окружења – рекао је Савановић, након парастоса и полагања вијенаца код Спомен-костурнице у Дракулићу за 2.300 убијених Срба.

Он је навео да Срби као народ због тога морају подићи ниво свијести и боље се организовати како би опстали на просторима на којима живе.

Председавајући Председништва БиХ Младен Илић истакао је да Срби овакве

ФОТО: В. СТОЈАНОВИЋ / НЕЗАВИСНЕ

ствари као народ не смију заборавити зарад себе и своје будућности.

Градоначелник Бањалуке Игор Радојичић истакао је да су Срби у Дракулићу и околним мјестима побijeни искључиво због своје вјерске припадности, те да је злочин био дио тадашње систематске државне политике фашистичке НДХ.

Служењу парастоса присуствовали су министар правде РС Антон Касиповић, посланици у Народној скупштини Српске, представници Града Бањалука и невладиних организација проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата, Трећег пјешадијског пука Оружаних снага БиХ, као и потомци жртава усташког покоља и бројни грађани Бањалуке.

Претходно је у Спомен-храму Светог великомуче-

ника Георгија у Дракулићу служена литургија.

Усташе су у рано јутро 7. фебруара 1942. године извршиле покољ над Србима у бањалучким селима Дракулић, Мотике, Шарговац и руднику Раковац а, према до сада прикупљеним званичним подацима, убијено је најмање 2.300 људи, међу којима и 551 дијете.

Усташе су под командом надпоручника Јосипа Мишлова и фра Вјекослава Филиповића из такозваног „Тјелесног здруга Анте Павелића“, уз помоћ бањалучких усташа, убијале Србе без иједног испалееног метка – сјекирама, ножевима и крамповима.

У роману *Дракулићи* покојног бањалучког новинара Јована Бабића, који је годинама истраживао овај злочин, истиче се да покољ над

српским становништвом у селима око Бањалуке 1942. године представља геноцид.

План покоља, прије кога су чак потровани пси у тим селима, да не би најавили долазак усташа, разradio је стожерник за Хрватску крајину Виктор Гутић, заједно са братром Николом Билогривићем, док се по монструозности злочина истакао злогласни фра Филиповић, наводи се у овом роману. У документима, чак и оним из усташких извора тадашње НДХ наведено је да је злочин у овим бањалучким насељима био највећи покољ учињен у само једном дану.

Први споменик жртвама овог покоља подигнут је 1965. године, а од 1991. године сваке прве недеље прије годишњице страдања служи се парастос у насељу Дракулић. **СРНА**

МОЛИТВЕНО СЈЕЋАЊЕ НА ПОГИНУЛЕ САБОРЦЕ

Свети Трифун вјечно сабира Беле вукове

Удружење бораца *Бели вукови*, које чине припадници и поштоваоци ове елитне јединице Војске Републике Српске, парастосом у Цркви Успења пресвете Богородице, славским обредом, те полагањем вијенаца на Централни споменик палим борцима, као и на Спомен-обиљежје легендарном команданту Срђану Кнежевићу – *Белом вуку*, обиљежили су на Палама своју крсну славу Светог Трифуна.

– Сабрани у молитвеном сјећању на нашу храбру браћу која су своје животе положили на олтар отаџбине, браће српски народ и његову слободу, поштујући и чојство и јунаштво, ми евоцирамо ус-

помене на наше српске јунаке – рекао је протојереј Марко Главаш.

Председник Удружења *Бели вукови* Јанко Шешлија рекао је новинарима да *Бели вукови* никада неће одустати од обиљежавања своје крсне славе јер, како је рекао, то дугују својим погинулим и рањеним саборцима, који су своје животе или дијелове тијела уградили у темеље Републике Српске.

Начелник Општине Пале Бошко Југовић одао је поштовање погинулим припадницима *Белих вукова*, као и њиховим саборцима који су дали немјерљив допринос за Републику Српску.

ОБИЉЕЖЕНЕ 24 ГОДИНЕ ОД ПОГИБИЈЕ МИЛАНА ЈОВИЋА

Пуковник Милан Јовић у јуришу дао живот за РС

У Доњој Трнови код Угљевика обиљежене су 24 године од погибије команданта Прве мајевичке бригаде Војске Републике Српске (ВРС) пуковника Милана Јовића.

На спомен-обиљежје испред Дома културе у овој мјестној заједници положени су вијенци и цвјеће у знак сјећања на 18 погинулих бораца и шест цивилних жртава рата са овог подручја. Председник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић рекао је да је пуковник Јовић био један од најбољих официра којег је Војска Републике Српске имала, али и један од најбољих Срба које је имала ЈНА.

– Готово да у новијој српској историји нема оваквих примјера, да је командант

бригаде, у нападу и јуришу, погинуо и дао живот за слободу Републике Српске – рекао је Савчић новинарима.

Начелник општине Угљевик Василије Перић поручио је да је обавеза свих да у наредном периоду буду бољи и снажнији, те да се посвете идеалима за које су пуковник Јовић и сви јунаци дали своје животе. Председник Борачке организације Угљевик Јован Маринковић истакао је да јунаци Одбрамбено-отаџбинског рата не смију и неће бити заборављени.

Пуковник Милан Јовић погинуо је 9. фебруара 1993. године у селу Билалић, предводећи своје борце наомак муслиманског опришта Теочак. **СРНА**

ОТКРИВЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА ЗА 36 ПОГИНУЛИХ ПРИЈЕДОРСКИХ ПОЛИЦАЈАЦА

5. 2. 2017. У просторијама Полицијске станице Приједор II на Уријама откривена је спомен-плоча за 36 приједорских полицајаца који су погинули у одбрани Републике Српске. Председник Мјесне борачке организације Центра јавне безбједности Приједор Војислав Кондић рекао је да се обиљежавају и 23 године од погибије осам приједорских полицајаца на бихаћком ратишту, те да је то један од повода за откривање спомен-плоче. – Био је то један од натрагичнијих дана за Министарство унутрашњих послова Републике Српске – рекао је Кондић и додао да већ девету годину одају поштовање свим погинулим полицајцима из Приједора.

Председник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић подсетио је да је први напад у Приједору био на тадашњу Станицу јавне безбједности. Он је додао да је ово још једна прилика да искаже поштовање према тим херојима и њиховим породицама. Начелник Центра јавне безбједности Приједор Далибор Иванић рекао је да је ово прилика да се ода поштовање свим страдалим и нестале припаднике полицајце у протеклом рату који су заједно са Војском Републике Српске дали животе за мир, за останак српског народа на овом подручју и за стварање Републике Српске. Градоначелник Приједора Миленко Ђаковић истакао је да је данашња порука да више не буде рата, већ да се договори постижу у миру. **СРНА**

ПОМЕН ЗА ПОГИНУЛЕ БОРЦЕ У МОТИКАМА

15. 2. 2017. Код обновљеног спомен-обиљежја у бањалучкој Мјесној заједници Мотике служен је парастос за 16 погинулих бораца Војске Републике Српске из овог мјеста у Одбрамбено-отаџбинском рату. Вијенце су положили градоначелник Бањалуке Игор Радојичић и начелник Одјељења за борачко-инвалидску заштиту Драгомир Кесеровић. Радојичић је рекао да су у градском буџету ове године предвиђена средства за изградњу нових споменика, реконструкцију постојећих, као и за централно спомен-обиљежје.

– Прошле године смо у насељу Мотике обећали да ћемо обновити споменик и тај посао смо успјешно завршили – рекао је Радојичић новинарима. Он је додао да Градска управа у договору са бањалучком Борачком организацијом има у плану градњу нових споменика у Залужанима, Бронзаном мајдану и на Лаушу. – Надам се да смо на путу рјешења за централно спомен-обиљежје – рекао је Радојичић и додао да је идеја да оно буде изграђено у центру града, што је, како каже, адекватно мјесто за овакав споменик.

Председник Борачке организације Бањалука Горан Роговић рекао је да је потребно чувати сјећање на погинуле борце, јер се тако чува од заборава њихов допринос стварању Републике Српске. **СРНА**

БОРЦИ КАО СТВАРАОЦИ СРПСКЕ ДА БУДУ УСТАВНА КАТЕГОРИЈА

14. 2. 2017. Представници Удружења грађана *Ветерани Републике Српске* предали су на овјеру протоколу Народне скупштине Републике Српске документацију за уставно одређење бораца-ратних ветерана и чланова њихових породица и предлог новог закона о правима бораца-ратних ветерана. Председник Скупштине Удружења грађана *Ветерани Републике Српске* Драган Савић истакао је да је документација предата у складу са Законом о грађанској иницијативи.

– Предлогом новог закона о правима бораца-ратних ветерана предвиђено је да борци који немају примања дођу у позицију да друштво брине о њима, затим да минимална борачка примања буду у нивоу просјечне плате, да болесни буду његовани, а да они који премину буду достојанствено сахрањени – рекао је Савић новинарима у Бањалуци. Он је нагласио да се амандманом на Устав Републике Српске тражи да борци постану уставна категорија, као ствараоци Српске. – Без њих не би било Републике Српске и требало би да буду уставна категорија. До Видовдана, наше крсне славе, учинићемо све да наши захтјеви буду прихваћени – истакао је Савић и напоменуо да ће се ветерани достојанствено залагати за своја права. **СРНА**

На 4. Личком прелу скупљена помоћ за особе са аутизмом

У организацији Удружења Личана Лика, из Суботице, у ресторану *Сјарџак*, одржано је традиционално Личко ѓрело, које је окупило више од три стотине гостију свих генерација. И четврто по реду Личко ѓрело имало је хуманитарни карактер: дио средстава прикупљених од томболе биће дониран Градском удружењу за помоћ особама са аутизмом из Суботице.

Градоначелник Суботице

Богдан Лабан је обраћајући се присутнима изразио задовољство што присуствује једној лијепој манифестацији уприличеној поводом чувања богате традиције Личана и сјећања на заједнички завичај.

– Окупљањем људи чији су корјени са простора Лике, али и остваривањем других циљева, од стручних савјетовања, семинара и објављивања књига и публикација, до културних, забавних и спорт-

ских манифестација, организатор Личког ѓрела, Удружење Личана Лика, жели да што боље упозна грађане и младе са културном баштином и обичајима народа из краја из кога потичу – рекао је градоначелник Лабан.

Удружење организује и друге облике дружења ради успостављања што је могуће боље сарадње и његовања пријатељства и толеранције са другим националним мањинама које живе у нашем граду, а својим активностима настоји да од заборава отргне и некадашњи начин израде народне ношње која, као симбол етничког идентитета, заузима веома значајно мјесто у култури и традицији српског народа, односно Личана.

Оно с поносом чува и сјећање на научника Николу Теслу, најпознатијег Личанина и једног од најпознатијих Срба у свијету, јер се Дан Удружења, 10. јул, дан када је Тесла рођен, прославља манифестацијом *Дан Николе Тесле у Суботици*.

» Градоначелник Богдан Лабан и домаћин вечери Милош Борјан

– Радуете ме што је на прелу присутна и младост. На млађима је да уче од вас старијих и сачувају ову традиционалну манифестацију за будуће генерације – нагласио је градоначелник Лабан и додао да вјерује да ће се Личко ѓрело, уз подршку суботичке локалне самоуп-

праве, одржавати још дуги низ година.

Милош Борјан, председник Удружења Личана Лика, поздравио је окупљене госте, а посебно се захвалио члановима Српског просвјетног друштва *Никола Тесла* из Постојне.

Присутнима су се још

обратили и потпредседник Удружења *Завеш ошацибини* из Новог Сада, Драгомир Лалић и Владо Шабић, из Српског просвјетног друштва *Никола Тесла*, из Постојне (Словенија). У културно-забавном дијелу програма наступили су КУД *Крајина* из Београда и бенд *Боџи* из Сомбора.

Припреме за велики годишњи скуп – 41. Сусрет Козарчана у Београду

У организацији Удружења Козарчана у Београду, 25. јануара 2017. у ресторану ГРБ, Трговачка бр. 72 Београд (Жарково), одржано је јануарско дружење Козарчана. Осим чланова Удружења и њихових потомака поријеклом из Бањалуке, Приједора, Градишке, Лакташа, Козарске Дубице, Новог, Костајнице на дружење су дошли и пријатељи Козаре и поштоваоци Козарске епопеје. Ово дружење је својим доласком увеличало и директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицковић. Дружењу су се придружили и гости из Завичајног клуба *Др Младен Стојановић* из Нових Козараца на челу са Манетом Миладиновићем, као и представници Удружења Крушевљана у Београду на челу са Микијем Обрадовићем. У дружењу је учествовала и Драгица Тепић, супруга Милана Тепића, јединог Народног хероја из последњих ратова, као и pjesник Драган Колунџија. Скуп је отворио и срдечно учеснике поздравио потпредседник Удружења, Момир Крагуљ.

Потом је учеснике и госте појединачно поздравио председник Извршног одбора Раденко Каралић.

Он се посебно захвалио директору Представништва РС у Београду Млађену Ци-

» Млађен Цицковић, Раде Каралић и Момир Крагуљ

цковићу на подршци у раду Удружења у последњих неколико година.

Млађен Цицковић је поздравно учеснике скупа и захвалио се на лијепим ријечима уз констатацију да је Удружење Козарчана једно од најорганизованијих у Београду и Србији. Он је посебно издвојио активност и допринос Удружења у обиљежавању 70-годишњице Битке на Козари, затим допринос у акцији *Дани Републике Српске у Србији*, као и свим другим активностима које иницира и води Представништво Републике Српске.

– Увјерен сам да ће се изузетна сарадња наставити и очекујем пуни допринос и у овогодишњем обиљежавању 75 година од Битке на Козари, као и у свим другим активностима – поручио је Цицковић.

Пјесник Драган Колунџи-

ја казивао је стихове својих пјесама *Синови вајре* и *Рађање*. Потпредседник Удружења Момир Крагуљ такође је говорио своје стихове из већ седам објављених, његових књига пјесама.

Све је протекло у весељу, уз музику, пјесму и игру, за шта су најзаслужније чланице пјевачке групе *Извор*: Ви таша Петковић, затим професор Мане Миладиновић са својим пјесмама и музичким инструментима, Петар Ђукић и његова супруга Весна својим пјесмама и свирањем на гитари, Перо Лајић традиционално свирајући на усној хармоници *Тројанац* и *Козарачко коло*.

Скуп је фотографијама овјековјечио Момир Моша Марушић, члан Удружења, а иначе рођени Краљевчанин. Овом приликом више гостију и учесника дружења потписало је приступнице Удружењу, тако да је Удружење Козарчана сваким даном и сваком новим дружењем све бројније.

Козарчани се окупљају сваког мјесеца до великог годишњег 41. *Сусреша Козарчана*, који ће се одржати у Београду у суботу 3. јуна 2017. године, а чији домаћин је главни Град Републике Српске – Бањалука.

Херцеговци у Суботици прославили Сретење – празник свог удружења

Уз богат културно-умјетнички и забавни програм и незаобилазне гусле, Завичајно удружење Херцеговина прославило је на Сретење – Дан Удружења.

Из Завичајног удружења *Херцеговина* истичу да је манифестација обиљежавања Дана удружења важна за очување идентитета људи који потичу из тих крајева, а живе у Суботици. Један од можда најважнијих пројеката с тим циљем било је отварање Школе гусала.

– За гусле су се заинтересовале генерације од 7 до 77. Веома је важно да чувамо коријене и знамо ко смо шта смо и одакле смо – рекао је Сретен Пиштало, председник Удружења.

Према ријечима специјалног госта, књи-

жевника и пјесника Рајка Петрова Ного, није случајно да Херцеговци славе баш Сретење.

– Херцеговци су државотворни народ и потпуно је разумљиво што су Сретење узели за славу – рекао је Ного.

Вече Херцеговаца у Суботици значајно је јер окупља људе из културног, али и друштвено-политичког живота Србије и Републике Српске. Програм Завичајног удружења *Херцеговина* садржао је, као и сваке године, два сегмента: културно-умјетнички и забавни дио. Гости су имали прилику да уживају у наступима КУД-а *Гусле* из Мостара, КУД-а *Дурмиштор* из Куле, као и уз народне гусларе, док је остатак вечери за добру атмосферу била задужена Бојана Шаровић.

» Сретен Пиштало и Милимир Вујадиновић

» Боро Вукајловић и Рајко Петров Ного

» Пјевачка група *Извор*: Богданка Бајић, Вида Зеца и Наташа Петковић

ОДРЖАНО ОСМО СИЈЕЛО НЕВЕСИЊАЦА У БЕОГРАДУ

ИВАНА ЖИГОН: Сине, дивови постоје не само у бајци, него и у Невесињу!

Удружење Невесињаца у Београду је осми пут приредило традиционално вече Невесињаца, овај пут под слоганом *Да се не заборавимо*. На сцену је изашла млада српска гусларка Бојана Пековић у пратњи пјевачке групе *Невесиње* и зачула се пјесма *Невесиње слободарско*.

Председник Организационог одбора Удружења Невесињаца и домаћин овогодишњег Сијела Вукашин Драговић поздравља је окупљене госте.

– Ова смотра пријатељства, дружења и завичајне пјесме, одржава се у српској престоници још од тридесетих година прошлог вијека. Увијек је изазивала посебну пажњу Невесињаца и будила сјећања на завичај као и обичаје из Херцеговине. Тада, привредно и културно активни Херцеговци из свих крајева, а осјећајући потребу за очувањем културног наслеђа, организују се и региструју крајем 1930. године под називом *Неретива*.

Први председник удружења био је Васиљ Поповић, а секретар Ђорђе Иванишевић. Установили су и крсну славу Удружења, Велику Госпојину, не без разлога, јер се на тај дан, прије више од пола вијека, дигао устанак против Отоманске Царевине – рекао је Драговић.

Он је подсетио да Други свјетски рат прекида даља окупљања све до 1966. године када Невесињци оживљавају завичајну смотру, али овога пута под називом *Невесињско сијело*. Окупљања су организована сваке године све до 1991. године када због распада државе и Одбрамбено-отаџбинског рата у завичају престају манифестације

» Ивана Жигон

све до 2009. године, када група Невесињаца обнавља рад и региструје се под називом Удружење Невесињаца у Београду и поново оживљава ово значајно окупљање.

– Од Косовског боја до данас постоји херцеговачко присуство у племенитој мисији, од Влатка Вуковића па до Душана Миловића, угледног Невесињаца, који је проглашен „Човјеком године“ за 2016. годину, од стране Министарства за рад и социјалну политику Србије – закључио је Драговић.

Невесињски парох Зоран Илић подсетио је на обнову Саборне цркве Вазнесења Господњег у Невесињу.

– Скоро смо на половини прикупљених средстава тако да ћемо моћи на лето да почнемо обнову цркве – рекао је отац Зоран, који каже да ни сам није очекивао, када је постао свештеник у Невесињу, прије скоро 10 година, да ће његове парохијске дужности досезати чак до Београда. Он се захвалио Удружењу Невесињаца у Београду, које је послало прилог од 500 евра за обнову храма.

У име гостију из Херцеговине на топлој добродошлице захвалио се начелник општине Невесиње Миленко Авдаловић. Он је изразио наду да ће културне и привредне везе Невесиња и српске престонице бити још јаче и да ће наши успјешни људи, расути по свијету, почети да инвестирају у завичај.

Скуп је испред Културног круга Невесиње поздравила позната херцеговачка сликарка Биљана Ристић,

чији су радови красили сцену, док је најдаље од свих Невесињаца на овај скуп стигао професор историје Никола Лакета, аутор антологијске реченице: „Мали је свијет колико је Невесиње“. Лакета је поклатио 30 књига као прилог за градњу храма у Невесињу.

Као и сваке године Невесиње је обрадовала глумица Ивана Жигон. Она је казивала стихове Рајка Кијца и његове пјесме *Херцеговина*, али је упутила и читав низ комплимената на рачун Невесиња.

– Будила сам дијете враћајући се из Невесиња да му кажем: „Сине, погледај, лажу да дивови постоје само у бајци, постоје и у Невесињу – рекла је Ивана Жигон, поредећи Бојану Пековић са виллом, међу невестињским дивовима.

Благослов уочи вечере и духовне поуке уочи наступајућег Васкршњег поста упутио је прота Милован Глоговац.

Зравицу је дигао адвокат Обрад Пашајлић из Пожаревца, који је и ове године даровао иконе као поклон срећном добитнику у томболи.

Сијело не би било херцеговачко без стихова Божицара М. Глоговца, који није заборавио да помене команданта Невесињске бригаде Новице Гушића.

Публику је својим афоризмима насмијао Митар Ђерић Лаки, који нам је открио да ускоро објављује нову књигу.

У наставку програма наступила је женска пјевачка група *Мокрањаци*, мушка пјевачка група КУД-а *Невесиње* и оркестар *Ас*.

Као и претходних година одржана је и богата томбола која је насрећнијим донијела гусле, иконе и традиционалне херцеговачке производе.

Посебан печат завичајној приредби дао је и водитељски пар – Снежана Лукић и Миливоје Бештић.

Међу бројним гостима на вечери Невесињаца посебно су поздрављени академик доктор Предраг Пешко и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта. **Т. Ђ.**

ЗАВИЧАЈНИ КЛУБ ГАЧАНА ОРГАНИЗОВАО СЕДМО ХЕРЦЕГОВАЧКО СИЈЕЛО У БЕОГРАДУ

Гачани уручили повеље генералима

САВЧИЋ: УВИЈЕК СПРЕМНА ФОРМАЦИЈА

Председник Борачке организације РС генерал Миомир Савчић бираним ријечима је говорио о Гатачкој бригади. – Гатачка бригада била је једна од наспремнијих формација која је показала спремност да по потреби дејствује и ван своје зоне. И у рату и у миру Гачани су се показали истрајни у очувању Републике Српске – рекао је Савчић.

» Генерал Родољуб Анђић и начелник Гацка Милан Радмиливић

Завичајни клуб Гачана у Београду по седми пут окупио се у ресторани београдског *Сава центар*. Са банера изнад сцене, поред лика Светог Петра Зимоњића, исписане су његове ријечи изговорене као одговор усташком повјеренику за БиХ у мају 1941. године: – Ђурилово писмо се не може укинути за 24 сата, а осим тога рат још није завршен.

Скуп је почео химном Србије коју је отпјевао Хаџи Никола Мијовић. Уз појце, скуп је благословио свештеник Лазар Манигода, који се осврнуо на период у коме је од 1995. године до 2002. године служио у Гацку.

Домаћин скупа Светозар Црногорац је на почетку свог говора поздрављао почасног председника Клуба Гачана Видака Ковачевића, који је и поред здравствених проблема и овога пута дошао међу своје.

– Слобода је извојевана и провиђенем Радована Карацића и војничким знањем Рајко Младића и њихових сарадника, који сад чаме у Хагу и различитим затворима по Европи. Надамо се да ће некако да издрже затворске дане и да се врате живи и здрави – рекао је Црногорац, који је прекидан аплаузима.

Он је предложио да би Херцеговци требали да размисле о двије важне заједничке акције:

– Треба да спријечимо да се у Придворици подигне фарма бикова и да тај простор прогласимо спомен-парком, подигнемо крст и млађим генерацијама пренесемо какав се злочин тамо десило. То заслужују оних 168 побијених Придворичана, од којих је и 49 Гојковића, све за наш Божић 1942. Идејни пројекат је већ урадио генерал Митар Ковач са пријатељима а наше је да видимо кад и како то да изведемо – предложио је Црногорац и додао да би Херцеговци морали размишљати да попут других цивилизованих народа на Коритима подигну меморијални центар.

– Тамо већ постоји Соколски дом и треба га прилагодити овој намјени – закључио је Светозар Црногорац. Након њега скуп се обратио начелник општине Гацко Милан Радмиливић. Он се осврнуо на тренутне политичке прилике у Републици Српској, али је изнио и планове око улагања у центар Гацка и сређивање спортске сале, која је даровала спорту многе таленте.

– Напокон је ријешено и питање хотела у Гацку. Убуду-

ће неће бити проблема смјештајних капацитета за неке веће скупове и сви сте добродошли у Гацко – поручио је Радмиливић.

Рајко Петров Ного казивао је стихове своје пјесме *Крај намештине томиле*, а потом се зачула пјесма мушке пјевачке групе КУД-а *Тешан Погрујовић*.

Народни гуслар Никола Бошковић казивао је стихове о Придворици, а здравицу је подигао легендарни Пејо Бајчетић, родоначелник свих херцеговачких удружења.

Скупштина Гацка донијела је одлуку о додјели *Повеља* генералу Радовану Грубачу, команданту Херцеговачког корпуса.

Начелник Гацка Милан Радмиливић ово признање предао је генералу Миладину Прстојевићу, који је *Повељу* примио у име одсутног генерала Грубача.

Радмиливић је додјелио повељу ратном команданту Гатачке бригаде генералу Родољубу Анђићу, који је подсетио „да се никад не смију заборавити борци који су за Српску дали своје животе“.

Председник Борачке организације Гацка Слободан Илић рекао је да је ова одлука

ганизација донијела одлуку да знаменитим Србима као награду додјели фотокопију писма коју је Ратко Младић упутио Гатачкој бригади. Први међу њима је пјесник Матија Бећковић.

Бурно поздрављени Матија Бећковић у свом стилу је прокоментарисао:

– Веселите се и радујте. Нисмо више највећи кривци на свијету. Замијенио нас је Доналд Трамп.

Светозар Црногорац уручио је урамљену пјесму прослављеног спортисте Радомира Скока *Гачани и Гачанке* начелнику Радмиливићу, а *Повељу* Клуба Гачана *Тешан Погрујовић* је више него заслужено отишла у руке једног од најобразованијих и најрјечитијих Херцеговаца у Србији, Милошу Марковићу.

И награде за најбоље студенте, које је додјелио Славко Гојковић, директор фирме *Омега – шрејдини*, изазвала је велико интересовање и јаку конкуренцију.

Ове године најбољи гатачки студенти су: Невена Стојановић, (Електротехнички факултет у Београду, просјек 9,85), Драгутин Јегдић, (мастер на Академији умјетности, просјек 9,81) и Божо Бјекковић (Технички факултет, смјер софтверско инжењерство и информационе технологије, просјек 9,35).

Поред великог броја присутних људи из јавног, друштвеног и политичког живота ово вече је у највећем дијелу било посвећено људима који су стварали Републику Српску, међу којима су били бригадни ратни команданти Миленко Лаловић, Марко Ковач и Раде Даниловић, а скупу Гачана присуствовао је и народни посланик Вукота Говедарица. **Т. Ђ.**

» Вукашин Драговић

» Бојана Пековић са мушком пјевачком групом из Невесиња

ИЗЈАВА О ВЕЛИКОСРПСКОЈ АГРЕСИЈИ НА БОЖИЋНОМ ПРИЈЕМУ НОВА ПРОВОКАЦИЈА

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta ocjenjuje da izjava hrvatskog premijera Plenkovića da je Hrvatska vodila tobože pravедан, обрaмбени рат, у којем је била жртва великосрпске Милошевићеве политике, коју је изрекао на пријему који је поводом Божића организовало Српско народно вијеће у Загребу, представља још једну у низу његових провокација. Бројне чињенице показују да Туђманова Хрватска није била никаква жртва великосрпске политике, већ је водила агресивни, освајачки рат против Срба с циљем стварања етнички чисте хрватске државе, по узору на злогласну НДХ. Рјечи Пленковића да је политика хрватске Владе стабилност, добросусједски односи, толеранција и рјешавање отворених питања представљају врхунац лицемјерја јер његова Влада и он лично нису спремни да се обрачунају са усташтвом или хрватским нацифашизмом, који све више постаје нормална појава, а усташки поздрав „За дом спремни“ дио свакодневице.

ИЗЈАВА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА У ХРВАТскоЈ НЕМА УСТАШТВА И ФАШИЗМА ВЕЛИКА ЛАЖ

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta ocjenjuje као велику лаж изјаву хрватске председнице Колинде Грабар Китаровић да у Хрватској нема усташтва и фашизма. Колинда Грабар Китаровић низом својим изјава и поступака промовише хрватски нацифашизам тј. усташтво јер не види ништа спорно у сликању са усташком заставом у Канади; изјављује да обожава да слуша проушашког пјевача Марка Перковића Томсона, који пјева о клању Срба; одлази у Блајбург да се поклати убијеним усташким злочинцима и полаже цвијеће на споменик на коме се налази усташки грб; ћути на постављање споменика обиљежја у Јасеновцу убијеним припадницима ХОС-а на коме се налази усташки поздрав „За дом спремни“; ћути на постављање споменика обиљежја за 114 убијених усташа у Сиску; прави се да не чује када читав стадион током утакмице Хрватска–Израел скандира усташки поздрав „За дом спремни“; не реагује на истицање усташких симбола и пјевање усташких пјесама; не тражи обнову 3.000 порушених споменима НОБ-а и др.

ЛИЦЕМЈЕРНЕ ИЗЈАВЕ ПЛЕНКОВИЋА У ЈЕРУСАЛИМУ О ОСУДИ ЗЛОЧИНА

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta ocjenjuje као врхунско лицемјерје изјаву хрватског премијера Андреја Пленковића након посјете Меморијалном центру Холокауста којом је осудио злочине, одао почасти жртвама Холокауста, као и да је та посјета оснажила његову посвећеност у борби против свих облика мржње, расизма и холокауста. Поставља се питање због чега Андреј Пленковић није никад јасно рекао да је злогласна НДХ извршила, не бројне злочине, већ геноцид над српским народом током Другог свјетског рата, као и да су хрватски нацифашисти тј. усташе највећа лага и срамота у историји хрватског народа? Такође, трагично је да Пленковић 2017. године говори да Хрватска мора да тражи консензус да би се одредила према хрватском нацифашизму, као и да Влада планира да оснује некакву комисију да би се одредила према фашистичким симболима и поздраву, као што је „За дом спремни“.

Линта позива Андреја Пленковића да он и чланови његове владе конкретним мјерама и активностима покажу да су искрени, а не лажни антифашисти.

ЛИНТА ЧЕСТИТАО БОРЦИМА РС ДАН БОРАЦА ОДБРАМБЕНО - ОТАЏБИНСКОГ РАТА

Његовати сјећање на борце

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta честитао је свим борцима Републике Српске Дан бораца Одбрамбено-отаџбинског рата. Борци су са великом вољом, жељом и храбро-

шћу створили Републику Српску јер су били вођени идеалима слободе, правде и равноправности. Они су имали на уму историјски задатак да заштите вјековна огњишта српског народа у БиХ да му се не би поновио

геноцид који је доживио у Другом свјетском рату, као и друга страдања кроз историју. Због тога је Република Српска, историјски посматрано, највећа творевина српског народа од Првог српског устанка до послед-

њег рата. Линта је нагласио да је посебно потребно његовати сјећање на борце Одбрамбено-отаџбинског рата који су дали животе за стварање Републике Српске, која једини гарант опстанка српског народа.

Бакир Изетбеговић угрожава мир у региону

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta изјавио је да најаву члана Председништва БиХ Бакира Изетбеговића да ће Босна и Херцеговина Међународном суду правде у Хагу предати захтјев за ревизију тужбе против Србије за агресију и геноцид представља напад на мир и отворену претњу стабилности. Бакир Изетбеговић заједно са већином бошњачких политичара и интелектуалаца заступа лажну

и бесмислену тезу да је Србија за вријеме Милошевићевог режима извршила агресију и геноцид у Босни и Херцеговини. Права је истина да је Алија Изетбеговић главни кривац за рат јер се залагао за независну Босну и Херцеговину на основу илегалног референдума уместо да прихвати да Босна и Херцеговина остане у саставу СФРЈ. Линта истиче да су Тужилаштво и Суд БиХ етнички мотивисане институције пред ко-

јима српске породице жртва не могу да остваре правду. Званично Сарајево свјесно и плански гура под тепих српске жртве и штити починиоце злочина из реда Бошњака. Бакир Изетбеговић упорно покушава да Бошњаке представи као једине жртве рата у БиХ с циљем да оправдају своју мржњу према Србији јер не прихвата да је агресор и да је тобоже извршила геноцид у Сребреници. Упорно инсистирање

бошњачке стране на српској кривици и негирање сопствене одговорности за догађаје деведесетих година неће помоћи Бошњацима да се окрену сарадњи са Србима на темељу поштовања и међусобног уважавања. Такође, важно је нагласити док год се не појави искрена потреба да Бошњаци критички сагледају своју кривицу за грађански рат није могуће да дође до помирења између српског и бошњачког народа.

Захтјев за ревизију пресуде по тужби БиХ наставак антисрпског дјеловања Бошњака

Predsjednik Saveza Srba iz regiona Miodrag Linta ocjenjuje да одлука Бакира Изетбеговића о подношењу захтјева за ревизију пресуде по тужби БиХ против Србије представља наставак антисрпског дјеловања бошњачких политичких и вјерских представника. Бошњачки представници од почетка рата до данашњег дана упорно заступају лажну и бесмислену тезу да је Србија из-

вршила агресију на БиХ и да је заједно са Републиком Српском учествовала у геноциду над бошњачким народом. Крајњи циљ бошњачких политичких и вјерских представника јесте да се Србија осуди за непостојећи геноцид над Бошњацима што би за посљедицу имало укидање Републике Српске и наметање Србији да исплати огромно финансијско обештећење Босни и Херцеговини.

Тзв. бошњачка борба за истину, правду и утврђавање чињеница од свог почетка је била исполитизована и представља обично средство за рушење Дејтонског споразума и претварање Босне и Херцеговине у унитарну и исламску државу у којој за Србе нема живота.

Линта посебно истиче да је била велика грешка одлука досовске власти да повуче добро припремљену противтужбу коју је Влада Југославије поднијела јула 1997. године Међународном суду правде као одговор на тужбу који је Сарајево поднијело, без Републике Српске, марта 1993. године.

Одлука о повлачењу противтужбе је донијета без услова да се повуче тужба а јавност није добила образложење о разлозима ове неразумне и штетне одлуке. У српској противтужби су били прецизно наведени и побројани бројни масовни злочини над Србима на територијама које је контролисала тзв. Армија БиХ.

Такође, бројне чињенице јасно показују да је Федерација БиХ етнички чистија од Републике Српске. Повлачењем противтужбе тадашња званична Србија је послала поруку да је амнестијала антисрпску политику Алије Изетбеговића која је главни узрок рата у Босни и Херцеговини и великог страдања српског и бошњачког народа.

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА ДОНИРАО МАТЕРИЈАЛ ЗА ИЗГРАДЊУ ВРТИЋА У БУСИЈАМА

Четири тоне цемента за градњу вртића у Бусијама

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта 13. фебруара 2017. године донирао је четири тоне цемента за наставак изградње вртића у избјегличком насељу Бусије (општина Земун). Донација је уручена протојереју Милораду Никшићу и јереју Мићи Ристићу, који

су покренули изградњу вртића у септембру прошле године у порти Храма Светог Ђирића и Методија, а по благослову владике сријемског Василија.

Према ријечима протојереја Милорада Никшића план је да се грађевински радови на објекту величине око 2.000 м² заврше до Васкрса а да на јесен влади-

ка Василије освети новоизграђени вртић и да се он након тога стави у функцију. Изградњу вртића помажу, између осталих, Град Београд и општина Земун. Бусије су највеће избјегличко насеље у Србији у којем живи око 5.000 становника, од тога преко 500 дјеце, а које још увијек немају школу и вртић.

Данас Степинцу, сутра Павелићу...

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да подизање споменика кардиналу Алојзију Степинцу у Осијеку представља још један доказ да се данашња Хрватска није суочила са својом нацифашистичком прошлосту. Алојзије Степинац је ратни злочинац јер је активно учествовао у стварању злогласне НДХ, поздрављивши усвајање расних закона, подржавао читаво вријеме рата усташки режим а 1945. године борио се за очување тог режима. Он је спровео насилно покрштавање преко 250.000 Срба, а велики број нижег и вишег свештенства учествовао је у усташком покрету и окрвавио руке. Поред тога, Степинац је био војни викар војске НДХ, која је извршила стравичан геноцид над Србима. Због горе наведених чињеница поглавник Анте Павелић му је 1944. го-

дине додијелио *Орген за заслуге*. Трагична је чињеница да Степинац никада јавно није осудио усташки режим нити масовни терор над српским становништвом. То није учинила ни Бискупска конференција, која је под његовим председавањем одржана марта 1945. године, тј. два мјесеца прије завршетка рата.

Линта позива наше Министарство спољних послова да упути дописе САД, Немачкој, Европској унији, ОСЦЕ-у, Савјету Европе и другим државама и међународним организацијама у којима треба захтијевати снажну осуду нацифашизма у Хрватској. Такође, један од захтјева треба да буде да хрватска Влада започне одлучну борбу за поштовање темељних европских вриједности, као што су антифашизам, поштовање права Срба и повратак њихових отетих имовинских и бројних других права. Хрватска је отвореном рехабилитацијом усташке идеологије прешла све границе и заслужује да коначно буде кажњена. У супротном, следећи корак биће подизање споменика зликовцу Анти Павелићу јер је изгледа једино он остао без споменика и почасног мјеста у уџбеницима историје и средствима јавног информисања.

Неискрено саопштење хрватске Владе

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као неискрено саопштење хрватске Владе у коме осуђује антисрпске плакате са натписом „Српско породично стабло” у Вуковару и данашње нацифашистичко дивљање чланова Аутономне хрватске странке права који су дефиловали у Загребу, обучени у црне кошуље и носећи фашистичке ознаке.

Да би саопштење Владе Андреја Пленковића било прихваћено као искрено, то претпоставља да Влада претходно учини барем неколико конкретних ствари: да донесе одлуку о уклањању споменика ХОС-вцима са усташким поздравом „За дом spremni” у Јасеновцу и Ку-

тини, спомен-плоче са усташким садржајем у Задру и споменик убијеним усташама у Сиску; да предложи да се усвоје законске измене којима би биле предвиђене високе новчане и затворске казне за величање и ширење нацифашизма; да се законом недвосмислено забране усташки симболи, укључујући и „За дом spremni”; да се забрани рад свих удружења која у свом грбу имају „За дом spremni”, као и политичких странака који шире нацифашистичку идеологију; да се укину усташке пензије; да се уклоне усташки садржаји из хрватских школа, као и да хрватска полиција и тужилаштво досљедно спроводе закон у пракси.

У ХРВАТској се континуирано шири мржња и насиље према Србима

19. 2. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта најоштрије осуђује антисрпски скуп у Загребу који је организовала Координација удружења проистеклих из рата и Жене у Домовинском рату

на коме су брутално вријеђани Срби и њихови политички представници, као и учестале нападе који су мотивисани националном мржњом. Хрватски политичари ћуте на вишегодишње континуирано ширење мржње и пораст насиља према Србима, а надлежни државни органи ништа не предузимају да се у складу са Уставом и законом оштро казне такве групе и појединци. У Хрватској је створена атмосфера да се Срби и даље сматрају реметилачким фактором и шаље им се јасна порука да нису добродошли и да им је најбоље да се иселе или асимилију. Очигледно је да у Хрватској нема спремности да се преосталим Србима гарантују људска права која важе за остале грађане. Линта сматра да порасту насиља и ширењу мржње према Србима у великој мјери доприноси величање ратног злочонца Алојзија Степинаца. Скандалозна је изјава хрватског кардинала Јосипа Бозанића да је Алојзије Степинац оријентир у дјеловању Католичке цркве у Хрватској. Католичка црква у Хрватској и БиХ сматра за свеца човјека који је активно радио на стварању геноцидне НДХ и насилном покрштавању Срба, који никада није осудио масовни масакр над Србима нити је јавно тражио да се затвори фабрика смрти Јасеновац, као и да се поправи трагичан положај Срба у злогласној НДХ. Католичка црква велича човјека који је помагао усташким вођама да спасу главе и изнесу опљачкано благо Наведеним ставом кардинал Бозанић шаље јасну поруку да Католичка оправдава почињени геноцид над Србима у НДХ, етничко чишћење Срба дведесетих година прошлог вијека, као и садашње ширење мржње и насиље према преосталим Србима у Хрватској.

ЗАКЉУЧАК АМНЕРИШЕНЕЛА: ХРВАТСКА И ДАЉЕ ДИСКРИМИНИШЕ СРБЕ

22. 2. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта поздравља закључак у годишњем извјештају *Амнести интернешнела* за 2016. годину да Хрватска и даље дискриминише националне мањине, а Срби се и даље суочавају са проблемом враћања имовине и употребе свог језика и писма, као и са порастом проуштакше реторике и говора мржње. Хрватска констатно крши Уставни закон о правима националних мањина из 2002. године, који гарантује запошљавање Срба у јавном сектору ако је учешће Срба у становништву жупанија преко 5%, а у становништву градова и општина преко 15%. Од укупно 20 жупанија и Града Загреб на колико је подијељена Хрватска, преко 5% Срба живи у 10 жупанија. Такође, Хрватска не поштује одредбу Уставног закона о правима националних мањина о равноправној употреби ћирилице у општинама и градовима гдје је учешће Срба преко 33% у становништву. Према попису становништва у Хрватској 2011. године Срба преко 1/3 становништва има у два града (Вуковар и Врбовско) и 21 општини.

ЦИЉ НАТПИСА „СРПСКО ПОРОДИЧНО СТАБЛО” ПОТПУНО ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ

25. 2. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да поновна појава исцртаног стабла са објешеним тијелима уз србомрзачки натпис „Српско породично стабло” у Вуковару представља још један у низу доказа да су бројни сједбеници ратних злочинаца Анте Павелића и Фране Туђмана одлучили да је коначно дошло вријеме да се Хрватска потпуно очисти од Срба. Од јесени 2013. године, када је започело разбијање и скидање двојезичних табли у Вуковару, траје нова фаза у процесу рехабилитације усташтва и усташке идеологије. Очигледно је да су проуштакше снаге добро разумјеле да срамна ћутња међународне заједнице на јачање нацифашизма у Хрватској значи префутну подршку да загорачају живот преосталим Србима до толике мјере да морају да се иселе или асимилију. Линта поставља питање Европском парламенту, Европској комисији, Савјету министара и њеној најмоћнијој чланици Немачкој због чега толеришу рехабилитацију усташтва у Хрватској?

ОДРЖАНО ЧЕТВРТО ЛИЧКО ПРЕЛУ У БАЊИ ЈУНАКОВИЋ

АПАТИН ПОТВРДИО СТАТУС ЛИЧКЕ ПРЕСТОНИЦЕ У СРБИЈИ

У организацији Завичајног удружења Личана Никола Тесла из Апатина 25. фебруара 2017. године у Бањи Јунаковић одржано је 4. Личко прело. Уз богат културно-умјетнички програм и традиционална личка јела (уштипица са басом, проја са киселим млијеком, лички купус са сланином и домаћа печена кобасица) више од 700 Личана и њихових гостију уживало је у дружењу и забави једног од најмасовнијих окупљања Срба који су родом и поријеклом западно од Дрине и Дунава. Интересовање је било велико, па су уз Апатинце, Пригревчане и Личане из околине, прелу присуствовали Личани и њихови пријатељи из цијеле Војводине, али и из Београда, Вуковара, Осјејка, Даља, Белог Манастира...

Међу гостима били су присутни, између осталих, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Огњен Бјелић са сарадницима, представници локалних власти из западнобачког округа и представници више завичајних и избјегличких удружења.

Окупљенима се прво обратио Миодраг Линта, који је, између осталог, истакао да су Личани и други прекодрински Срби доживјели велика страдања у прошлом вијеку, посебно геноцид у Другом свјетском рату и етничко чишћење деведесетих година.

– Велики број Личана до-

БРАТИМЉЕЊЕ ЛИЧКИХ УДРУЖЕЊА

Остаће за памћење и братимљење Удружења Госпићана Никола Тесла из Београда и организатора Завичајног удружења Личана Никола Тесла из Апатина, чији су председници Славко Прошић и Милан Шкрбић потписали Повељу о братимљењу. Представници оба удружења су најавили за два мјесеца заједничку акцију тј. кошаркашки турнир Звезда Личана у Апатину.

» ЗАЈЕДНО СМО ЈАЧИ: Милан Шкрбић и Славко Прошић

шао је у Србију, али и велики број живи расијан широм свијета. Без обзира на велике трагедије и страдања, наш народ није клонуо духом, већ је наставио борбу за бољи живот у новом завичају а није заборавио своје коријене, традицију и обичаје. Вечерашње окупљање је један од најбољих доказа – рекао је Линта.

Окупљене је затим поздравео председник општине Апатин Милан Шкрбић, који је уједно и председник Завичајног удружења Личана Никола Тесла. Шкрбић је рекао да се за ово окупљање прочуло у свијету. Поздравио је све госте, али и оне ко-

ји нису били ту овога пута, и позвао их да се сљедеће године придруже на 5. Личком прелу. Шкрбић је поручио да су овакве вечери прилика да се обичаји и традиција не забораве.

– Жеља нам је да овом манифестацијом очувамо богатство традицију Личана, а као доказ да смо на правом путу је огроман број младих људи који је учествовао и ове године – рекао је Шкрбић.

Овогодишње прело било је у знаку комушања и печења ракије, а претходна три тематски су била окренута ка традицији чивијања перја, предена вуне и печења ракије. На ред је дошло и комушање, и све што уз то иде: шала, смијех и натпјевање. Женске и мушке пјевачке групе пјевале су изворне личке пјесме, а заједно са њима и бројна публика.

У културно-умјетничком програму наступили су чланови КУД-а Дунав из Апатина, КУД-а Марко Орешковић из Бачког Грацаца, мушка и женска прјевачка група Бисери, Удружење Петар Кочић, Унски бисери, Биро – Личка калдрма и Личко ошњиште. Госте је у наставку програма забављао Баја Мали Книнца са групом Минђушари. Програм је водио Игор Радојчић.

» Миодраг Линта, Мира Мандић и чланови КУД-а Марко Орешковић из Б. Грацаца

10. Змијањско вече у Каћу

Завичајно удружење Змијање организовало је 11. фебруара 2017. године у мотелу Оморика у Каћу 10. јубиларно Змијањско вече, на којем се окупило око 450 Змијањаца и њихових пријатеља. На почетку вечери свештеник Илија Проле благословио је скуп. Председник удружења Ђорђе Пантелић поздравео је земљаке, учеснике програма и госте, међу којима су били народни посланик и председник Савеза Срба из рејона Миодраг Линта, председник Извршног одбора Завичајног друштва Змијање из Бањалуке Винко Лолић, председник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, као и представници више завичајних удружења.

Ђорђе Пантелић је познатој пјевачици српских традиционалних пјесама и педагогу Светлани Спајић као поклон уручио кошуљу за змијањским везом, а Винку Лолићу слику са војвођанским пејзажом. Винко Лолић узвратио је поклоном домаћинима, па је Ђорђу Пантелићу уручио слику са мотивима Кочићеве збора.

Почасни председник Завичајног удружења Змијање Томислав Николић уручио је слику са мотивима сомборског салаша у зимском периоду за градоначелника Новог Сада Милоша Вучевића, коју је примио народна посланица Јасмина Обрадовић.

Николић се посебно захвалио градској власти за подршку и успјешну сарадњу и изразио жељу да се сарадња настави и у наредном периоду. Госпођа Обрадовић је присутне поздравила у име градоначелника Новог Сада Милоша Вучевића и пожељела наставак добре сарадње. Водитељка програма била је Вујка Квргић.

» Милорад Додик био је спрјечен да дође у Каћ, али се са председником Удружења Змијање Ђорђе Пантелићем срео на пријему поводом Дана РС

ПИСМО ПОДРШКЕ ПРЕДСЈЕДНИКА РС

Чланове Завичајног удружења Змијање посебно је обрадовало писмо председника РС Милорада Додика. Он се домаћинима извинио што није био у могућности да буде присутан, али им је пожелио још пуно великих јубилеја.

» Мушка пјевачка група КУД Младен Стојановић из Бачког Јарка

У богатом културно-умјетничком програму наступили су пјевачка група Светлана Спајић, пјевачка група КУД-а Младен Стојановић из Бачког Јарка, КУД Свети Сава из Каћа, гуслар Раденко Рајлић и Љубан Петровић, који се своје музичке тачке извео на тамбури, усној хармоници и двојницама. У наставку програма Змијањце

и њихове пријатеље забавља је група Завичајно јайто из Љубљане.

Данашње Змијање обухвата највећи дио општина: Бањалука, Мркоњић Град, Рибник (Кључ), Оштра Лука (Сански Мост) и сљедећа села и насеља: Горње и Доње Ратково, Дујаковце, Локваре, Лусиће, Стричиће, Горње и Доње Соколово, Ситница, Стражице, Дубицу, Горњу и Доњу Козицу, Хазиће, Стублове, Чађевицу, Павиће, Кадину Воду, Зеленце, Радманиће, Шљивно, Вилусе, Добрњу и друга насеља. Змијање је одвајкада било насељено српским народом, који је увијек био свјестан своје националне и вјерске припадности.

Змијањци очекују да Република Српска помогне изградњу инфраструктуре, прије свега водовода, с жељом да дође до економског и демографског развоја и напредка Змијања.

» Женска игра КУД Свети Сава Каћ

» Змијањска кошуља Светлана Спајић

» Гуслар Раденко Рајлић

» Јасмина Обрадовић

Одржано Вече Врличке Крајине

Вече Врличке Крајине, прво од грађанског рата у Хрватској, одржано је у суботу 11. фебруара у ресторани Језеро на београдској Ади, гдје се окупило више од 500 оних који су поријеклом из сљедећих мјеста Врличке крајине: Врлика, Цетина, Цивљане, Косоре, Маовице, Подосоје, Отишић, Гарјак, Лактац, Колане и Кукар. Такође, међу присутним гостима било је земљака из мјеста: Бителић, Униште, Дабар и Засиок, која припадају Цетинској крајини, из мјеста Штиково, Кричке и Баљци (Дрнишки крај), из Кистања, али и земљака који су дошли из САД. Присутни су уживали уз ојкаче и поезију туговања за завичајем. Огромном салом грмљило је: *Састјала се Далмација с Ликом, ња се не да њокориши ником*. У врличку народну ношњу били су обучени четири момка и четири дјевојке.

Након што су аутори и водитељи програма Слободанка Боба Росић и Дејан Рнић пригодним бесједама поздравили присутне госте, *Вече* је отворила Жељка Маљковић, која је казивала пјесму коју је написала њена мајка Драгиња, инспирисана одлуком да се организује *Вече Врличке Крајине*.

Председник Организационог одбора Вукашин Бабић изразио је задовољство великим бројем присутних земљака и затим поздравио свештенике: оца Милана Кадијевића, садашњег пароха у Врлици, оца Михајла Арнаута, који је рођен у Врлици и с поносом истиче своје поријекло, као и оца Споменка Грујића, пароха цркве Рођења пресвете Богородице у Батајници, у чијој парохији можда данас живи највише Врличана. Он се захвалио свим члановима Организационог одбора на утроше-

» Вукашин Бабић

ном времену и труду да се овај скуп организује на високом нивоу, а посебно Жарку Бачковићу и Ђоки Баришићу, који су штампали улазнице без надокнаде. Бабић се, такође, захвалио за допринос да дружење буде успјешно браћи Милану и Сави Цвитковац, водитељима Слободанки Боби Росић и Дејану Рнићу и оцу Споменку, који је омогућио коришћење Парохијског дома у Батајници. Смисао вечери била је и акција за скупљање новца за наставак обнове Цркве Светог Николе у Врлици, односно уградња металних спиралних степеница које воде од приземља до звоника, умјесто старих, дотрајалих, дрвених степеница. Бабић је истакао да је за обнову цркве прикупљено више од 5.000 евра.

Бабић је, између осталог, рекао:

– Када смо формирали Организациони одбор овог скупа, рекли смо да је то одбор за једнократну употребу и да му мандат траје дан иза ове вечери. Међутим, стекао сам утисак да се морамо боље организовати и да би било добро да овај одбор остане још мало активан и да се реорганизује уласком млађих људи, а ми старији да будемо подршка, с циљем да се формира и региструје удружење

са називом Врличка Крајина, Цетинска Крајина или слично. У сваком случају добро је да смо организовани јер је група увијек јача од појединца и у добру и у злу, а тако организовани лакше можемо помоћи и нашем родном крају да би сачували оно што требамо и можемо.

Остали чланови Организационог одбора коју су помогли да се *Вече Врличке Крајине* успјешно организује су: Драган Бабић, Неђо Балаћ, Драган Петковић, Никола Маљковић, Петар Арамбашић, Миленко Крунић, Раденко Радиша, Милош Кречак, Никола Шкрбић, Јован Вученовић, Илија Миљковић, Никола Марјановић, Драган Арнаут, Милан (Миле) Арнаут, Петар Маријан, Славко Бјелобрк, Илија Зеленовић, Драган Павловић, Васо Шарац и Момчило Драгић.

Водитељи Слободанка Боба Росић и Дејан Рнић одржали су слово о Врличко-цетинској Крајини из времена деведесетих година прошлог вијека.

– На подручју од Цивљана до Бителића или Отишића до Цивљана 1991. године живјело је преко 4.000 Срба, по подацима са којима располажемо, преузетих са сајта државног завода за статистику Републике Хрватске о попису становништва 1991. Тачније тај број био је 4.044. Године 2011. број Срба износио је 137, а данас нас има упола мање и од тог броја... Можемо ли приупитати како је могуће да су Срби наших села, пресудом Жупанијског суда у Сплиту 1997. г., а затим три године касније, и потврдом Врховног суда Републике Хрватске осуђени на четири стотине седамдесет и једну (471) годину затвора? Уколико је неко од мог српског рода починио злочин, нека му се и суди, нека одговара за своје злочине, и пред судом и пред Богом. Али да ли је закон једнак за све?

Председник друштва *Чувари Христовог гроба* Драган Павловић говорио је о активностима организације са сједиштем у Цркви Рођења пресвете Богородице у Батајници и о самом обичају.

У званичном дијелу програма наступила је и пјесничиња Боса Патак-Перић, која је рецитовала пјесму о Цетини; женска пјевачка група *Српски џангови*, чији је члан Јована Зукановић, која је поријеклом из села Цивљане; пјевачка група Драгане Томић; гуслар Никола Мојсиловић (ропство Стојана Јанковића); Сандра Зечевић, рођена Ратић из САД, која је рецитовала поздравне стихове из дијалогне; диплари Петар Шарац из Цивљана и Милан Рнић из Отишића и Женска пјевачка група КУД *Извор* из Цетине, Дјечи црквени хор *Острој* из Нових Бановаца и пјевачка група *Плићвице* из Београда, под водством Николе Ђапића. У наставку вечери присутни су наставили са дружењем уз пјевачке групе *Коријени* и *Тромеђа*.

ДРАГАН БАШОВИЋ

Традиција за поштовање: Личани се у Новом Саду окупљају 96 година

Личко вече, манифестација којом Личани изван завичајних простора, првенствено кроз пјесму, народна кола и плесове, здравнице, шале и анегдоте чувају сопствену традицију, одржано је у хотелу *Нови Саг* у организацији Удружења Личана, Друштва српских домаћина и Матице исељеника Војводине.

Личане, њихове потомке и пријатеље у име Организационог одбора поздравио је председник Милош Цвјетићанин, који је подсетио да је ово дружење јединствено, јер има традицију још од 1921. године.

– Захвалио бих се посебно градоначелнику Милошу Вучевићу, који је за наше удружење обезбједио простор за рад у Улици Димитрија Аврамовића 4 – рекао је Цвјетићанин.

– Планирали смо да ове године обновимо рад Друштва Личана. У мају ћемо одржати Скупштину Друштва, када ће бити права прилика да се подсетимо

на прво *Личко њосијело*, које је било 16. маја 1921. године.

Да би било честито и Богу мило, скуп је благословио отац Ђорђе Стојасављевић, који је, како је рекао, дошао уз благослов епископа Иринеја, који је пожељо да оваква саборовања и дружења што дуже трају. Он је подсетио на вратоломне егзодусе Личана, који су их одвели на различите крајеве свијета и да су захваљујући нити православног вјере успјели да се одрже.

– Зато се помолимо Богу да се чешиће сабирамо, да квалитет живота унапређујемо, да се никада ова добра енергија не распе, да се множимо и да ове сале буду што тјешње – рекао је, између осталог, отац Ђорђе.

Уметнички доживљај љепотом изгледа, умијећем играња и радовања донио је ансамбл СКУД *Вила*, под умјетничким руководством Милорада Лонића. Снага и чврстина личког карактера одаје се пјесмом, што је показала изворна пјевачка

група *Ликоси* и народни вокални солиста Небојша Станисављевић. Није изостала ни традиционална личка ношња, у којој се издваја капа, која је, према ријечима естрадног ствараоца Добривоја Павлице, саставни дио ношње од 1890. године.

Она симболизује Косово и Косовски бој, црвена боја проливену крв, црни обод вјечну жалост за изгубљеним српским витезовима, а девет реса: девет плетеница мајке Југовића. Личани је носе од када је граничаре, који су бранили продор ислама према западу, Бечки двор преварио, па су турски фес замијенили актуелном.

– Дружењима, која су прекинута окупацијом 1941, а настављена тек 1960, желимо да сачувамо традицију – рекао је Павлица.

– Мало је једном годишње, али је и то довољно да се људи друже, да евоцирају успомене, да се спомине Личка, личко коло и тамбурица.

Ј. ГАЛИЋ / ДНЕВНИК

Крајишко прело у Бачком Јарку окупило земљаке са цијеле планете

У Бачком Јарку, код Новог Сада, одржано је традиционално окупљање Граховљана и Ливњана, који су расути по свијету, а окупили су се многи који живе у околини Новог Сада, Београда и других градова.

– Са нама су, поред Ливњана и Граховљана, и Петровчани, али има их и из Двора, Гламоча, Кључа – прича Живојин Мачета.

Да се завичај увијек носи у срцу, показала је ова, девета по реду, манифестација, која је окупила 400 гостију, који су се уз пригодан програм забавили и дружили, уз причу о завичају и неком сљедећем сусрету. Бројни гости на ово завичајно окупљање дошли су из Аустрије и Немачке, и нису крили да им је једини повод за долазак био да се виде са ста-

рам пријатељима, испричају и разоноде.

На самом почетку изведен је пригодан програм у коме су учествовали: сјајни пјевачки квинтет Звуци с камена, КУД Др Младен Стојановић, чуле су се и гусле, али и пјесме из родног краја.

Присутне су поздравили: председник Завичајног удружења Ковиљко Шуњка, представник општине Темерин и представник општине Босанско Грахово. Живојин Мачета и Владимир Росић живе дуго година у Аустрији. Кажу да су на дружење дошли да се виде са старим пријатељима, поразговарају и евоцирају успомене на родни крај, а Владимир Росић вели:

– Радо долазим на завичајна окупљања, иако су наши сусрети помало и тужни. Тужни јер је окупљање увијек

ван родног краја. Рођен сам у Ливну и живим од 1963. године у Аустрији.

– Дошао сам само на неколико дана и то искључиво да бих био овдје, да би се видио са старим другарима. Родни крај се не заборавља, нема тога што би ме спријечило да дођем – вели он.

Један од организатора овога скупа Здравко Ињац каже да им ова окупљања пуно значе.

– У крају у коме су многи рођени и одрасли данас мало има српског живља, а разлог нашег окупљања је жеља да евоцирамо успомене и наш завичај отмено од заборава – истиче Здравко и додаје да лети одлазе у завичај и да сваке године на завичајном окупљању у Бачком Јарку има 300–450 људи.

А. КРАСОЈЕВИЋ / ВЕСТИ

БЕЗ КОРИЈЕНА СМО НИКО И НИШТА

Присутни су са пажњом послушали бесједу оца Милана Кадијевића, који служи у Врличкој и Цетинској крајини. – Без коријена смо нико и ништа. Без коријена не можемо се ни писати као народ. Шта ћеш пренијети свом дјетету ако не оно што су теби твоји преци предавали? Кад су многи од нас заборавили Бога, бог нас није заборавио. Сачувао је свој народ, није дао да се истријеби. Наши непријатељи су прво прегазили братство, а онда ударили на јединство. Обновићемо огњишта, обновићемо живот тамо – рекао је отац Милан, а присутне је поздравио и свештеник Михајло Арнаут.

НАЈСТАРИЈИ И НАЈМЛАЂИ УЧЕСНИК

Председник Организационог одбора Вукашин Бабић је, у име Српског културног друштва *Зора* Книн–Београд, додјелио награде најмањем и најстаријем члану удружења *Чувари Христовог гроба*. Најмањи члан *Чувара* Дејан Медић добио је на поклон слику *Санчо Панса на магарцу*, сликара Душана Рајшића из Госпића, сада стално настањеног у Лазаревцу. Најстарији присутни *Чувар* Марко Кречак, који је истовремено био и најстарији учесник на вечери, добио је на поклон књигу *Крушна мрва*, аутора Илије Смиљанића из Далматинског Косова.

ХЕРЦЕГОВЦИ У КЛЕКУ ИСПРАТИЛИ УРОША МИЛОЈЕВИЋА

Одлазак великога неимара мостова између Баната и Херцеговине

На Задушнице је у Клеку Урош Милојевић последњи пут сабрао Херцеговце у свом Банату. Ријеке аутомобила су се у суботње јутро са свих страна слиле у Клек. Регистрације од Херцег Новог, Требиња до Суботице.

Стизали су људи са свију страна да отпрате Уроша Милојевића до вјечне куће. Није било те обавезе ни хитног посла који се није могао одложити. Комеморација посвећена Урошу Милојевићу одржана је у холу Основне школе Јован Дучић. Минут ћутања прекинуо је глас Милана Зечара, који је подсетио на биографске податке Уроша Милојевића.

Урош је рођен 1940. године на Зупцима од оца Јола и мајке Васе, рођене Крчум. Основну школу похађао је и завршио у родним Зупцима и Требињу, након чега 1955. године долази у Клек код ујака да настави школовање. Учећи занат истовремено ради у фабрици радијатора, гдје као добар радник добија стипендију за наставак школовања на Машинском факултету у Београду. По успјешном окончању студија постаје технички директор *Радијатора*, затим директор нашег дома, да би у заслужену пензију отишао из фирме *Пемон*, коју је са неколико колега основао деведесетих година. Успјешна професионална каријера остала је у сјени његовог преданог, несребичног и посвећеног рада и ангажовања на пољу културе и умјетности. На његовању традиције и обичаја његових двајца завичаја, кршевите Херцеговине и равнот Баната, на њиховом повезивању и прожимању – рекао је Зечар и нагласио да Урош никад није заборављао своје сународнике досељене последњих деценија из различитих разлога из српских крајина и посебно источне Босне, односно Републике Српске.

Образован, утемељен и васпитан на најбољим тради-

цијама и учењима честите породице Милојевића и каменице му колијевке херцеговачке, у банатској равници, њеној плодности и мирноћи, налазио је и црпио нове инспирације и идеје. Можда је баш та чињеница да су Банат и Српска православна Херцеговина од Херцег Новог до Дрине и старе Херцеговине, наравно ако изуземо Космет као прапостојбину свих Срба, дали понајвише мудрих и умних глава српској култури и идентитету, пресудила да ти крајеви буду Урошев трајни и неисцрпни извор и надахнуће, али и обавеза да се у потпуности и без остатка посвети афирмацији и очувању најбољих вриједности свог народа који је посебно током XX века проживио многе голготе и поднио огромне жртве – рекао је Зечар.

Потом је ријеч узео Урошев дугогодишњи побратим Пејо Бајчетић, родоначелник свих херцеговачких удружења.

– Испраћамо те ми твоји саплеменици који смо читавим бићем као и ти везани за обадва наша завичаја, како за херцеговачка брда тако и за банатске равнице. Али нико, нико као ти није волио своје Зупце, своје Требиње, своју Херцеговину и жељу да се овај Банатски крај веже за Херцеговину. Такву жељу и упорност коју си ти испољавао нијесам видио код живога створа – рекао је Бајчетић.

На крају комеморације у име Града Требиња Зоран Милошевић је рекао да је ријеч о човјеку који је вјечно задужио град који је неизмјер-

но волио и којем се увијек радо враћао.

– Не постоји човјек који Уроша није волио. Проницљив, и упоран, и стамен, као сваки Херцеговац, срца великог као Леотар и питомог као банатска равница. И нико као Урош није био извор неизмјерне љубави како према Херцеговини тако и према Банату. Цијели свој живот наш Урош је посветио прављењу мостова између два завичаја и истински амбасадор Требиња и Херцеговине, не само у Банату, него и у Србији. Зато је његов одлазак непроцењив и ненадокнадив – рекао је Милошевић.

Пријатељи су ишли у тихој колони која је објашњавала зашто је Урош у Клеку имао епитет „председник свих председника“.

Над његовим одром говор је одржао Милан Бјелогрић. – Нисам ја болестан од болести, но што ми људи нема! Бог с тобом стара – запомогао је Урошев отац Јоле Милојевић на Зупцима док је стара Васа, пред кућом, казивала дружини како је нешто заслабио Јоле, прилегао и неће им се прикључити на сијелу. Очева се порука урезала заувјек, не тек у памет, већ у карактер! – рекао је Бјелогрић објашњавајући генезу Урошеве животне филозофије.

Након њега, од Уроша се опростио вишедеценијски пријатељ Требињац и Зупчанин Жарко. Ј. Ратковић

– Прије десетак дана добио је велико признање, *Плакету кайетана Мише Анастасијевића*, коју је заиста заслужио, али је богами за свог живота стекао велику тапију на часно име, име за понос. У свему је био умјерен. Ријечи су му биле као просијане. Око себе је имао ред, а остављао мир. У име оца Јола млађег, и сина Јола и Васе, и светога духа почивај у миру.

Последње ријечи упутио је херцеговачки пјесник и филозоф Божидар М. Глоговац.

– Има људи који се једном у вијеку роде те су способни да за собом поведу човјечанство у прогрес, али то би човјечанство тапкало у мјесту кад не би било оваквих људи као што је био наш Урош Милојевић. Док стојим пред његовим одром, размишљам како је људско тијело само амбалажа душе, а наш боравак на Земљи грешно гостовање у предворју смрти, гдје се полаже испит за вјечни живот.

Т. БОРОВИЋ

ДРУШТВО ГУСЛАРА *КАРАЋОРЂЕ*, КРАГУЈЕВАЦ

Обалама Лепенице у њедрима Шумадије одјекује глас гусала скоро четири деценије

Друштво гуслара *Караћорђе* основано је 1980. године, како би овај мелозвучни инструмент на подручју Шумадије био отргнут од заборава, кроз његовање, настављање и унапређење епске поезије и гусала, као бисера српског културног наслеђа и адекватно презентовано будућим генерацијама.

Друштво гуслара *Караћорђе* скоро четири деценије окупља крагујевачке гусларе који су свом граду донијели највиша признања, која се у данашњем гусларству могу заслужити.

Као једно од најстаријих друштава *Караћорђе* израста међу водећа друштва која у свом саставу имају изванредне гусларе, одличну публику, мајсторе за израду гусала, врхунске епске пјеснике и заједно са осталим удружењима сличних програмских одређења раде на баштињењу исконских вриједности и очувању српске традиције. Друштво *Караћорђе* члан је Савеза гуслара Србије а до сада су у Крагујевцу одржана 4 фестивала гуслара и то:

- Фестивала гуслара Југославије 1985. године
- Фестивал гуслара Југославије и Републике Српске 2001. године
- Фестивал гуслара Србије 2009. године
- Фестивал гуслара Србије 2011. године

Већина гуслара има снимљено пјевање уз гусле на касетама и дисковима, а 2002. године у организацији Друштва гуслара *Караћорђе* издат је диск *Балканска царица*, аутора Драга Брновића. Диск су снимила осморица истакнутих гуслара из овог друштва. Данас друштво одржи око четири концерта годишње, а гуслари појединачно гостују и ван Крагујевца, углавном на традиционалним културним манифестацијама. Друштво често одржава хуманитарне концерте за своје суграђане. Чланови друштва, истакнути гуслари, редовни су учесници републичког и савезног фестивала, а млади чланови фестивала младих гуслара. Са већине фестивала враћају се са високо постигнутим резултатима, тако да витрине красе многобројни пехари за освојена прва, друга и трећа мјеста, како појединачно тако и екипно.

Први и дугогодишњи председник Дру-

штва *Караћорђе* био је адвокат Јаков Мујовић, који је својим умјећем, ангажовањем, чак и личним финансирањем, допринио да друштво данас постоји и функционише са успјесима.

Друштво је 2010. године прославило 30 година свог постојања. Свих ових протеклих година несребичну помоћ пружили су нам љубитељи гусала и добротинитељи. Изузетна

је сарадња са градским структурама, Српском православном црквом, Студентским културним центром, Културно-историјским центром *Српска круна* и локалним медијима без чије помоћи наш рад једноставно не би био на овако високом нивоу. Захваљујући савременим комуникацијама Друштво гуслара *Караћорђе* ступа у контакт са Гусларским друштвом *Филиј Вишњић* из Кичинера у Канади, а исконски чувари српског идентитета и обострана спознаја заједничких племенитих интереса на очувању Српске културне баштине доводи до крунисања заједничког рада и братимљења ових двајца друштава 29. 1. 2010. године. Друштво не треба да брине за своју будућност јер у својим редовима има доста младих гуслара на челу са Огњеном Андрићем.

Свој дугогодишњи рад крунисали смо свечаном *Светосавском академијом* традиционалном манифестацијом уприличеној у част утемељивачу српске државности и духовности Светоме Сави. Ове 2017. године одржана је тринаеста по реду манифестација у препуној сали Природно-математичког факултета у Крагујевцу уз богат и разноврстан програм. Захвалност дугујемо гостима гусларима и удружењима из Краљева, Чачка, Медвеђе, Ниша, Београда, Обреновца, гостима из Републике Српске, Школи гусала *Сандић* из Београда, крајишкој пјевачкој групи *Зора*, фрлуашу Миљану Токовићу, здравичару Вукојици Сандићу и свим осталим учесницима и гостима који су се одазвали нашем позиву и уљепшали нашу светковину. Уз овакву манифестацију, која је сигурно једна од најљепших у домену културних дешавања у Шумадији, Друштво гуслара *Караћорђе* сигурно је на правом путу очувања традиционалних вриједности које су препознатљиве „код српскога етноса“.

СВЕТОЛИК Ч. ЛАЗОВИЋ, СЕКРЕТАР ДРУШТВА

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: Понедељак, сриједа и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

НОВА ЗОРА КАО ОБАВЕЗНА ЛЕКТИРА

Урошеви ходочасни путеви водили су од Житомислића и страдалних Пребиловаца, преко Мркоњића, Тврдоша, Херцеговачке Грачанице, па све до Острога и Хиландара. Скоро па редован учесник *Дучићевих вечери поезије*, *Ђоровићевих сусрета у Билећи*, *Невесинске олимпијаде*, *Кампа у Ласту* с једне стране, а с друге *Ђурићевих липатских вечери* у Српској Црњи, *Микићевих вечери* у Мокрину, *Бранковог кола* на Стражилову. Повезивању и увезивању ових манифестација у јединствени српски културни простор, била је и остала Урошева и наша недовољно остварена жеља. *Глас Требиња* и посебно *Нову зору* сматрао је скоро обавезном лектиром.

У Чонопљи одржано 39. Кордунашко прело

Дом културе у Чонопљи заблестало је необичним сјајем. Зидови претворени у изложбени простор неке ликовне галерије, украшени руротворинама жена, само су дио онога што се видјело и доживјело.

Домаћинима, члановима КУД-а Вук Караџић, у свечаном програму придружиле су се изворне пјевачке групе Петрова Јора из Кљајићева и Никола Тесла из Бачког Брестовца.

Војвођанском равницом заорила се пјесма, разиграло коло уз звуке самице, а

потом су се посјетиоци и гости кроз приказ обичаја „кићење рува“ вратили у давна времена најљепших свадбених обичаја из родног краја.

За чланове КУД-а Вук Караџић Кордунашко прело увијек је било завршетак једне и почетак нове стваралачке године. Сабирање наших пријатеља је потврда и признање за све што смо добро урадили, и подршка за оне активисти које могу бити боље и љепше.

Када неко прославља 65. рођендан, дужан је сјетити се шта је и са ким урадио у протеклом периоду.

Прије 65 година одређене Кордунаше било је да оснују своје културно-умјетничко друштво и није случајно што су одабрали име Вука Караџића, јер су знали да без образовања и културе нема напретка.

Много је грађана Чонопље први пут заиграло, запјевало или глумило у секцијама друштва. Свако је дао свој допринос који је вриједан поштовања. Али ми смо се одређили да наше поријекло и напуштени завичај обавезује сваког Србина са Кордуна да чува оно ма-

ло традиције и ношње што је остало, да трага и дарује сопствени прилог у очувању нашег идентитета. Нико нам неће сачувати и представити нашу љепоту и стваралаштво боље од нас самих. Није то лако, ни брзо. Није тачно да нема драгоцијених записа, али треба вољети, хтјети и научити чувати своје и жарко љубити традицију.

Програм јубилеја почео је изложбом стваралаштва кордунашке жене.

Вез је највриједније умјетничко дјело сваке жене која је била стуб породице, тихо-

вала чекајући вољеног из војске и са ратишта и сву своју љубав пренијела на бијелу површину која постаје савршени колорит. То је посебна је прича, као и пешкир.

То је једини предмет са којим се срећемо доласком на овај својет, крштењем, вјенчањем, радостима и поклонима, па и на завршетку живота. Свака свечаност и кућа је топлија ако је украсимо овим предивним рукотворинама.

Поред сталних гостију из Чонопље, међу гостима су били представници Гра-

да Сомбора, покровитеља овог јубилеја, Александра Сворцан, сарадник из Градског музеја Сомбор Милка Љубоја, професор Гимназије Вељко Пејровић из Сомбора Миле Ђатовић, чувар традиције из Теслића Гордана Анђелић, председник Коалиција избјегличких удружења Миле Шапић, представник завичајног удружења Корјени из Сомбора и многобројни пријатељи, људи добре воље.

М. БОСНИЋ

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ САЊАНА ГРМЕЧ И ПЛАНИНАРСКО АЛПИНИСТИЧКИ ОРЈЕНТАЦИОНИ КЛУБ (ПАОК) БАЊАЛУКА ОРГАНИЗОВАЛИ ШЕСТИ ГРМЕЧКИ МАРШ

Сјећање на јунаке који су сломили Четврту непријатељску офанзиву

Шести традиционални Грмечки марш организовало је Завичајно удружење Сањана Грмеч и ПАОК Бања Лука, под покровитељством Планинарског савеза Републике Српске. Марш је реализован у недељу 5. фебруара 2017. године, рутом село Бравско код Петровца до Црног врха (1.605 метара надморске висине), уз учешће више од 190 чланова десет планинарских удружења.

Завичајно удружење Сањана Грмеч овај марш организује у знак сјећања на борце НОР-а који су сломили Четврту офанзиву фашистичких снага на тадашњу слободну територију у Подгрмечу, фебруара 1943. године.

Четврта непријатељска офанзива за слом велике слободне територије која се простирала на ширем реону планине Грмеч отпочела је 20. Јануара, када су се правцем Сански Мост–Томина–Врхпоље сукобиле јединице 737. и 749. пука, 202. оклопног батаљона, 717. Њемачке дивизије са борцима 7. Крајишке бригаде, која је држала тај правац. Ова борба трајала је око 20 сати са великим губицима на обје стране. У току Четврте офанзиве борбе су вођене свакодневно све до 15. фебруара.

У попришту великих битка највише су борбе вођене на ободима Санског Моста, на линији Брајића таван-Ђедовача, која је често падала из руке у руке свих тих дана. Бројчано надмоћнији Нијемци су 25. јануара потиснули партизанске јединице на реон брда Лисаца у против удара око 20.30 часова десила се велика битка на локалитету брда Наглиш,

у којој су прса у прса наши борци надвладала непријатеља и овладали свим изгубљеним положајима.

Ова битка је значајна и по том што је снажно одјекнула у читавој Југославији а о њој су вијест објавили и лист Борба и Радио Слободна Југославија.

Посебну улогу су одиграла два батаљона: Први батаљон Шесте Крајишке и Трећи батаљон Прве Крајишке.

Грмеч је био пред падом 12. фебруара и најближи стварном слому. Потиснути у Грмечке шуме, хладна зима, тифус, глад, велики број рањеника и избјеглог народа чак из Лике и Баније... Све је било против партизанских јединица. Пресудан моменат десио се када је 369. Њемачка дивизија, познатија као „Вражја“, заузела из правца Крупне Лушци Паланку и Отиш и спо-

јила се са Њемачким јединицама са друге стране Лисаца према Кондићима и Милинковићима, а затим преко Божишта овлада Јелашиновцима и Станића брдом. 12 и 13. фебруар забиљежени су као два дана када се десило највеће страдање цивилног становништва (Станића брдо – запаљено је цивила 257, жена и дјецe, махом у појатама и кућама, Црновада – преко 204,

ЊЕМАЧКИ ГУБИЦИ

О бројкама је тешко говорити али знамо да су Нијемци 15. фебруара послали извјештај, који постоји, да су изгубили 524 човјека, 965 да је рањено, 189 да се води као нестало а 440 да је обољело. Иначе, Грмеч су нападали уз велику подршку авиона и остале технике 7. СС дивизија Принц Еуген, борбена група Кинцелбах, Групе 187. Њемачке дивизије, 730. пук 717. Њемачке дивизије, 2. Горски здруг и друге јединице Нијемаца, Усташа, Италијана и Домобрана...

такође цивила, убијено је код Мијатовића звани Пежићи)... Само су три чете Првог батаљона Шесте Крајишке бригаде остале заробљене на котима Мали и Велики Смрешњак и очајнички у обрчу бранили око 2.000 цивила. То су Прва чета Милана Дамјановића из Кљеваца, Друга чета Стеве Ковашевића из Санице и Трећа чета Ђуре Латинковића из Капљува. Општи пробој десио се 14. Фебруара на свим линијама фронта и Грмеч је био слободан, а непријатељ се повукао у Сански Мост.

СНЕЖАНА ВЕСЕЛИНОВИЋ

**МИОМИР
КЕЦМАНОВИЋ**
НАЈБОЉИ МЛАДИ
ТЕНИСЕР О КОЈЕМ ЋЕ
СВИЈЕТ У НАРЕДНИМ
ГОДИНАМА
ТЕК ЧУТИ

Крајина родила новог Нолета

» Његова мајка је због рата
у Хрватској морала да
избегне у Србију, а будућег
шампиона родила је ратне
1999. године у Београду

ПИШЕ: ПЕТАР КАРАНОВИЋ

Мало ко у Србији зна ко је Миомир Кецмановић. То је момак, Крајишник, који ће за неколико година на свјетском тениском трону замијени Новака Ђоковића.

Рођен је 31. августа 1999. у Београду, у години када је наша земља бомбардована од 19 земаља НАТО-а. Кецмановићеви корјени су са друге стране Дрине и Дунава, мајка му је рођена у Хрватској, док је отац крајишког поријекла.

„Ново тениско чудо“, како већ у свијету зову Миомира, освојило је 2015. престижни турнир за младе играче *Оранж боул*, незванично првенство свијета, и постао најмлађи побједник овог такмичења, које се одржава још од 1947. године.

Миомир Кецмановић живи у Америци од своје 13. године. Полазник је угледне тениске академије чувеног тренера Ника Болитијерија. Тамо је научио енглески језик, али му живот није био нимало лак. Заволио је тенис много прије Новакових 12 гренд слем титула.

– На тенис га је одвео дједа по мајци Јован Павлов, генерал у југословенској војсци на почетку сукоба у Југославији. Постао је познат по томе што се у Хрватској јавно залагао за мир. Због тога су његове двије ћерке, Тања и Мишина мајка Маја, морале да се преселе из Хрватске у Србију. Мајка му је била тренер, радила је на његовој менталној припреми. Отац је одлучивао које ће турнире играти. Бака је била задужена за образовање и кување, а дједа га је водио на турнире када су родитељи, били спријечени – пише амерички *Њујорк тајмс* о новом тениском чуду из Србије.

– Због Миомировог дједе, а нашег оца морали смо да одемо из Хрватске. Проглашени смо за непријатеље само зато што смо били Срби. Иако је наш отац неколико пута преко телевизије позивао на мир и говорио против рата – рекла је Миомирова тетка Тања Павлов, иначе дипломирани психолог по струци.

Миомир Кецмановић тренутно је 659. на свијету, а сениорски стаж отворио је титулом на Флориди у јануару, гдје је добио тројицу ривала који имају више од 21 године. Одмалена је добијао старије, а и тренирао је са професионалцима попут Кеија Нишикорија.

– Питао сам се шта радим ја у тој групи. Био сам толико нервозан, нисам могао да пребацим лоптицу преко мреже. Макс Мирњи је први ас с којим сам спаринговао. Нисам био добар на мрежи, стално ме је лоптица погађала, али било је то сјајно искуство – рекао је Миомир.

Млади српски тенисер признао је да је његов први тениски херој био Роџер Федерер, а не земљак Новак Ђоковић, што је и нормално, јер док је одрастао, Швајцарац је био неприкосновен у „бијелом спорту“.

– Новак је легенда! Како да ми не буде узор? Ноле је сјајан и као човјек. Увијек је спреман да пружи савјет младим тенисерима. Ја сам поносан што смо из исте земље, а сваки Ђоковићев савјет злата вриједи – истакао је Миомир.

Миомир Кецмановић потиче из породице интелектуалаца. Дједа са мајчине стране је војно лице, а са очеве љекар и професор на Медицинском факултету. Обје баке су му економисти, а родитељи хирурзи. Тенисом га је као што је наведено заразио дједа Јован, који га је када је имао шест година одвео на први тренинг и то када су били на одмору, на Златибору. Од тог дана до освајања престижног *Оранж боула* прошло је 13 година.

– Освајањем *Оранж боула* направио сам нешто велико у каријери. Радио сам напорно како бих дошао до таквог резултата. Поносан сам на ово што сам урадио. Ово је потврда да могу много, да имам шампионску нит. Сви ови успјеси обавезују ме да још више и боље радим. Одабрао сам свој пут, пут тенисера и сада нема повратка, нити неког самозадовољства. Спорт је такав, а посебно тенис, тјера те непрестано напријед. На рад, рад и само рад – рекао је Кецмановић и додао:

– Све ово што сам урадио као јуниор једног дана треба да урадим и у професионалим водама, као сениор. То је мој сан и циљ, због тога се бавим овим послом. Од првог дана, моја амбиција у тенису је да будем најбољи. Због тога себи постављам увијек нове, веће и захтјевније циљеве.

Миомир Кецмановић висок је 185 центиметара. Форхенд игра десном руком, а бекхенд дворучно. Освојио је један ИТФ фјучерс. Хоџији су му читање књига, играње голфа и кошарке.

ТЕТКА КУВАР, ВОЗАЧ И МЕНАѢР

Мајка и отац нису жељели да пусте Миомира самог на академију Ника Болитијерија, па је тетка Тања отпутовала са њим. – У почетку сам слабо кувала, нисам знала енглески и нисам имала ауто. Ишли смо пјешке свуда. Послије смо набили бицикл, а тек касније позајмили кола од пријатеља. Тако сам постала Мишин менаџер, возач, кувар и аниматор. Чланови академије су ми помогли са дијетом без глутена и шећера, као и доктор Игор Четојевић, који је помогао и Новаку Ђоковићу. Била сам забринута јер се Миша посветио само тенису, па сам га тјерала да иде у биоскоп и на плажу – открила је Тања Павлов.

**ОТАЦ ЗНА
ДА ЗАПЛАЧЕ**
Драгутин Кецмановић, Миомиров отац, објаснио је Американцима како је пустио свог сина да са 13 година оде на Флориду. – Било је веома тешко донијети ту одлуку, али радило се о Мишиној судбини, не мојој. Много нам недостаје. Некад се затворим у собу, исплачем и после све буде у реду – рекао је Драгутин Кецмановић.

